

Sprawozdanie

z czynności Związku

□ za rok 1905 □

Pogląd na ogólną działalność Stowarzyszeń związkowych od czasu
□ □ ich założenia □ □

- Przełożył Gustaw H. Titz -

Sprawozdanie to wyszło po-
nadto w językach niemieckim,
~ czeskim i włoskim ~

Wiedeń 1906

Nakładem Związku
(Franz. Reimüller)

5909.

ZWIĄZEK AUSTRYACKICH STOWARZYSZEŃ DUKARZY I ODLEWACZY
CZCIONEK ORAZ POKREWNYCH ZAWODÓW ○ ○ ○ ○

ZAŁOŻONY W ROKU 1894.

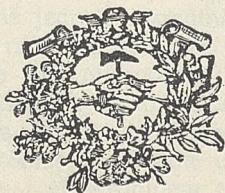
SPRAWOZDANIE Z CZYNNOŚCI ZWIĄZKU

za czas

od 1 stycznia do 31 grudnia

1905

wraz z poglądem na ogólną działalność Stowarzyszeń związkowych
od czasu ich założenia.

WIEDEŃ 1906.

NAKŁADEM ZWIĄZKU (FRANCISZEK REIFMÜLLER)

Drukarnia Udziałowa, Lwów, Kopernika 20.

SŁOWO WSTĘPNE.

Ubiegły rok sprawozdawczy był w pierwszym rzędzie poświęcony rewizji cennika i dlatego był to rok pełen naprężenia i nader mozolnej pracy. Wchodzić tu w szczegóły rewizji cennika byłoby zaiste zbyt zbytecznem, albowiem interesowane koła dokładnie o nich były poinformowane przez organa związkowe i przez wydanie stenograficznego protokołu z obrad cennikowych. Zresztą znajdują czytelnicy tego sprawozdania nieco dalej przebieg rewizji cennika, przedstawiony chronologicznie. Nie często zapewne zdarza się, aby odnowienie umowy o płacę w jakimkolwiek zawodzie tak długo trwało, jak to miało miejsce u drukarzy austriackich w r. 1905. Przy dawniejszych rewizjach cennikowych mogli się reprezentanci towarzyszy ograniczyć do usunięcia z istniejących umów niejasności i do żądania poprawy bytu dla ogółu towarzyszy. Tym razem musiano nie tylko to uczynić, ale nadto całą siłą powstrzymać pogorszenie starej umowy cennikowej. Któż nie przypomni sobie żądania przedsiębiorców, ażeby przy Monotype nie mógł być zatrudniony ukwalifikowany zecer lub odlewacz. Gdyby ta zachcianka przedsiębiorców stała się była ustawą, wówczas każdy pryncypał, który z jakiegokolwiek powodu zamierzałby ukwalifikowanego zecera wyuczyć na Monotype, stałby się łamaczem cennika. Zamiast odlewaczy miano zatrudnić mechaników. Uczniów przez cztery lata „wyksztalcć“, aby uzyskać „dostateczny przyrost“ — sądzą panowie przedsiębiorcy — jest koniecznem, i dla ich worka zdrowem; następnie zaś towarzyszy na bruk rzucić, a do maszyn postawić dziewczęta i inne „uległejsze“ osoby, byłoby też niezłe — sądzą znow panowie przedsiębiorcy. Ale też i towarzysze osądzili, że to zapatrywanie tych panów jest najzwyczajniejszą próbą wyzysku, która nie może być dość ostro i energicznie odparta.

Próba ta, wprowadzenia do nowego cennika znacznego pogorszenia, nie jest jedyną. Położenie maszynistów i drukarzy usiłowano pogorszyć; chciano przecież maszynistów zobowiązać do tego, aby objęli trzecią maszynę, nie będącą w ciągłym ruchu, podczas gdy drukarze mieli za minimum objąć trzy prasy, a za obsługę więcej niż trzech pras mieli „już“ za każdą dalszą prasę otrzymać 5% dodatku do minimum. Podwyższenie minimum uważali panowie ci za niepotrzebne, boć przecie tylko „drobny ułamek“ towarzyszy pobiera minimum, a drożyzna środków spożywczych nie jest znow tak wielką, jak się ją przedstawia. Ponieważ jednak rozrzutność nie jest wstydem, zdecydowali się panowie po długim namyśle podnieść minimum aż o 1 koronę.

Towarzysze nie mogli się tą „ofiarnością“ zadowolnić i przedsiębiorcy musieli następnie bodaj w części przystosować się do sytuacji, spowodowanej obecną niesłychaną drożyzną. Po długich rozprawach i pertraktacjach przyszedł wreszcie do skutku obowiązujący obecnie cennik normalny. Przez cennik ten nie uzyskaliśmy wiele, i nieskromnem nazwałoby można twierdzenie, jakobyśmy przez rewizję cennika osiągnęli znaczniejsze korzyści. Nie możemy jednak zataić faktu, że skrócenie czasu pracy — aczkolwiek bardzo małe — a dalej ustanowienie minimum dla pewnej grupy kolegów, t. j. dla korektorów, których płaca w żadnym dotąd cenniku ustaloną nie była — oznacza postąpienie o jeden krok naprzód. Cennik został na wszystkich zgromadzeniach towarzyszy — jak tego spodziewać się należało — ostro skrytykowany, nie mówiąc już o pewnej nieufności niektórych kolegów do Przewodnictwa Związku i delegatów na konferencye cennikowe; w powszechnem głosowaniu został jednak cennik większością blisko trzech czwartych przyjęty. Kolegom

przyświecała myśl pracy, przez przeciąg lat ośmiu, w spokoju, nad dalszym rozwojem organizacji, a po upływie tego czasu zdobycia takiego cennika, któryby w zupełności odpowiadał ich potrzebom. Jakkolwiek cennik ten nie wiele nam daje korzyści, to jednak wprowadzenie go nie poszło zupełnie gładko, gdyż niestety znaleźli się przecież przedsiębiorcy, którzy i tych drobnych ustępstw nie chcieli przyznać dobrowolnie i dopiero zmuszać ich do tego musiano. Nieznaczna liczba przedsiębiorców, którzy dziś jeszcze trzymają się zdala od wspólności cennikowej, trzeba będzie wspólnymi siłami zmusić do opamiętania się, jeżeli zajętego stanowiska nie porzucą dobrowolnie.

Dalsze trudności przy wprowadzeniu cennika ujawniły się również w kilku krajach koronnych przy podziale klas, gdyż niektórzy pryncypałowie nie uwzględnili warunków lokalnych przez przydzielenie ich miejscowości do wyższej klasy, jednak i tam przyszło do porozumienia wskutek ustępstw ze strony kolegów. W Dalmacyi i Trento nie zdołano wprowadzić cennika na drodze pokojowej, i w obu tych miastach musiano chwycić się strejku. Zauważyć warto, że panowie Biankini z Zary i Zippel z Trydentu byli delegatami na konferencye cennikowe, brali udział w dyskusyi i głosowali, a potem cennika nie wprowadzili. Bodaj to stałość zasad!

Najsporniejszym punktem przy układach był rozdział V. cennika (Po-stanowienia dla układu maszynowego). Tu reprezentanci towarzyszy zmuszeni byli zająć szczególnie odporne stanowisko; wszak miano zamiar dotychczasowe pozycye pogorszyć. Jednak i w tym wypadku zdołano kolegów przed znacznem pokrzywdzeniem uchronić. Na uznanie zasługuje fakt, że wszyscy delegaci towarzyszy znajdowali się na swych stanowiskach i że austriacy towarzysze drukarscy niewzruszenie stali za swymi delegatami. Za okazywane nam w okresie ruchu cennikowego dowody sympatyj ze strony zagranicznych kolegów, składamy na tem miejscu dzięki

Wspominać w tym wstępie o wszystkich wydarzeniach roku 1905, jakoteż o humanitarnych świadczeniach Związku, byłoby bezcelowem, gdyż tem wszystkim zajmuje się wyczerpująco w dalszych rozdziałach sekretarz Związku, kolega Dworáček. Na jeden pocieszający fakt zwrócić jeszcze należy uwagę, a mianowicie, że i w roku 1905 przyrost członków był znaczny, tak, że liczba członków na początku roku 1906 dosięgała niemal 12.000.

Wszystkim Szanownym Zarządom Stwarzyszeń za ich żmudną pracę w okresie sprawozdawczym, jakoteż za ich wydatne poparcie Przewodnictwa Związku w jego pracach organizacyjnych, składamy na tem miejscu serdeczne podziękowanie, a zarazem zwracamy się do nich z koleżeńską prośbą nieustawania w swych tak szlachetnych usiłowaniach, by podstawy naszej pięknej, silnej budowy jeszcze wzmocnić.

Jakkolwiek i w tym roku nie osiągnęliśmy na polu zawodowem tych rezultatów, o jakich marzyliśmy, to przyznać jednak należy, że praca nasza skuteczną była nie dla własnego Związku wyłącznie, lecz że pracą tą dopomogliśmy dziełu wyzwolenia ludu pracującego, i w tym duchu chcemy jako pionierzy robotników dalej współdziałać, póki wymarzony cel w s z y s t k i c h robotników osiągnięty nie zostanie!

Przeto, koledzy, walczmy żwawo dalej, gdyż beczynność byłaby cofaniem się!

Wiedeń, w marcu 1906.

Franciszek Reifmüller.

SPRAWOZDANIE

z czynności Związku za rok 1905.

Z polecenia Przewodnictwa Związku zestawił sekretarz Związku J. DWORAČEK.

I. Działalność urzędowa.

1. Ogólne spostrzeżenia.

Z rokiem 1905 wkroczył Związek nasz w drugie dziesięciolecie swego istnienia. Przystępując do złożenia sprawozdania za rok ubiegły, należy przedewszystkiem stwierdzić, że był on okresem skrzętnej pracy na polu działalności organizacyjnej i agitacyjnej, jak mało który rok poprzedni. Gdyby nie było innej pracy ponad małosłowną około rewizji cennika, ona byłaby starczyła, by mógł powiedzieć, że tak Przewodnictwo Związku jakoteż zarządy Stowarzyszeń i ustanowione przez nie komitety miały aż nadto roboty, by wszystkim nałożonym na nie obowiązkom zadośćuczynić. Jednak obok tej, nie wolno było zapominać i o innej pracy, jaką sprowadza organizacja z tak wielorakimi gałęziami i jaka niezależnie od innych spraw spełnioną być musi, jeżeli w dalszej budowie i wzmocnieniu istniejącego już dzieła niema zaplanować zastój. I z dumą rzec możemy, że organizacja nasza, która i w ubiegłym roku zyskała na sile skutkiem przybytku nowych członków, staje się coraz potężniejszym puklerzem, ochraniającym wszystkich towarzyszy zawodu przed samowolą przedsiębiorców. I kto śledził rozliczne fazy zeszłorocznego ruchu cennikowego, ten musi przyznać, iż naszej to poważnej organizacji zawdzięczyć należy, że rewizję istniejącego dotąd cennika normalnego zdołano ująć w szranki, a następnie zakończyć ze skutkiem i doprowadzić do zawarcia ponownej wspólności cennikowej z pryncypałami. Miejmy nadzieję, że przemysł nasz w okresie tej wspólności cennikowej rozwinie się na pomyślność ogółu w nim zatrudnionych i że nawet ci z naszych przeciwników, którym dziś jeszcze się zdaje, iż lepiej wyjdą na tem, jeżeli nie będą wiązali się żadnymi umowami cennikowymi, dojdą wreszcie do przekonania, że przyłączenie się do wspólności cennikowej leży nietylko w ich własnym interesie, lecz w interesie całego przemysłu, i że tem samem przyczyniliby się do jego uzdrowienia i do zwalczenia niecnej konkurencji, która prędzej czy później tylko do własnej prowadzi ruiny. Organizacja towarzyszy uczyniła wszystko, co tylko było w jej mocy, by dla wspólności cennikowej zyskać nowych zwolenników, a jej przeciwników jak najenergiczniej zwalczać.

Liczba należących do naszej organizacji wzrosła z końcem roku do 11.976 członków, podczas gdy liczba stojących jeszcze od nas zdala wynosi zaledwie 877 ludzi. Wynika stąd, że na ogólną liczbę 12.853 ukwalifikowanych towarzyszy zawodowych, jest 93,18% zorganizowanych, a 6,82% niezorganizowanych.

Brak pracy był niemal ten sam, co w roku zeszłym, i choć liczba dni bezrobotnych u pobierających wsparcie w miejscu trochę się zmniejszyła, to jednak zmniejszenie to sowiec powetowała znaczniejsza liczba dni bezrobotnych u podróżnych i znacznie wyższa liczba dni bezrobotnych u kolegów nie pobierających wsparcia; okoliczność ta wskazuje, z jaką trudnością bezkondycjni uzyskują znów pracę. Jeżeli policzy się jeszcze dni choroby, wówczas okaże się, że członkowie nasi w roku 1905 byli przez 337.080 dni bez roboty, co odpowiada liczbie 1035 pozostającym przez cały rok bez pracy. Że wielka ta liczba bezkondycyjnych, którzy od początku roku 1905 zwolnieni są od uiszczania wkładek, potężnie wpływa na dochody Stowarzyszeń związkowych i znacznie zmniejsza ilość wpłaconych wkładek, o tem łatwo przekonać się można, przeglądając tabelę, zamieszczoną w dziale 9-tym tej części sprawozdania na pierwszym miejscu strony 42, z której okazuje się, że przy przeciętnym stanie 11.696 czynnych członków uiszczono ogółem

566.226 wkładek, co odpowiada liczbie 10.889 członków płacących. Różnica w liczbie rzeczywistych członków, a tych, którzy opłacają wkładki, jest zatem bardzo znaczna, naturalnym zaś tego wynikiem jest, że i kwota rozliczeń przy scentralizowanych zapomogach podwyższyła się, jakkolwiek ogólna suma wypłaconych zapomóg w porównaniu z rokiem zeszłym nieco się zmniejszyła.

Powiększenie ciężarów, jakie w ubiegłym roku ponosiły Stowarzyszenia związkowe, było przyczyną u szeregu tych Stowarzyszeń — mimo wysokich wkładek członków — znacznieszego ubytku stanu majątkowego, o czym objaśnia zamieszczona na str. 45 tego sprawozdania tabela o stanie majątku Stowarzyszeń związkowych. I tym razem przyczyniły się do tych deficytów w niemałym stopniu, wypłacane przez Stowarzyszenia związkowe dodatki do scentralizowanych zapomóg, jakoteż wsparcia nadzwyczajne, i prawie wszędzie istnieje zamiar zniesienia tych nadzwyczajnych ciężarów, a zresztą co do tego został na ostatnim Zjeździe związkowym w Insbruku ustanowiony termin.

Wspomnieć na tem miejscu należy, że nasze galicyjskie Stowarzyszenie związkowe obchodziło w roku sprawozdawczym w dniu 27 sierpnia uroczystość 30-letniego istnienia. Oby Stowarzyszenie to i nadal rozwijało swą błogą działalność, dla dobra własnych członków, jakoteż całej organizacji.

Ponieważ sprawozdanie nasze zawiera dokładne wykazy z dziedziny wszystkich gałęzi naszej organizacji, jakoteż wiele rzeczy godnych uwagi, przeto pomijamy tu te szczegóły i przystępujemy do przedstawienia działalności Przewodnictwa Związku.

2. Z Przewodnictwa Związku.

Przewodnictwo Związku składali w r. 1905 następujący koledzy: Przewodniczący Reifmüller Franciszek; pierwszy zastępca przewodniczącego Hofer Franciszek; drugi zastępca przewodniczącego Spielmann M. L.; członkowie Przewodnictwa: Busek Paweł, Dworčák Józef, Dworak Antoni, Hofstetter Józef, Lapuch Stefan, Luksch Franciszek, Pochop Leopold, Rudas Jerzy, Schiegl Wilhelm, Schönauer Franciszek, Sussmann Dawid i Wieser Antoni; zastępcy: Dumfarth Henryk, Robitschek Jakób, Jelinek Józef, Weiss Antoni i Stettmeier Józef. — Komisyja kontrolująca: Freyler Rudolf, Seidl Karol, Zug Jerzy z Wiednia, Titz Gustaw z Krakowa i Bolland Fryderyk z Celowca.

Dnia 13 maja kolega Paweł Busek złożył mandat członka Przewodnictwa, a w jego miejsce powołano pierwszego zastępcę kolegę Dumfartha Henryka. Dnia 29 listopada zrzekł się mandatu członka Przewodnictwa, ze względu na stan swego zdrowia, kolega Hofstetter Józef, a miejsce jego zajął drugi zastępca kolega Robitschek Jakób. W lutym zrzekł się swego mandatu zastępca kolega Stettmeier Józef.

Przewodnictwo Związku odbyło w roku 1905 22 posiedzeń, a mianowicie: 14 stycznia, 7 i 25 lutego, 14 marca, 1 i 13 kwietnia, 6, 13 i 18 maja, 6 czerwca, 1 i 31 lipca, 30 sierpnia, 22 i 28 września, 12, 18 i 31 października, 17, 21 i 28 listopada, wkońcu 18 grudnia.

Do sekretaryatu Związku, pozostającego w stosunkach z krajowemi i zagranicznemi Związkami, wpłynęło przesyłek pocztowych 3983 sztuk (w roku ubiegłym 3975), wysłano zaś 2231 listów i 1717 przesyłek druków, przeto razem przesyłek 3948 (w roku ubiegłym 3686).

Zapytań co do międzynarodowych postanowień, odnośnie do przestrzegających cennika austriackich firm, wpłynęło 93, a mianowicie: w 67 wypadkach z Niemiec, w 19 wypadkach z Austrii, w 4 wypadkach z Węgier, w 1 wypadku z Krocacji, w 1 wypadku z Romańskiej Szwajcaryi i w 1 wypadku z Danii. Na zapytania te odpowiadano zawsze natychmiast, bądźto w własnym zakresie działania Przewodnictwo Związku, bądźteż dotyczące zarządy Stowarzyszeń, w których obrębie odnośne firmy się znajdowały.

Z innych wpływów wymienić należy następujące: Zawiadomienia międzynarodowego sekretariatu drukarskiego o stanie i ważniejszych zdarzeniach w zagranicznych Związkach; Sprawozdania roczne i sytuacyjne sprawozdania kwartalne wszystkich austriackich Stowarzyszeń związkowych; Statystyka o stosunkach płacy i pracy maszynistów i drukarzy w Budapeszcie; Sprawozdanie roczne sekcji Monachijskiej Związku drukarzy niemieckich za r. 1904; Zaproszenie Stowarzyszenia asesorów sądu przemysłowego do udziału w konferencji, dotyczącej kursów naukowych w zakresie sądownictwa przemysłowego; Zaproszenie na międzynarodową konferencję maszynistów w Monachium; Sprawozdanie wyższo-austriackiego wydziału Zgromadzenia towarzyszy z działalności tegoż w latach 1903 i 1904; Sprawozdanie Stowarzyszenia pomocników drukarskich i giserskich w Austrii niższej za rok 1904; Sprawozdanie Klubu maszynistów i drukarzy w Karyntyi za rok 1904; Sprawozdanie okręgu Bawarskiego oraz okręgu Erzgebirge-Vogtland Związku drukarzy niemieckich za rok 1904; Kwestyonaryusz austriackiej Komisji zawodowej o sile i zdolności świadczeń organizacyj zawodowych w roku 1904; Zaproszenie państwowej komisji Stowarzyszeń „Senefelder-Vereine“ do udziału w zapowiedzianej na 25 i 26 marca państwowej konferencji cennikowej w Wiedniu; Tom I. dzieła, wydanego przez Statystyczny Urząd pracy przy ministerstwie handlu, pod tyt.: „Stowarzyszenia robotnicze w Austrii w r. 1900“; Sprawozdanie o międzynarodowym ruchu zawodowym w r. 1903; Sprawozdanie Kasy chorych i Stowarzyszenia zapomogowego dla drukarzy w Sarajewie za r. 1904; Zaproszenie do wzięcia udziału w Niemieckim kongresie zawodowym, zwołanym na 22 maja i dni następne do Kolonii nad Renem; Zaproszenie na zjazd koleżeński zachodnio-węgierski w dniu 11 czerwca w Szoproniu; Zaproszenie na 24 walne zgromadzenie Alzacko-lotaryńskiego Związku drukarzy w dniu 23 kwietnia w Strassburgu; Zaproszenie na walne zgromadzenie Związku drukarzy niemieckich, zwołane na 19 czerwca i dni następne do Drezna; Zaproszenie do wzięcia udziału w konferencji członków zarządu terytoryalnych zakładów ubezpieczeń od wypadków, oraz korporacyjnych zakładów ubezpieczeń od wypadków austriackich kolei żelaznych; Sprawozdanie z czynności Związku Alzacko-lotaryńskich drukarzy za rok 1904; Pismo tegoż Związku w sprawie ewentualnego przyłączenia się do wspólności cennikowej drukarzy niemieckich; Sprawozdania: Stowarzyszenia zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech za lata 1903 i 1904 okręgu Rheinland-Westphalen Związku drukarzy niemieckich za rok 1904 i Stowarzyszenia drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech za rok 1904, Stowarzyszenia „Senefelder-Verein“ dla Austrii niższej za rok 1904; Sprawozdanie i statystyczne badania okręgu Nordwest Związku niemieckich drukarzy za rok 1904; Zaproszenie Francuskiego Związku pokrewnych zawodów na kongres związkowy, zwołany na dni od 4 do 11 czerwca do Lyonu; Sprawozdanie z czynności okręgu Osterland-Thüringen Związku drukarzy niemieckich za rok 1904; Wyciąg z protokołu państwowej konferencji cennikowej litografów i drukarzy litograficznych w Austrii; Zaproszenie Szwajcarskiego Związku typografów do udziału w walnym zgromadzeniu w dniach 11 i 12 czerwca w Frauenfeld; Protokół z 24 zwyczajnego zjazdu delegatów Związku Alzacko-lotaryńskich drukarzy; Sprawozdanie Szwajcarskiego Związku typografów za r. 1904; Zaproszenie na zjazdy koleżeńskie w Czeskiej Lipie, Pilźnie i Kolinie; Zaproszenie na konstytuujący zjazd Związku Stowarzyszeń „Senefelder-Vereine“ w Pradze w dniach 11 i 12 czerwca; Zaproszenie do wzięcia udziału w konferencji delegatów austriackich Stowarzyszeń maszynistów w dniach 2 i 3 czerwca w Wiedniu; Sprawozdania: okręgu Szlezwig-Holsztyn Związku niemieckich drukarzy, Bułgarskiego Związku typografów i Związku typografów w Romańskiej Szwajcaryi za rok 1904; Protokół z I. międzynarodowego kongresu maszynistów w Monachium; Broszura o położeniu drukarzy i maszynistów w niemieckim przemyśle drukarskim i o przyczynach tegoż; Umowa wzajemności Włoskiego Związku pokrewnych zawodów (Bucharbeiterverband); Zaproszenie na kongres Finlandzkiego Związku typografów w Helsingforsie w dniach 18 i 19 sierpnia; Zaproszenie na zjazd koleżeński w Villach w dniu 13 sierpnia i na zjazd koleżeński w Wels w dniu 6 sierpnia; Protokół z 31 zjazdu okręgowego w Hanowerze; Pismo

Szwajcarskiego Związku typografów z objawami sympatii dla naszego Związku z okazji zerwania układów cennikowych; Sprawozdanie z VII. kongresu narodowego włoskich drukarzy w Rzymie; Zaproszenie Związku austriackich Stowarzyszeń introligatorów oraz pokrewnych zawodów do wzięcia udziału w zwołanym na dni 9 i 10 września do Wiednia nadzwyczajnym zjeździe związkowym; Jednodniówka, wydana z okazji 10-letniego istnienia Stowarzyszenia zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech; 32 Sprawozdanie roczne Niemiecko-amerykańskiej Typografii; Okólnik Komisji zawodowej w sprawie ludowych kursów uniwersyteckich oraz program kursów naukowych i wykładów w Domu ludowym; Protokół Belgijskiego Związku drukarzy z 38 dorocznego kongresu; Zaproszenie Związku „Senefelder-Bund“ na konferencję w dniu 22 października 1905; Protokół z V. zwyczajnego zgromadzenia walnego Związku drukarzy niemieckich; Zmiany uchwał Przewodnictwa Związku niemieckich drukarzy, odnoszących się do działów zapomogowych; Zaproszenie na nadzwyczajny kongres zawodowy w dniu 8 grudnia 1905; Rocznik węgierskich drukarzy za 1906; Schweizer Graphisches Jahrbuch za 1906; Protokół z IX. narodowego kongresu Francuskiego Związku drukarzy w Lyonie; Egzemplarz nowego nakładu książki kwitowej Szwajcarskiego Związku typografów; wkońcu wpłynęły różne zaproszenia na koleżeńskie uroczystości i jubileusze w obrębie Związku, jakoteż od zaprzyjaźnionych organizacyj, za które wyrażamy podziękowanie.

Najważniejszym materyałem obrad posiedzeń Przewodnictwa Związku w roku 1905 była

Rewizya cennika.

Dnia 18 stycznia odbyła się narada naszego prezydyum Związku z prezydyum państwowego Związku pryncypałów celem porozumienia się w sprawie poczynienia potrzebnych zarządzeń wstępnych do rewizyi cennika normalnego, gdyż oba Związki z dniem 1 stycznia 1905 przedłożyły Urzędowi cennikowemu wypracowane przez siebie projekty cennika.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 7 lutego składano sprawozdanie z tej konferencji, na której reprezentanci naszego Związku oświadczyli pryncypałom wprost, że wobec zawartych w ich projekcie wniosków na obniżenie dotychczasowych postanowień, zgodzićby się mogli na układy o nowy cennik tylko wtedy, gdy pryncypałowie odstąpią od zamiaru wprowadzenia pogorszeń w dotychczasowych postanowieniach. Po złożeniu przez pryncypałów odpowiedniego oświadczenia, przystąpił Urząd cennikowy na posiedzeniu swem z dnia 2 lutego do opracowania dalszych wskazówek, wedle których rewizya cennika miałaby postępować, a mianowicie powziął Urząd cennikowy następujące uchwały:

Należy ustanowić komitet z 14 członków, składający się z przewodniczącego Urzędu cennikowego i tegoż zastępcy, jakoteż z 6 pryncypałów i tyluż towarzyszy, wybranych przez właściwe Związki. Komitet ten ma za zadanie uczynienia próby najmożliwszego usunięcia dyferencyj, zachodzących między oboma projektami. Ostateczna decyzja jest jednakże rzeczą zgromadzenia delegatów, złożonego z 28 pryncypałów i tyluż towarzyszy, wybranych przez oba stowarzyszenia krajowe. Mandaty te należy w następujący sposób rozdzielić: Niższa Austria 6, Czechy 4, Morawa 3, Wyższa Austria i Styrya po 2, Solnogród, Północny Tyrol z Vorarlbergiem, Południowy Tyrol, Śląsk, Zachodnia Galicya, Wschodnia Galicya, Bukowina, Karyntya, Kraina, Pobrzeże, Dalmacya po 1. — Dla opracowania cennika dla odlewaczy czcionek należy wybrać osobny komitet, składający się z 3 pryncypałów i tyluż towarzyszy. Obrady tych komitetów mają się rozpocząć możliwie najprędzej.

Przewodnictwo Związku przeznaczyło do ściślejszego komitetu, któremu powierzono przeprowadzenie wstępnych obrad i o ile to możliwe, usunięcie różnic, zachodzących w obu projektach, kolegów: Buseka Pawła, Hölzla Antoniego, Schieglę Wilhelma, Spielmanna M. L. i Wiesera Antoniego, podczas gdy obsadzenie szóstego mandatu pozostawiono „Typografickiej Besedzie“, drugorzędnemu Stowarzyszeniu związkowemu, które do tej funkcji wyznaczyło kol. Čermáka Franciszka. — Do małego komitetu dla opracowania cennika dla odlewaczy czcionek przeznaczono kolegów: Glůcka Rudolfa, Karlbergera Henryka i Obendorfera Jerzego.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 14 marca członkowie komitetu dla obrad wstępnych nad cennikiem zawiadomili, że obrady tego komitetu rozpoczęły się 5 marca i po pięciodniowym trwaniu do dnia 25 marca odroczone zostały, gdyż delegaci pryncypałów z prowincyi oświadczyli, że muszą powrócić do swych przedsięwzięć. Tymczasem ma jednak subkomitet dalej pracować, aby co do różnych odłożonych punktów osiągnąć porozumienie, ażeby przy ponownem zejściu się wszystkich członków komitetu praca szybciej postępowała.

Na temże posiedzeniu przedłożono też zawiadomienia o dokonanych w poszczególnych krajach koronnych wyborach delegatów towarzyszy i ich zastępców na zgromadzenie delegatów. Zarządy Stowarzyszeń zawiadomiono okólnikiem Przewodnictwa Związku o dotychczasowym przebiegu obrad komitetu cennikowego.

Dalej uchwalono, aby do dalszych obrad nad postanowieniami, dotyczącymi maszyn do składania, zawezwać ekspertów, którzy z poszczególnymi systemami maszyn do składania dobrze są obeznani. Jako tacy byli obecni przy obradach komitetu koledzy: Otto Teodor z Wiednia i Mann Emil z Liberca.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 1 kwietnia zawiadomił przewodniczący Związku, że obrady komitetu cennikowego podjęte znów zostały dnia 25 marca i trwały do dnia 31 marca, że jednak dotąd nie zdołano obrad wstępnych zakończyć, gdyż jest jeszcze wiele punktów spornych, co do których nie mogło przyjść do zgody. Przewodnictwo Związku uchwaliło, aby delegatów wybranych na konferencyę cennikową, celem dokładnego poinformowania o stanie rzeczy wezwać na konferencyę do Wiednia; konferencya ta odbyła się 9 kwietnia przy udziale wszystkich delegatów.

Po tej konferencyi odbyły się we wszystkich stolicach krajów koronnych dnia 16 kwietnia zebrania mężów zaufania, na których delegaci składali sprawozdania.

Na posiedzeniach Przewodnictwa Związku z 6 i 13 maja składano sprawozdanie z przebiegu obrad subkomitetu, który tymczasem odbył szereg posiedzeń, jakie dnia 17 kwietnia znów podjęto i z przerwami do dnia 9 maja trwały. Okazuje się z tego, że o każdą pozycyę cennikową musiano zacięgie walczyć i różne zasadnicze punkta odłożyć do późniejszego traktowania, aby wogóle mózdz obrady dalej prowadzić.

Komitet dla obrad wstępnych nad postanowieniami cennika dla odlewaczy czcionek odbył tymczasem również szereg posiedzeń, które jednak wkrótce przerwać musiano, ponieważ pryncypałowie usiłowali do cennika wprowadzić znaczne pogorszenia i od tychże odstąpić nie chcieli. Do komitetu tego zostali jeszcze przybrani koledzy Otto Teodor i Höft Józef.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 18 maja przedłożono zawiadomienie, że podjęte na nowo w dniu 16 maja obrady komitetu, złożonego z 14 członków, po dwudniowym trwaniu zerwać musiano, a temsamem cała rewizya cennikowa spełzła na niczem. Sprawa miała się następująco: Pryncypałowie w przedłożonym przez siebie projekcie cennika postavili przy specjalnych postanowieniach o układzie maszynowym w notce następujący wniosek:

Do sporządzania pasków maszynowych dla maszyny do składania i odlewania Monotype i podobnych systemów *nie wolno używać zecerów. Przy maszynie do odlewania należy zatrudnić mechanika.*

Natomiast w projekcie towarzyszy znajdował się następujący wniosek jako uwaga końcowa:

Przy wprowadzaniu nowych systemów maszyn do składania, zobowiązują się obie strony zawierające ugode, przystąpić natychmiast do ustanowienia dla nich cennika i w tym wypadku ma Urząd cennikowy obowiązek, na wniosek choćby tylko jednej ze stron zawierających ugode, w przeciągu czterech tygodni zaprosić obie strony na posiedzenie.

Ponieważ kwestya obsługi maszyn do składania ma znaczenie zasadnicze nietylko dla austriackich towarzyszy, lecz także i dla zagranicznych, oświadczyli reprezentanci towarzyszy natychmiast przy pierwszej wymianie zdań nad wspomnianym wnioskiem pryncypałów dnia 25 marca, że jeżeli wniosek ten nie zostanie cofnięty, a w duchu propozycyi towarzyszy brzmiący wniosek przez pryncypałów przyjęty, zwołanie wielkiej konferencyi byłoby bezcelowem.

Po ponownem zejściu się komitetu cennikowego w dniach 16 i 17 maja oświadczyli delegaci pryncypałów, że gotowi są cofnąć zakwestyonowaną notkę, jeżeli reprezentanci towarzyszy również cofną swą uwagę końcową, ci jednak na to zgodzić się nie mogli. Pryncypałowie postawili następnie propozycję pośrednią, zmierzającą do tego, aby uchwalono, „że użyci być mogą albo wyuczeni drukarze, lub też niedrukarze“. Rozumie się, że reprezentanci towarzyszy i ten wniosek odrzucili. W ciągu obrad wyłoniło się następnie z obu stron kilka wniosków. Ostatni wniosek pryncypałów brzmi:

Przy wprowadzaniu nowych systemów maszyn do składania, ma Urząd cennikowy obowiązek, w obecności prezydyów Związku państwowego austriackich właścicieli drukarni i Związku towarzyszy, postanowić, *które osoby mogą być użyte do obsługi maszyn*, a równocześnie też oznaczyć termin do zbierania doświadczeń, po upływie którego mają być opracowane postanowienia cennikowe, wedle których praca przy tych maszynach ma się odbywać.

Reprezentanci towarzyszy postawili następujący wniosek przeciwny:

Przy wprowadzaniu nowych systemów, *do których użyci być mają również tylko wyuczeni drukarze, względnie odlewacze*, ma Urząd cennikowy obowiązek, w obecności prezydyów obu Stowarzyszeń państwowych, oznaczyć natychmiast termin do zbierania doświadczeń, po upływie którego ustanowione być mają przepisy cennikowe, wedle których praca przy tych maszynach ma się wykonywać.

Gdy pryncypałowie oświadczyli, że od swego ostatnio postawionego wniosku odstąpić nie mogą, a dalej zażądali, aby ten wniosek przekazano wielkiej konferencyi, złożyli reprezentanci towarzyszy — w konsekwencji złożonego już dawniej oświadczenia — ponowne oświadczenie, że w tych warunkach uważać muszą układy za zerwane.

Reprezentanci towarzyszy, oddalając się następnie, rzucili uwagę, że do dalszych rokowań będą skłonni, jeżeli pryncypałowie porzucą swestanowisko w kwestyi zatrudnienia przy maszynach do składania.

Po wysłuchaniu tego sprawozdania i głębokiem zastanowieniu się nad wszystkimi ewentualnościami, jakie za sobą pociągnąć może zerwanie układów cennikowych, uchwaliło Przewodnictwo Związku, w porozumieniu z redakcyami „Vorwärtsu“ i wychodzących w innych językach organów, wydrukować nadzwyczajne wydania naszych organów związkowych celem jak najrychlejszego powiadomienia ogółu kolegów o sytuacji. Dalej uchwalono zwołać na niedzielę 28 maja do Wiednia konferencyę przewodniczących Stowarzyszeń celem naradzenia się z nimi co do mających się przedsięwziąć dalszych kroków. W konferencyi tej wzięli udział przewodniczący, względnie tychże zastępcy, wszystkich Stowarzyszeń związkowych, również Przewodnictwo Związku było obecne w komplecie. Taktykę Przewodnictwa Związku oraz komitetu cennikowego uznano przy tej okazji jednogłośnie za dobrą i uchwalono zwołać na niedzielę 4 czerwca w całym państwie publicznie zgromadzenia drukarzy dla omówienia sprawy zerwania układów cennikowych. Zgromadzenia te odbyły się wszędzie przy masowym udziale i stały się imponującą oznaką zaufania dla Przewodnictwa Związku. Prowokatorskie zachowanie się pryncypałów spotkało się na wszystkich zgromadzeniach z jednomyślnym wyrazem potępienia, a po przeprowadzonej dyskusyi, gdziekolwiek burzliwej, uchwalono wszędzie jednogłośnie następującą rezolucyę:

Rezolucya:

Zgromadzenie dopatruje się we wniosku pryncypałów, ażeby do sporządzania pasków manuskryptowych dla maszyny Monotype i podobnych systemów nie mogli być używani zecerzy, zaś przy maszynie do odlewania zatrudniani byli mechanicy, *bezcennej prowokacji ogółu towarzyszy drukarskich i giserskich w Austrii*. Zgromadzenie wkłada na ogół kolegów obowiązek, *jak najostrzejszymi środkami sprzeciwić się ewentualnemu praktycznemu przeprowadzeniu wniosku pryncypałów i żadną miarą nie dopuścić do tego, ażeby zbrodniczy ten plan pryncypałów stał się rzeczywistością*.

Równocześnie wyraża zgromadzenie Przewodnictwu Związku za jego energiczną obronę interesów ogółu podziękowanie i uznanie i zobowiązuje ogół kolegów, *wszelkie zarządzenia dalsze Przewodnictwa Związku w sprawie cennika z góry zatwierdzić i jak najusilniej popierać — cokolwiekby nastąpiło*.

Uznając wielkie znaczenie, również i dla ogółu kolegów zagranicznych, kwestyi obsługi maszyn do składania i wszelkich wniosków austriackich pryncypałów, zdążających do pogorszeń — cała prasa zawodowa była zgodna w potępieniu zamachu pryncypałów i równocześnie zapewniała, że towarzysze austriaccy, na wypadek walki, pewni być mogą moralnego i materialnego poparcia ze strony kolegów zagranicznych.

Międzynarodowy sekretarz drukarski natychmiast po otrzymaniu doniesienia o zerwaniu rokowań cennikowych zawiadomił o tem wszystkie zagraniczne Związki, a w piśmie do naszego Przewodnictwa Związku między innymi wyraził sympatię dla naszego ruchu w następujących słowach:

Nie potrzebuję Was chyba o tem zapewniać, że *Międzynarodowy Sekretaryat gotów jest uczynić wszystko*, co tylko jest w jego możności, aby Wam przyjść z ewentualną pomocą w poważnej sytuacji, w jakiej znajdują się obecnie koledzy austriaccy.

Od Centralnego Komitetu Szwajcarskiego Związku typografów otrzymaliśmy następujące pismo z wyrazami sympatii:

Zawiadamiamy Was, że odbyte w czasie Zielonych Świąt w Frauenfeld walne zgromadzenie Szwajcarskiego Związku typografów uchwaliło następującą rezolucję:

„Walne zgromadzenie *Szwajcarskiego Związku typografów* w Frauenfeld, po przyjęciu do wiadomości powodów, które spowodowały zerwanie rokowań cennikowych między pryncypałami a towarzyszami w Austrii, oświadcza swą *jednomyslną solidarność* z protestem austriackich towarzyszy przeciw naruszeniu ich interesów związkowych i obniżeniu stopy życiowej towarzyszy. Walne zgromadzenie przesyła towarzyszom austriackim słowa zachęty, by, pamiętając na swą świetną przeszłość, jak jeden mąż skupili się pod sztandarem organizacji. Zgromadzenie przesyła im dalej serdeczne pozdrowienie braterskie i zapewnia im w razie walki moralne i materialne poparcie wedle możności“.

Upraszamy Was, Szanowni koledzy, abyście rezolucję powyższą przyjęli jako wyraz serdeczny wszystkich kolegów szwajcarskich. Wasze zwycięstwo będzie i naszym. Wkońcu zapewniamy Was i t. d.

Na odbytem wkrótce potem walnem zgromadzeniu Związku niemieckich drukarzy wyrażono również solidarność z austriackimi kolegami przez jednogłośnie przyjęcie następującego wniosku:

Walne zgromadzenie Związku niemieckich drukarzy przyjęło do wiadomości fakt zerwania układów cennikowych w Austrii przez reprezentantów towarzyszy; oświadcza ono, że zgadza się w zupełności z tym krokiem, przesyła austriackim kolegom wyrazy *najzupełniejszej sympatii i zapewnia im*, na wypadek wytrwania pryncypałów w ich krzywdzących ciężko ogół towarzyszy żądaniach, *jak najdalej idącą solidarność*.

Te objawy solidarności, za które na tem miejscu imieniem austriackich kolegów serdecznie dziękujemy organizacyom zagranicznym, cechują aż nadto powagę sprawy i były też dla naszych przeciwników zrozumiałą wskazówką, że nie postąpili rozsądnie, prowokując towarzyszy w sposób tak lekceważący, jak to miało miejsce przy sposobności obrad nad postanowieniami dla układu maszynowego.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 6 czerwca składano sprawozdanie z podjętych na nowo posiedzeń komitetu dla obrad nad cennikiem dla odlewaczy czcionek, które po kilkakrotnych przerwach doprowadziły do pomyślnego rezultatu, tak że cennik ten mógł wejść w życie z dniem 1 lipca 1905 r.

Przewodniczący Urzędu cennikowego przesłał Przewodnictwu Związku zawiadomienie, że Urząd cennikowy na posiedzeniu swem z 27 sierpnia po przyjęciu do wiadomości rezolucyi¹, powziętej na pełnem zgromadzeniu Związku państwowego austriackich właścicieli drukarni z 16 czerwca uchwalił jednogłośnie, aby rokowania cennikowe odbywały się w dalszym ciągu. Równocześnie zapytuje, czy dotychczasowi delegaci, należący do komitetu dla wstępnych obrad cennikowych, nadal swe mandaty zatrzymują.

Przewodnictwo Związku uchwaliło następnie nadal powierzyć dotychczasowym członkom mandaty, a tylko w miejsce kolegi Buseka, który

¹ Rezolucya ta brzmi następująco: „Austriaccy właściciele drukarni upelnomocniają swą komisję cennikową do podjęcia na nowo rokowań z towarzyszami, jeżeli ci życzenie takie objawia. Kwestyę maszyn do składania powierza się pryncypalskiej komisji cennikowej, której zadaniem będzie rozwiązać ją w sposób obie strony zadowalający“.

z Przewodnictwa Związku ustąpił, powołać do komitetu członka Przewodnictwa, kolegę Weissa Antoniego.

Na posiedzeniu Przewodnictwa z 28 września zawiadomił przewodniczący Związku, że 24 września Komitet cennikowy podjął znów obrady, które trwały do 25 września, przyczem udało się temuż, co do najważniejszych, dotychczas spornych jeszcze punktów, dojść do porozumienia, lub przynajmniej doprowadzić do zbliżenia. Kwestyę maszyn do składania załatwiono po myśli towarzyszy. Co się tyczy postanowień dla maszynistów, okazali pryncypałowie skłonność do częściowego zaspokojenia życzeń towarzyszy, tak, że obecnie nie jest wykluczonem, że na głównej konferencji delegatów, która rozpocząć się ma 28 października, może przyjść do porozumienia.

Po wyczerpującem omówieniu tego przedmiotu, uchwalono zażądać spisania z obrad cennikowych protokołu stenograficznego, któryby natychmiast po ukończeniu konferencji oddano do druku i dołączono do organów związkowych. Dalej uchwalono powołać na konferencyę cennikową także redaktorów czterech organów związkowych, oraz sekretarza Związku jako tłumacza dla władających tylko językiem włoskim delegatów, o dopuszczenie których porozumiano się z przewodniczącym Urzędu cennikowego. Wkońcu uchwalono zaprosić delegatów na wstępną naradę, mającą się odbyć dnia 22 października w Wiedniu, w której mają wziąć udział wszyscy członkowie Przewodnictwa Związku. Przedtem jednak odbyły się z polecenia Przewodnictwa 15 października we wszystkich stolicach krajów koronnych i w filiach ogólne zgromadzenia drukarzy celem umożliwienia kolegom zająć stanowiska wobec zbliżającej się głównej konferencji cennikowej.

Celem zasiągnięcia informacyi u zarządów Stowarzyszeń o obecnym stanie spraw cennikowych wysłało Przewodnictwo Związku kolegę Dwořáčka Józefa do Galicyi i na Bukowinę, kolegę Schiegla Wilhelma na Morawę i Śląsk, kolegę Reifmüllera Franciszka do Tyrolu, Trentino, Pobrzeża i Krainy, kolegę Spielmanna M. L. do Austrii wyższej, Solnogradu, Karyntyi i Styryi, wreszcie kolegę De Rosa Ernesto z Tryestu do Dalmacyi.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 18 października przedłożono dokładne sprawozdania z przebiegu wspomnianych już poprzednio zgromadzeń towarzyszy, tak z Wiednia jakoteż z prowincyi, z których okazało się, że ogół kolegów w bardzo ożywionych dyskusyach dawał wyraz swego niezadowolenia z opracowanego przez komitet czternastu i do organów związkowych dołączonego zarysu cennika, mającego na głównej konferencji służyć za podstawę do ostatecznego utrwalenia przyszłego cennika normalnego; koledzy żądali też stanowczo, aby delegaci towarzyszy na konferencji cennikowej z największą energią starali się przeprzeć uzasadnione życzenia ogółu kolegów, zmierzające do podniesienia ogólnej stopy życiowej, jakoteż do wyrugowania krzywdzących postanowień cennikowych.

Zapowiedziana na 23 października konferencya cennikowa odbyć się w tym dniu nie mogła, gdyż przeznaczona na ten cel sala posiedzeń Izby handlowo-przemysłowej była zajęta; obrady przeto rozpoczęły się dopiero 24 października i trwały do 28 października, w którym to dniu rokowania o godz. 10 wieczór przerwano i na 14 dni odroczone. Z przedłożonego na posiedzeniu Przewodnictwa Związku 31 października sprawozdania z tych obrad wynika, że pertraktacye niezwykle się przeciągały i miejscami były bardzo ożywione.

Przy obradach nad cennikiem zostały punkta: Czas pracy, minimum, cena tysiąca liter, podział klas, skala uczniów, uznanie mężów zaufania, uznanie 1 Maja jako święta, odstawione, częścią z tego powodu, że porozumienia osiągnąć nie zdołano, częścią zaś także z technicznych względów, aby przy końcu raz jeszcze wziąć je pod obrady. Oprócz tych punktów ołożono jeszcze wcale poważną ilość postanowień mniejszego lub większego znaczenia, gdyż nie osiągnięto porozumienia. Co do innych punktów, które doznały zaostrezenia, porozumienie nastąpiło i bądźto przywrócono im dawne brzmienie, bądźteż zmody-

fikowano. Po dokładnem przedyskutowaniu całego zarysu cennika przystąpiono raz jeszcze do wspólnych obrad nad punktami: Czas pracy, minimum, cena tysiąca liter, podział klas i okres ważności, przyczem delegaci pryncypałów oświadczyli, iż nie mogą dołożyć do minimum więcej niż 1 K, podczas gdy delegat towarzyszy oświadczył, że od żądań towarzyszy ani na jotę odstąpić nie może. Ponieważ różnice okazały się wobec tego wprost nie do pokonania, zaproponowali pryncypałowie, aby sprawę omówić w ściślejszem kole i tym sposobem rychlej osiągnąć rezultat. Na propozycję tę konferencya się zgodziła i delegowała do ściślejszego komitetu, oprócz obu przewodniczących Urzędu cenikowego, z każdej strony po trzech reprezentantów. W toku tych obrad okazało się, że największa trudność leży w przyszłym podziale klas i że koniecznem jest, przedewszystkiem porozumieć się co do tego, które miejscowości mają być natychmiast przesunięte do wyższych klas płacy, a które po upływie pewnego stadyum przejściowego. Tę podstawę do dalszych rokowań konferencya przyjęła. Z powodu komplikacji warunków, jakoteż ze względu na brak czasu, porozumienia tego osiągnąć już nie zdołano. Uchwalono tedy, że po upływie 14 dni konferencya cennikowa ponownie się zbierze. W międzyczasie miało nastąpić zbliżenie się delegatów obu stron z poszczególnych krajów koronnych celem poczynienia zgodnych propozycji na konferencyę.

Na posiedzeniu z 17 listopada zajmowało się Przewodnictwo Związku ponownie sprawami cennikowymi, albowiem zebrana tymczasem znowu w dniu 13 listopada konferencya cennikowa po trzygodzinnem zaledwie trwaniu rozeszła się, nie osiągnąwszy żadnych rezultatów. Ze sprawozdania z tej konferencyi przytaczamy następujące szczegóły: W wymienionym dniu oświadczyli pryncypałowie przez swego mówcę, że w międzyczasie starali się doprowadzić do kompromisu przez nakłonienie pryncypałów do uwzględnienia wedle możliwości żądań towarzyszy; jeżeli jednak propozycyę, jakie zamierza towarzyszom przedstawić, nie odpowiadają im w zupełności, to powinni oni wziąć pod rozwagę znane niekorzystne położenie przemysłu, które pryncypałom uniemożliwia poczynienie dalej idących ustępstw. Wniosek, dotyczących skrócenia czasu pracy, uznania mężów zaufania i święta 1 Maja, pryncypałowie nie są w stanie uwzględnić, natomiast gotowi są zgodzić się na przesunięcie w pewnych miejscowościach klas, a mianowicie w ten sposób, że te w części po trzech latach do następnej wyższej klasy płacy posunięte być mają; zauważyć jednak przytem należy, że większości dotyczących tej kwestyi wniosków towarzyszy nie uwzględniono. Dalej przyznali pryncypałowie — w przewidywaniu zawarcia ugody cennikowej na przeciąg lat ośmiu — podwyższenie minimum stałej płacy o 1 K, następnie podwyższenie ceny tysiąca liter o 1 h, a po upływie czterech lat chcą oni dołożyć dalszą koronę do minimum i dalszego halerza do ceny tysiąca liter; naodwrot jednak spodziewają się od przedstawicieli towarzyszy, że ci zgodzą się na wszystkie inne odłożone punkta w myśl projektu, wypracowanego przez komitet czternastu. Wobec tego delegaci towarzyszy podtrzymali swoje propozycyę w całej pełni i obstawali przy tem, że wszystkie odłożone punkta pod obrady wzięte być muszą, i oświadczyli, iż zgodzić się jedynie mogą na czteroletni okres ważności cennika. — Po dłuższej przerwie posiedzenia złożyli pryncypałowie obszernie oświadczenie, w którym powiadają, że przystępując do obrad cennikowych z najlepszymi chęciami, pragnęli utorować drogę do porozumienia się z towarzyszami, że jednak wobec oświadczeń, złożonych ze strony towarzyszy, możliwosc dalszych parlamentarnych rozstrząsań poczyną zniknąć i tylko wtedy powróciłoby mogła, gdyby towarzysze zadeklarowali się:

1. przyjąć za podstawę punkta, ułożone ostatecznie przez komitet czternastu,
2. cofnąć wszystkie żądania, wychodzące poza ramy pierwotnego projektu towarzyszy, lub sprzeciwiające się zawartym w ostatnich czternastu dniach w poszczególnych krajach koronnych układom odnośnie do podziału klas, i

3. że zrzekają się skrócenia czasu pracy i żądanego przez nich uznania instytucji mężów zaufania.

Ponieważ przedstawiciele towarzyszy stanowczo odmówili złożenia podobnego oświadczenia i przy swych żądaniach wytrwali, dalsze traktowanie okazało się bezcelowem i konferencję cennikową bez rezultatu zamknięto. Podjęte następnego dnia przez pryncypałów próby porozumienia się z towarzyszami co do nowego sposobu rokowań speliły na niczem, gdyż pośrednicy po stronie pryncypałów nie dawali żadnych zadowalniających przyrzeczeń, ani widoków pomyślnego załatwienia; wobec tego wszelkie usiłowania, zdążające do zawarcia na pokojowej drodze nowych układów cennikowych, rozbiły się.

Przewodnictwo Związku poczyniło wszelkie przygotowania, jakie wobec zmienionej sytuacji okazały się koniecznymi, i uchwaliło rozesłać do funkcyonaryuszy wszystkich organizacyj związkowych odpowiednie informacje.

Posiedzenie Przewodnictwa z 21 listopada było prawie wyłącznie poświęcone sprawom cennikowym i na niem też określono szczegóły warunków, pod jakimi w całej Austrii od 1 stycznia 1906 pracowaćby miano na wypadek, gdyby w jak najkrótszym czasie kwestya cennikowa pomyślnie załatwioną nie została.

Na tem posiedzeniu Przewodnictwa zawiadomił przewodniczący Związku, że dnia 17 listopada zwrócił się do nas telefonicznie radca sekcyjny w ministerstwie handlu p. dr. Hugo Bach z zapytaniem, czy prawdą jest, jakoby rokowania cennikowe drukarzy się rozbiły, a jeżeli tak jest, co było tego przyczyną; rządowi zależy bowiem na tem, aby wspólność cennikowa drukarzy nadal utrzymaną została, gdyż z powodu swej doskonałości wskazuje ona kierunek również innym gałęziom przemysłu; zapytuje się on tedy, czy Przewodnictwo Związku byłoby skłonnem do wydelegowania dnia następnego dwóch panów do ministerstwa handlu w celach informacyjnych. Przewodniczący Związku w porozumieniu z dwoma swymi zastępcami zgodził się na tę propozycję i koledzy Reifmüller i Schiegl udali się dnia 18 listopada do radcy sekcyjnego p. dra Bacha, któremu cały przebieg układów cennikowych przedstawili. Obaj delegaci objaśnili wspomnianego reprezentanta ministerstwa handlu, że bezpośrednią przyczyną rozbitcia rokowań cennikowych było to, iż pryncypałowie odrzucili najważniejsze punkta żądań towarzyszy. Punktami spornymi są: odpowiednie podwyższenie minimum, ustalenie podziału klas, uznanie mężów zaufania i dnia 1 Maja jako święta, skrócenie czasu pracy i specjalne postanowienia dla maszynistów. Radca sekcyjny dr. Bach oświadczył następnie reprezentantom Przewodnictwa Związku, że rząd zamierza objawione już dawno życzenie pryncypałów i towarzyszy zamienić w czyn, a mianowicie: uznanie cennika normalnego ze strony rządu w tym kierunku, że w przyszłości wszystkie druki, oddawane prywatnym zakładom, wykonywane być mają wyłącznie przez firmy, przestrzegające cennika. Mogłoby to jednak nastąpić tylko wówczas, gdyby nowy układ cennikowy przyszedł do skutku. Rząd byłby skłonny objąć rolę pośrednika, gdyby były widoki, że pośrednictwo to doprowadzi do celu. Dalej zapytywał się, czy towarzysze są skłonni do ustępstw co do któregośkolwiek z punktów, gdyż tylko przy obustronnych ustępstwach może być nadzieja pomyślnego załatwienia sprawy. Obaj przedstawiciele Przewodnictwa Związku odrzucili podobną myśl. Radca sekcyjny p. dr. Bach oświadczył następnie, że musi się też porozumieć z miarodajnymi osobami ze Związku państwowego pryncypałów, aby od nich dowiedzieć się, jakie stanowisko wobec tej sprawy zajmują pryncypałowie. Czyniąc zadość ponownemu zaproszeniu radcy sekcyjnego, udali się obaj nasi reprezentanci w dniu 21 listopada raz jeszcze do ministerstwa handlu, gdzie im zastępca rządu oświadczył, że pryncypałowie pośrednictwo rządu przyjmują i gotowi są poczynić dalsze ustępstwa; tylko co do sprawy uznania mężów zaufania i skrócenia czasu pracy nie mogą ustąpić z dotychczasowego swego stano-

wiska. Nasi reprezentanci oświadczyli ponownie, że co do zasadniczych punktów na żadne ustępstwo zgodzić się nie mogą. Wobec tego zastępca rządu zaproponował, aby przynajmniej formalnie okazać zbliżenie; na przykład uznanie mężów zaufania możnaby załatwić w formie protokołu, któryby miał równorzędną z cennikiem moc obowiązującą. Przedstawiciele towarzyszy odpowiedzieli, że w tej kwestyi nie mogą złożyć wiążącego oświadczenia, że jednak w razie ponownego podjęcia rokowań zbliżenie się w tej formie nie będzie może wykluczone. Na tem zakończyła się ta nie zobowiązująca do niczego pogadanka.

Po przyjęciu do wiadomości tej relacyi upoważniło Przewodnictwo Związku swoje prezydium, aby w razie ponownego zaproszenia na wspólne konferencye, przyjęło w nich udział z zachowaniem dotychczasowego swego stanowiska.

Dnia 22 listopada nadeszło ze strony ministerstwa handlu oficjalne zaproszenie do wzięcia udziału w zwołanej do ministerstwa handlu konferencyi reprezentantów obu stron pod przewodnictwem rady sekcyjnego p. dra Hugona Bacha, celem wyrównania zachodzących różnic.

W rokowaniach, które rozpoczęły się 23 listopada, wzięli udział: ze strony ministerstwa handlu radca sekcyjny p. dr. Hugo Bach, ze strony towarzyszy kole-dzy Reifmüller Franciszek, Schiegl Wilhelm, Spielmann M. L., Weiss Antoni, Wieser Antoni z Wiednia, Thurner Alojzy z Berna i Čermák Franciszek z Pragi; ze strony pryncypałów panowie Engel Kornel, Holzhausen Adolf, Jasper Fryderyk z Wiednia, Feller Hans z Karlsbadu, Karafiat Leopold z Berna, Edlinger A. z Insbruku i Drouot Hans z Lincu.

Ponieważ tymczasem w większej części austriackich miejscowości towarzysze, rozgoryczeni zachowaniem się pryncypałów, rozpoczęli bierny opór, który był przyczyną zwłoki w wykonywaniu robót w drukarniach, zażądali pryncypałowie przed przystąpieniem do obrad od przewodniczącego Związku zapewnienia, że zarządzi natychmiastowe wstrzymanie biernego oporu. Przewodniczący Związku w odpowiedzi na to oświadczył, że dopóty tego uczynić nie może, dopóki pryncypałowie nie uznają instytucyi mężów zaufania. Wobec nadchodzących wieści o skutecznem zastosowaniu biernego oporu, postanowili pryncypałowie przystąpić przedewszystkiem do załatwienia kwestyi mężów zaufania. Gdy w sprawie tej nastąpiło porozumienie, a uznanie mężów zaufania przyznano w tej formie, że dotyczące postanowienia mają być dołączone do cennika normalnego jako dodatek z równą temuż mocą obowiązującą — Przewodnictwo Związku wysłało natychmiast telegraficznie na prowincyę wezwanie, i z tą samą precyzją, z jaką przystąpiono do biernego oporu, został on następnie wstrzymany.

Następnie rokowania odbywały się w dalszym ciągu i dopiero po trzydniowym trwaniu zakończono je ugodą co do niezłatwionych przedtem punktów spornych. Dalszy rezultat tych niezmiernie ożywionych obrad przedstawia się w głównych zarysach następująco: Czas pracy został skrócony dziennie o $\frac{1}{4}$ godziny, tak, że od 1 stycznia 1906 r. począwszy wynosi on w całej Austrii tylko $8\frac{3}{4}$ godzin dziennie, a zatem zerwano z dwięćciogodzinnym dniem roboczym. Okres ważności cennika ustanowiono na lat 8. Co do minimum płacy postanowiono, że we wszystkich klasach (również dla nowowypisanych) następuje natychmiastowe podwyższenie o 2 K; po czterech latach podwyższa się minimum znów o 2 K, a po dalszych dwóch latach o 1 K, tak, że po upływie sześciu lat podwyższy się minimum we wszystkich klasach o 5 K (dla maszynistów, obsługujących dwie maszyny, oraz dla zecerów maszynowych płaca jest odpowiednio wyższą, skutkiem doliczenia do miejscowego minimum dodatków procentowych), poczem cennik obowiązywać będzie jeszcze przez dalsze dwa lata. Cena tysiąca liter podwyższa się w ciągu trwania ugody w tych samych okresach jak mini-

mum, a mianowicie: natychmiast o 3 halerze, następnie o dalsze 2 halerze, w końcu o 1 halerza, po upływie lat sześciu zatem o 6 halerzy. W sprawie postanowień dla maszynistów ugodzili się uczestnicy konferencji w ten sposób, że umowa co do obsługi trzeciej maszyny jedynie w tych prowincjonalnych drukarniach (Wiedeń jest zupełnie wykluczony), w których nie więcej jak tylko dwie maszyny są w ciągłym ruchu, ma być dopuszczalna przez piętnaście godzin w tygodniu za wynagrodzeniem 1 K dziennie. Także inne postanowienia dla maszynistów doznały istotnej poprawy, tak, że obecnie najjaskrawsze nadużycia zostały usunięte. Co się tyczy podziału klas, to sprawę tę załatwiono tylko dla tych krajów koronnych i odnośnie do tych miejscowości, gdzie już towarzysze z pryncypałami się porozumieli; zaś co do innych krajów koronnych pozostawiono podział klas do lokalnego załatwienia, na co konferencja wyznaczyła termin 14-dniowy. Obrady, dotyczące objęcia cennikiem 1 Maja jako święta, wywołały nader wyczerpującą dyskusję, z której obie strony nabrały przekonania, że dotychczasowa forma święcenia 1 Maja nie wymaga żadnych zmian i że skutkiem tego nie zachodzi potrzeba wstawiania do cennika takiego postanowienia. — Przed zamknięciem konferencji zawarto jeszcze ugodę, wedle której nikt z biorących udział w oporze biernym nie może zostać wydalonym.

Co do szczegółów konferencji zwracamy czytelnikom uwagę na obszerny protokół stenograficzny, w którym mieści się przebieg tych pamiętnych rokowań i z którego jasno występują trudności, jakie przewyciężyć musiano, aby dojść do pożądanego rezultatu.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 28 listopada zapadła uchwała, aby nowy cennik przede wszystkim ogłosić w organach związkowych, a następnie rozesłać go członkom celem przeprowadzenia nad nim powszechnego głosowania; po omówieniu przygotowań do powszechnego głosowania, naznaczono termin przeprowadzenia tegoż na 12 grudnia i w tym celu ogłoszono we wszystkich organach związkowych następujący okólnik:

Zawiadomienie.

Głosowanie w sprawie nowego cennika normalnego, zamieszczonego w dzisiejszym numerze naszego pisma, nastąpić ma w myśl uchwały Przewodnictwa Związku dnia 12 grudnia 1905 za pomocą powszechnego głosowania po oficynach. — Uprawnionymi do głosowania są wszyscy stojący w dniu głosowania (12 grudnia 1905) po oficynach towarzysze drukarscy i odlewacze czcionek. — Głosowanie jest tajne i ma być dokonane za pomocą wydanych przez Przewodnictwo Związku kart głosowania, które w właściwym czasie nadesłane zostaną zarządowi Stowarzyszeń. Zwraca się jednak szczególną uwagę na to, że głosowanie dotyczyć musi cennika normalnego jako całości, i to słowami „za“ lub „przeciw“. Głosowanie nad poszczególnymi częściami cennika jest niedopuszczalne; a karty głosowania, zawierające oświadczenie się za pewnymi częściami lub przeciw pewnym częściom cennika, uznane będą za nieważne.

Zarządy Stowarzyszeń wydadzą skarbnikom oficynowym i mężom zaufania tyle kart głosowania, ile osób uprawnionych do głosowania w tym dniu w drukarni pracuje. Kolegom, nie stojącym w kondycji, również będą w oznaczonym dniu wydane karty głosowania. Koledzy winni wypełnione i *zaklejone* karty głosowania oddać tym osobom, od których je otrzymali. Funkcjonariusze oficynowi, którym poruczono zebranie kart głosowania, mają je zaklejone, *najpóźniej dnia 13 grudnia* odesłać do zarządu Stowarzyszenia, który zająć się ma przeprowadzeniem skrutynium. Rezultat głosowania wraz z kartami głosowania winien zarząd Stowarzyszenia *bezwzględnie* nadesłać Przewodnictwu Związku.

Głosowanie nad cennikiem należy przedsięwziąć i w tym wypadku, gdyby jeszcze odnośnie do przydzielenia poszczególnych miejscowości do klas nie osiągnięto ostatecznego porozumienia. Wiedeń, 7 grudnia 1905.

Franciszek Reifmüller, przewodniczący Związku.

Powszechne głosowanie odbyło się wedle zarządzenia we wszystkich krajach koronnych za pomocą drukowanych w językach niemieckim, czeskim, polskim i włoskim kart głosowania na wzór zamkniętych listów kartkowych, a po nadejściu rezultatów z poszczególnych krajów koronnych sprawdzono ogólny wynik głosowania na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z dnia 18 grudnia, który ogłoszono we wszystkich organach związkowych w następujący sposób:

PROTOKÓŁ

posiedzenia Przewodnictwa Związku z dnia 18 grudnia 1905 roku.

Porządek dzienny:

Skrutynium powszechnego głosowania nad cennikiem normalnym,
ważnym od 1 stycznia 1906.

Uprawnionych do głosowania	12672
Oddano głosów	11541
Od tego czystych lub nieważnych kartek	268
Pozostało	11273
Z tego głosowało za	8322
Z tego przeciw	2951

Za komisję kontrolującą: *Jerzy Zug, Karol Seidl, Rudolf Freyler.*
F. Reifmüller, przewodniczący. *F. Luksch, sekretarz.*

Na podstawie wyniku powszechnego głosowania i gdy też i większość pryncypałów na ugodę cennikową się zgodziła, ogłosiło Przewodnictwo Związku we wszystkich czterech organach związkowych zawiadomienie do kolegów, że nowy cennik wchodzi w życie w poniedziałek dnia 1 stycznia 1906 r. i że wszyscy powołani do tego funkcyonaryusze mają zwracać uwagę na sposób wprowadzania cennika, o czem najdokładniej informować winni zarządy Stowarzyszeń i Przewodnictwo Związku. Równocześnie zwrócono kolegom uwagę, że tam, gdzie wprowadzenie cennika natrafia na przeszkody, należy natychmiast zasięgnąć informacji zarządu Stowarzyszenia, względnie Przewodnictwa Związku, gdyż na własną rękę żadnych kroków przedsiębrać nie wolno.

Jak już na innym miejscu nadmieniono, przydzielenie różnych miejscowości do klas pozostawiono w dotyczących krajach koronnych obopólnemu porozumieniu; oprócz tego były jeszcze różne lokalne postanowienia do uregulowania. W Dalmacyi, Galicyi, Karyntyi, Krainie, na Morawie, w Austrii wyższej, Tyrolu i w Trentino przyszło z tej okazji do mniej lub więcej poważnych konfliktów, które po większej części jeszcze przed wejściem w życie nowego cennika zakończone zostały. — W Dalmacyi żądali pryncypałowie Artale i Biankini cofnięcia wszystkich miejscowości, które dotąd pozostawały w II. klasie płacy, do I. klasy, na co towarzysze — którzy z powodu drożyzny spodziewali się podwyższenia, a nie obniżenia płacy — oczywiście zgodzić się nie mogli. W Zarze, z wyjątkiem dwóch wspomnianych firm, uznali zresztą wszyscy inni pryncypałowie nowy cennik z II. klasą płacy; zaś cały personal Artalego i część personalu Biankiniego (pozostali w pracy są to niezorganizowani) rozpoczęły z dniem 1 stycznia 1906 r. strejk, który niestety nie udał się, gdyż obaj pryncypałowie zdołali ściągnąć łamistrejków z Włoch. Również koledzy ze Spalato byli zmuszeni zastrejkować, uzyskując w ten sposób w ciągu krótkiego czasu uznanie cennika z II. klasą płacy; koledzy zaś z Raguzy po krótkich pertraktacjach ze swymi pryncypałami zdobyli uznanie cennika wraz z natychmiastowem postąpieniem do III. klasy płacy. — W Trentino przyszło do nader zaciętej walki, i to przed upływem ważności starego cennika, gdyż tamtejsi pryncypałowie, których reprezentant brał też udział w głównej konferencyi, powzięli w początku grudnia postanowienie, wedle którego od Nowego Roku począwszy nie chcą wogóle nic wiedzieć o cenniku i wynagradzać swe personale podług uznania. Jakkolwiek starano się usilnie, aby pryncypałów przekonać i do dalszego pozostawiania we wspólności cennikowej nakłonić, trwali oni przy swem postanowieniu, o którym zawiadomili kolegów w dniu 11 grudnia. Nie można się zatem dziwić, że po tem wszystkim personale wszystkich drukarni straciły ochotę do dalszej pracy i że widząc bezowocność wszelkich swych zabiegów dojszła do porozumienia na pokojowej drodze, w końcu dnia 14 grudnia rozpoczęły strejk, który trwał do 15 stycznia 1906 i zakończył się przyjęciem cennika; pryncypałowie przyznali jednak tylko I. klasę płacy, podczas gdy na głównej konferencyi wiedeńskiej zgodzili się wobec niesłychanej drożyzny na II. klasę płacy

i z żadnej strony przeciw temu nie oponowano. Po ukończeniu strejku wielka liczba strejkujących nie miała już niestety wstępu do drukarni, które zaangażowały lichej wartości personal.

Inne sprawy.

O dalszych ważnych wydarzeniach, jakoteż uchwałach Przewodnictwa Związku, o ile nie wspomniano o nich w poprzednich działach tego sprawozdania, podajemy w chronologicznym porządku co następuje:

W zwołanej na dzień 8 stycznia do Böhm.-Trübau konferencyi reprezentantów morawskiego i czeskiego Stowarzyszenia związkowego, której celem było omówienie środków zapobiegawczych przeciw notorycznym szkodnikom cennika, wziął udział w zastępstwie Przewodnictwa Związku kolega Reifmüller Franciszek.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 14 stycznia przedłożono umowę Powszechniej Kasy chorych dla robotników z naszym Związkiem w sprawie ubezpieczenia urzędników Związku na wypadek choroby. Urzędnicy Związku należeli dotąd do Gremialnej Kasy chorych, jednak z polecenia władz musieli z tejże wystąpić, wobec czego przystąpienie ich do wspomnianej Kasy chorych okazało się koniecznem, a Przewodnictwo Związku na zawartą umowę się zgodziło.

Na tem samem posiedzeniu odczytano zawiadomienie zarządu Stowarzyszenia Tyrolsko-Vorarlberskiego o zatwierdzeniu przez władzę zmiany statutu i że na tej podstawie Stowarzyszenie to odtąd nosić będzie nazwę: „Verein der Buchdrucker und Schriftgiesser für Tirol und Vorarlberg“.

Na konferencyę asesorów sądu przemysłowego delegowano kolegę Sussmanna Dawida.

Prośbie męża zaufania Komisji zawodowej z Mor. Ostrawy o subwencyonowanie tamtejszej Komisji zawodowej nie uczyniono zadość.

Na zapytanie pewnego Stowarzyszenia związkowego, czy uwolnieni od płacenia wkładek bezkondycyjni członkowie mają nadal otrzymywać „Vorwärts!“ kosztem Stowarzyszeń związkowych, odpowiedziało Przewodnictwo Związku uchwałą następującą:

Bezkondycyjni członkowie mają jak dotąd prawo pobierać organ związkowy od swego Stowarzyszenia i kosztem tegoż.

Na skutek wielokrotnych zapytywań o to, jak należy interpretować postanowienie, zawarte w Art. I, § 4, lit. h, nowych regulaminów, odnoszące się do uwalniania od obowiązku opłacania wkładek takich członków, którzy pozostają bez zajęcia nie cały tydzień, lub nie za cały tydzień pobierają zapomogę, uchwaliło Przewodnictwo Związku udzielić funkcyonaryuszom Stowarzyszeń następującej instrukcyi:

Gdy członek w tym tygodniu, w którym bezrobocie lub pobieranie zapomogi rozpoczął lub zakończył, pracował *mniej niż 4 dni*, wówczas *zuolniony* jest od obowiązku opłacenia wkładki, gdy członek jednak w odnośnym tygodniu pracował *4 dni lub dłużej*, wówczas *obowiązany* jest wkładkę zapłacić. — Jeżeli takie dni pracy zdarzą się w tygodniu rozpoczęcia lub w tygodniu ukończenia bezrobocia, wówczas należy, celem uwolnienia od opłacania wkładki lub zobowiązania do ich uiszczenia, zliczyć dni te razem.

Dalszą interpelacyę, czy ten tydzień, w którym członek 4 dni pracował i w myśl wyżej zacytowanej uchwały obowiązany był do zapłacenia wkładki, uważany być może za pełny tydzień roboczy, załatwiono w ten sposób,

że na przykład tak przedtem jak obecnie pod określeniem 13 tygodni roboczych rozumieć należy 91 dni i wobec tego przy obliczaniu karencyi dni robocze poniżej tygodnia muszą być zliczone razem.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 7 lutego przedłożono zawiadomienie zarządu Stowarzyszenia na Pobrzeżu, że litografowie, którzy dotąd byli członkami tego Stowarzyszenia — z wyjątkiem dwóch, pobierających wsparcie inwalidowe — zgłosili swe wystąpienie, przystępując do własnej organizacyi zawodowej.

Przewodnictwo Związku uchwaliło następnie zawiadomić Stowarzyszenia związkowe, że odtąd litografowie i drukarze litograficzni nie będą przyjmowani jako członkowie.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 25 lutego zecer maszynowy kolega Hölzl Antoni, którego Przewodnictwo Związku wysłało za granicę dla studyowania maszyny do składania i odlewania czcionek „Monotype“, złożył obszerne sprawozdanie ze swych spostrzeżeń, które dostarczyły Przewodnictwu Związku cennych wiadomości o tym nowym konkurencie zecerów ręcznych.

Prośbę Komisji Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego o zatwierdzenie podwyższenia pensji międzynarodowemu sekretarzowi załatwiło Przewodnictwo Związku przychylnie.

W międzynarodowej konferencji maszynistów, odbytej w dniach 13 i 14 lutego 1905 w Monachium, brał udział w zastępstwie naszego Związku kolega Reifmüller Franciszek. W podróży powrotnej interweniował kolega Reifmüller u Rennerta w Aussig, celem zażegnania konfliktu cennikowego, trwającego tamże już od 13 lipca 1903; po długich pertraktacjach z właścicielem firmy i w obecności przewodniczącego Czeskiego Stowarzyszenia centralnego, kol. Krunerta Karola, zdołano przeprowadzić uznanie cennika, a tem samem uregulować stosunki i uczynić wspomnianą oficynę przystępną dla członków Związku.

Na wezwanie, nadesłane Związkowi z centralnego urzędu wymiaru należytości celem złożenia zeznania dla wymiaru należytości ekwiwalentowej, odpowiadziano, że Związek, w myśl ustawy z 15 kwietnia 1885 Dz. p. p. Nr. 51, dotyczącej uwalniania od opłat Stowarzyszeń, opartych na wzajemności, do opłaty należytości ekwiwalentowej nie jest obowiązany, a nie posiadając żadnego nieruchomego majątku, nie może też być zniewolony do złożenia zeznania.

Wypełnienie kwestyonariusza, nadesłanego przez austriacką Komisję zawodową, a dotyczącego siły i zdolności świadczeń naszego Związku, polecono sekretarzowi Związku.

W walnem zgromadzeniu Stowarzyszenia związkowego w Tyrolu-Vorarlbergu, odbytem w Insbruku d. 12 marca, wziął udział jako reprezentant Przewodnictwa Związku kolega Reifmüller Franciszek, który przy tej sposobności interweniował w namiestnictwie w Insbruku z powodu pracy niedzielnej w pewnej drukarni w Bregencji.

Na nadzwyczajne walne zgromadzenie Solnogrodzkiego Stowarzyszenia związkowego, odbyte 24 marca, delegowano kol. Dwořáčka Józefa.

Na odbytą w dniach 25 i 26 marca w Wiedniu państwową konferencję cennikową litografów i drukarzy litograficznych w Austrii, wysłano kolegę Hofera Franciszka.

Z powodu rezygnacji dotychczasowego redaktora „Risveglio“ zajęło się Przewodnictwo na posiedzeniu z 1 kwietnia wydaniem potrzebnych zarządzeń dla obsadzenia tej posady, a następnie postawiło warunki dla mającego się rozpisnąć konkursu.

Celem uregulowania spraw cennikowych wydelegowano dnia 3 kwietnia kolegę Reifmüllera Franciszka do Celowca.

Prośbę komitetu redakcyjnego organu „Risveglio“ o pozwolenie wydawania tegoż pisma 3 razy na miesiąc, załatwiło Przewodnictwo na posiedzeniu z 13 kwietnia — w myśl dawniejszego w tym kierunku przyrzeczenia — przychylnie. Jednocześnie jednak postanowiono, że przy 3-razowym wydawaniu prenumerata roczna i kwartalna ma być podniesioną w tym samym stosunku, jak to ma miejsce przy polskim organie „Ognisko“. Z powodu tego zarządzenia zrzekł się komitet redakcyjny 3-razowego wydawania „Risveglio“, albowiem zarządy Stowarzyszeń na Pobrzeżu i w Trentino oświadczyły, że zwiększonych skutkiem podniesienia przedpłaty kosztów nie mogłyby przyjąć na siebie.

Na walne zgromadzenie centralnego Stowarzyszenia drukarzy i odlewaczy czcionek w Czechach, odbyte 23 kwietnia, wysłano jako reprezentanta Przewodnictwa Związku kolegę Dwořáčka Józefa.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 6 maja uchwalono wydrukować nowe książki kwitowe Związku wedle formularza, opracowanego przez sekretarza Związku, a zaaprobowanego przez Międzynarodowy sekretaryat drukarski.

Do wzięcia udziału w konferencji wszystkich członków zarządu terytoryalnych zakładów ubezpieczeń od wypadków, oraz korporacyjnych zakładów ubezpieczeń od wypadków austriackich kolei żelaznych, odbytej w dniach 21 i 22 maja w Wiedniu, wydelegowano kolegę Sussmanna Dawida.

Na posiedzeniu z 18 maja uchwaliło Przewodnictwo Związku w sprawie mylnie pojętego postanowienia uchwał Zjazdu związkowego wydać następujący cyrkularz do zarządów Stowarzyszeń związkowych z interpretacją:

Na stronie 27 uchwał Zjazdu związkowego znajduje się następujące postanowienie końcowe: „*Pozostali uprawnieni takich członków, którzy podczas służby wojskowej (w czasie pokoju) zmarli, otrzymując także zapomogę oznaczoną w ustępach a i b.*”

Niewłaściwe zastosowanie tego postanowienia przez jedno ze Stowarzyszeń związkowych zniewala Przewodnictwo Związku do zwrócenia uwagi zarządom Stowarzyszeń na to, że przy zastosowywaniu tego postanowienia zawsze dokładnie zbadać należy, czy zmarły przy wojsku członek był faktycznie żywicielem pozostałych osób i czy one swe pretensje w myśl §§ 3, 4, 5 i 6 postanowień o kosztach pogrzebu, względnie w myśl § 3 postanowień o wsparciu dla sierot, udowodnić mogą. Przytoczone wyżej postanowienie odnosi się tylko do pozostałych po tych zmarłych przy wojsku członkach, którzy *powołani byli do przejściowej służby wojskowej*, gdyż jasnym jest, że członek, który wstępuje do stałej służby (czynnej) w armii przestaje być żywicielem rodziny lub też krewnych.

Należy przeto w przyszłości zawsze baczyc na to, *aby osoby, występujące z pretensją do zapomogi dla pozostałych, udowodniły, że sprawiły zmarłemu publiczny pogrzeb, a nadto, że zmarły był żywicielem pozostałych osób.* (Patrz § 6 postanowień o zapomogach dla pozostałych po zmarłych członkach).

Na posiedzeniu Przewodnictwa z 6 czerwca składano sprawozdanie z odbytej w Wiedniu 2 i 3 czerwca konferencji delegatów austriackich Stowarzyszeń maszynistów, na którą z łona prezydium Związku delegowany był kol. Hofer Franciszek. Konferencja ta zajmowała się kwestyą obsługiwaną więcej maszyn przez jednego maszynistę i zastanawiała się nad usunięciem tego zła, aby wreszcie uporządkować stosunki w salach maszyn i zapobiedz wielkiej liczbie bezkondycyjnych wśród maszynistów i drukarzy. Uchwalono tam również rozwinąć w całej Austrii żywą agitację, aby wszędzie wprowadzić system obsługiwaną dwóch maszyn. W dalszym ciągu uchwaliła konferencja założenie centrali austriackich Stowarzyszeń maszynistów w Wiedniu, a na koszt utrzymania tejże płacić będą wszystkie do centrali należące Stowarzyszenia tygodniowo i stosownie do liczby członków oznaczoną wkładkę.

Przewodnictwo Związku, wychodząc z założenia, że sprawy cennikowe maszynistów i drukarzy zarówno z innymi działami naszego zawodu mają w naszym Związku dostateczną reprezentację, uważa za założenie centrali dla maszynistów za rozdrobnienie sił i uchwaliło następujący wniosek:

Przewodnictwo Związku nie zgadza się na utworzenie centrali dla klubów maszynistów.

Na konstytuujący zjazd związkowy Stowarzyszeń Senefeldzkich (Senefeldervereine), odbyty w dniach 11 i 12 czerwca w Pradze, wysłano jako reprezentanta Przewodnictwa Związku kolegę Hofera Franciszka.

Na odbyte 19 czerwca i dni następnych w Dreźnie walne zgromadzenie Związku niemieckich drukarzy wydelegowano jako reprezentantów Przewodnictwa Związku kolegów Reifmüllera Franciszka i Dwořáčka Józefa. Ostatniemu polecono jednocześnie wzięcie udziału imieniem Przewodnictwa Związku w zjazdach koleżeńskich, odbytych 11 i 12 czerwca w Czeskiej Lipie, 18 czerwca w Pilźnie i 25 czerwca w Kolinie. Kolega Reifmüller z polecenia Przewodnictwa Związku wziął też udział w odbytym 11 i 12 czerwca w Brixen zjeździe koleżeńskim, a w podróży powrotnej z Drezna w zebraniu koleżeńskim, odbytem 26 czerwca w Tetschen.

Dnia 1 lipca zawarto z Włoskim Związkiem pokrewnych zawodów („Federazione Italiana fra i lavoratori del libro”) w Medyolanie umowę wajemności, obejmującą zapomogę podróżną i zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu. — Z zawarciem tej umowy nawiązano na nowo zerwane od dłuższego czasu stosunki ze wspomnianym Związkiem, a ponieważ uchwały ostatniego włoskiego kongresu drukarskiego

umożliwiły nowemu centralnemu komitetowi, zawieszoną oddawna wypłatę wsparcia podróżnego we wszystkich włoskich stacjach płatniczych podjąć ponownie, przeto przejściu naszych podróżnych na teren włoski nie już nie stoi na przeszkodzie, a przybywający stamtąd koledzy korzystać u nas mogą ze wsparć, umową zastrzeżonych.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 31 lipca przedłożono oferty kolegów Spazzal'a Silvio (drukarsza) i Clemencich'a Edoardo (zecera) z Tryestu, jakie wpłynęły po rozpisaniu ogłoszonego w „Risveglio“ konkursu na posadę redaktora tegoż organu związkowego; następnie uchwalono tekst komunikatu dla prawyboru i naznaczono termin wyboru i skrutynium.

Wedle zawiadomienia Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego złożyło się Stowarzyszenie „Verein der Buchdrucker und Schriftgiesser Pressburgs“ ze Stowarzyszeniem „Unterstützungsverein der Buchdrucker und Schriftgiesser Ungarns“ (Budapeszt); wskutek tego istniejąca z pierwszym Stowarzyszeniem *pro w i z o r y c z n a* umowa wzajemności z dniem 1 sierpnia 1905 wygasła.

Na odbyty 6 sierpnia w Wels zjazd koleżeński wysłano jako delegata Przewodnictwa Związku kolegę Hofera Franciszka.

W odbytym 13 sierpnia w Villach zjeździe koleżeńskim wziął udział w zastępstwie Przewodnictwa Związku kolega Reifmüller Franciszek.

Ze względu na zdarzające się wypadki nienależytego legitymowania się przybywających z podróży członków, wydało Przewodnictwo Związku na posiedzeniu z 30 sierpnia do funkcyjnaruszów Stowarzyszeń następujący komunikat:

Zdarzało się wielokrotnie, że przybywali do naszego obrębu Związku członkowie, którzy nie przedłożyli przepisanej umowami wzajemności i uchwałami Zjazdów związkowych książki kwitowej, tem samem uważani być winni jako nienależycie legitymowani, a mimo to, w poszczególnych Stowarzyszeniach uznano ich za członków na proste przyrzeczenie, że później książkę kwitową przedłożą, i przyjmowano od nich wkładki.

Gdy postępowanie takie pociąga za sobą rozmaite nieprawidłowości i dyferencje z temi Stowarzyszeniami, do których członkowie ci dawniej należeli, a którym z powodu niespełniania obowiązków członków odmówiono wydania książki kwitowej, uważa Przewodnictwo Związku za konieczne zwrócić uwagę panów funkcyjnaruszów Stowarzyszeń, że jest to *niedopuszczalne*, aby takich członków uznawano, którzy bez należycie wystawionej książki kwitowej (bez względu czy krajowej czy zagranicznej) przybywają. Dopóki taki członek nie przedłoży książki kwitowej, *nie wolno od niego przyjmować wkładek*, bo nie uczynił on zadość przepisom zawartym w Art. I. umowy wzajemności, względnie przepisom zawartym w Art. I., § 1a uchwał Zjazdu związkowego, a tem samem nie ma prawa do uznania go za członka uprawnionego do wzajemności.

Na odbyty w dniach 9 i 10 września w Wiedniu Zjazd związkowy austriackich intrologatorów delegowano kolegę Reifmüllera Franciszka.

Dla uregulowania stosunków cennikowych wysłano kolegę Reifmüllera Franciszka dnia 16 września do Bielska.

Dnia 11 września zawarło Przewodnictwo Związku ze Związkiem typografów w Romańskiej Szwajcarii („Fédération des Typographes de la Suisse romande“) umowę wzajemności, która tegoż samego dnia weszła w życie. Umowa ta obejmuje następujące gałęzie zapomóg: Zapomóg w podróży, karencja (czas należenia) 6 tygodni; zapomóg dla bezkondycyjnych w miejscu i koszta przesiedlenia, karencja 52 tygodnie, z czego najmniej 26 tygodni zapłaconych być musi w Austrii; zapomóg w chorobie w miejscu i w podróży, karencja 13 tygodni; zapomóg dla inwalidów, karencja 260 tygodni, z których najmniej 52 tygodnie przed zgłoszeniem się o zapomóg inwalidową uiszczonych być musi w Austrii; wreszcie koszta pogrzebowe, karencja 13 tygodni. — Zapomogi dla sierot umowa nie obejmuje, gdyż ten dział wsparcia w Romańskiej Szwajcarii nie istnieje.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 22 września zebrano wynik skrutynium z odbytego 16 września prawyboru redaktora „Risveglio“ w obrębie Stowarzyszeń Dalmacyi, Pobrzeża i Trydentu, przyczem skonstatowano, że na 482 uprawnionych do głosowania członków, wzięło udział w głosowaniu 295 iże kol. Clemencich Edoardo w wybrany został 151 głosami. Kol. Clemencich objął urząd redaktora „Risveglio“ z początkiem października, oświadczył jednak, że na razie z przysługującego mu prawa pracowania przy układzie tegoż pisma korzystać nie może.

Na temże posiedzeniu polecono koledze Dwořáčkowi Józefowi wziąć udział imieniem Przewodnictwa Związku w V. galicyjskim Zjeździe koleżeńskim, odbytym w dniach 30 września i 1 października w Przemyśle.

Na nadzwyczajne walne zgromadzenie Stowarzyszenia Tyrolsko-Vorarlberskiego, odbyte 1 października, wysłano jako delegata Przewodnictwa Związku kolegę Reifmüllera Franciszka.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 12 października przedłożono następujące komunikaty Międzynarodowego Sekretaryatu drukarskiego, które podano do wiadomości członków przez organy związkowe:

Od 1 października została granica Kroacyi aż do odwołania zamkniętą. — Stolica Budapeszt została od 10 października przez zarząd Stowarzyszenia węgierskich drukarzy zamkniętą dla wszystkich podróżnych.

Centralny komitet Belgijskiego Stowarzyszenia drukarzy zarządził, że odąd wszyscy podróżni (swojscy i zagraniczni) winni dla odbioru wsparcia podróżnego zatrzymywać się na każdej stacji płatniczej, to znaczy, że każdy podróżny otrzyma tylko wsparcie, przypadające mu za podróż do najbliższej stacji płatniczej.

Ponieważ w myśl uchwały Fińskiego Związku typografów obowiązujący tamże obecnie cennik został wypowiedziany i dnia 1 marca 1906 traci swą ważność, przeto zwraca się wszystkim zagranicznym kolegom uwagę, aby w razie zaofiarowania kondycyi do Finlandyi nie zawierali umów, przekraczających powyższy termin.

Wedle dalszego komunikatu Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego, Stowarzyszenie w Rjece dnia 8 października uchwaliło przyłączyć się do Stowarzyszenia drukarzy i odlewać czcionek na Węgrzech („Verein der Buchdrucker und Schriftgiesser Ungarns“, Budapest). Wskutek tego zawarta przez nas ze Stowarzyszeniem w Rjece umowa wzajemności z dniem powyższym stała się nieważną, a członkowie dawnego Stowarzyszenia w Rjece będą odąd traktowani na równi z członkami Węgierskiego Stowarzyszenia.

Na tem samem posiedzeniu Przewodnictwa Związku delegowano kolegę Sussmanna Dawida, jako reprezentanta Związku, na konferencyę, zwołaną przez Związek Senefeldzki (Senefelder-Bund) na dzień 22 października do Wiednia, z porządkiem dziennym: Sprawa Stowarzyszenia państwowego tejże organizacji zawodowej i nieporozumienia z węgierskimi kolegami.

Wedle zawiadomienia Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego z 16 października zarządzone zamknięcie Rjeki z powodu trwającego tamże ruchu cennikowego, a wedle zawiadomienia z 18 października zamknięto Sarajewo z tego samego powodu. Członkowie zostali o tem powiadomieni za pomocą ogłoszenia w organach związkowych.

Na posiedzeniu Przewodnictwa z 31 października rozpatrywano fakt, wedle którego pewnemu członkowi, który przez 289 tygodni (z tego 36 tygodni w Szoproniu, a zatem więcej niż wymaga umowa wzajemności) stał w kondycyi, Węgierskie Stowarzyszenie, z powołaniem się na statut, odmówiło zapomogi bezkondycyjnej. Ponieważ przepisy tego statutu pozostają niewątpliwie w sprzeczności z umową wzajemności, która w danym wypadku zastosowanie znaleźć musi, przeto uchwaliło Przewodnictwo Związku zwrócić się w tej sprawie z zażaleniem do Międzynarodowego sekretaryatu.

Na skutek interwencji Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego wypłaciło wspomniane Stowarzyszenie temu członkowi zapomogę, a nas zawiadomiono, że przy najbliższej rewizyi statutu przeprowadzoną zostanie zmiana tego postanowienia, pozostającego w sprzeczności z umową wzajemności.

Od zarządu morawskiego Stowarzyszenia wpłynęło zawiadomienie, że w Gaja niema odpowiedniej osoby do spełniania funkcyi skarbnika podróżnego; wobec tego uchwaliło Przewodnictwo na temże posiedzeniu zniesienie istniejącej dotąd stacji płatniczej Gaja, a w jej miejsce utworzenie nowej stacji płatniczej w Węgierskim Hradyszczu, dla której obowiązuje następujący wymiar tur podróżnych:

Węg. Hradyszcz-Berno (i odwrotnie) 4 dni

„ „ -Nikolsburg (i odwrotnie) 3 „

„ „ -Granica przy Vlarapass (i odwrotnie) . . . 3 „

Nowa stacya płatnicza rozpoczęła swą czynność 25 października.

Na posiedzeniu Przewodnictwa Związku z 17 listopada przedłożono zawiadomienie Międzynarodowego sekretaryatu drukarskiego, zawierające wniosek centralnego zarządu Szwajcarskiego Związku typografów o zmianę § 4, lit. b, umowy wzajemności, gdzie należy wyrazić, że zapomoga bezkondycyjna wypłaconą będzie członkowi wzajemnego Stowarzyszenia tylko wtedy, gdy ów członek bezpośrednio przed rozpoczęciem bezrobocia uiszcza najmniej 26 wkładek tygodniowych w obrębie dotyczącego Związku. Przewodnictwo Związku odrzuciło ten wniosek, gdyż zawiera on pogorszenie dotychczasowego postanowienia.

Uwzględniając zakomunikowane nam przez Międzynarodowy sekretaryat drukarski zażalenie Węgierskiego Stowarzyszenia, jakoby w niektórych austriackich stacyach płatniczych wsparcie podróźne wypłacano również tym członkom Stowarzyszenia drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech, którzy bez legitymacji Stowarzyszenia zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech przybyli z podróży — uchwaliło Przewodnictwo Związku na temże posiedzeniu rozesłać wszystkim funkcyonaryuszom raz jeszcze instrukcyę, że przybywający z Węgier członkowie muszą udowodnić, że należeli również do Stowarzyszenia zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech i obowiązkom swoim względem niego aż do dnia wyjazdu zadość uczynili, dalej, że wspomniane udowodnienie wydrukowane jest na złotym kartonie, a wystawione przez Stowarzyszenie zawodowe drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech i opatrzone w tekst węgierski, francuski i niemiecki, i że ci, którzy udowodnienia tego nie posiadają, nie mają prawa do żadnego wsparcia, ani też członkostwo ich uznanem nie będzie.

Dalej uchwalono wydelegować na odbyty w dniach od 8 do 10 grudnia nadzwyczajny kongres zawodowy w Wiedniu kolegów: Hofera Franciszka i Dworňčka Józefa, a mianowicie pierwszego z ramienia Przewodnictwa Związku, drugiego zaś w zastępstwie tych Stowarzyszeń związkowych, które go do tego upoważnią, przyczem jednak pozostało Stowarzyszeniom związkowym wolną rękę do wysłania własnych delegatów, jeżeli uczynią to na własny koszt. Dziesięć Stowarzyszeń związkowych udzieliło koledze Dworňčkowi Józefowi pełnomocnictwa do ich zastępstwa, a mianowicie: Bukowina, Karyntya, Kraina, Morawy, Austria niższa, Solnogród, Śląsk, Styrya, Tyrol-Vorarlberg i Trentino; Czechy oświadczyły, że na kongresie wogóle nie chcą być reprezentowane, zaś pozostałe cztery Stowarzyszenia związkowe, a mianowicie Dalmacya, Galicya, Pobrzeże, Austria wyższa nie wysłały na kongres ani własnego reprezentanta, ani też nie udzieliły pełnomocnictwa koledze, nominowanemu przez Przewodnictwo Związku. Za organ związkowy „Veleslavin“ wziął udział na kongresie redaktor tegoż Jan Jelinek. Przedmiotem obrad nadzwyczajnego zawodowego kongresu był głównie konflikt, wybuchły między austriacką Komisją zawodową a czesko-słowiańską Komisją zawodową w Pradze, skutkiem niedopuszczenia reprezentanta ostatnio wymienionej Komisji na międzynarodowy kongres zawodowy w Amsterdamie. Praska Komisya zawodowa oświadczyła, jakoby posiadała prawo dopuszczenia swego reprezentanta na międzynarodowych kongresach zawodowych na równi z Komisją zawodową austriacką w Wiedniu, czemu ta się sprzeciwiła, co potwierdził kongres amsterdamski, przyznając tylko tej ostatniej komisji, jako centrali zawodowo zorganizowanych robotników austriackich, prawo reprezentacji, jak wogóle na podstawie dawniejszych uchwał międzynarodowych, w każdym państwie tylko jedna centrala uznana być może, a jako taka jedynie posiada prawo mianowania swego reprezentanta na międzynarodowym kongresie. Stąd wyłoniła się między niemiecką a czeską prasą robotniczą gwałtowna polemika, która nie pozostała bez wpływu na organizacye zawodowe, w których żywo dyskutowano pro i contra. Po bezskutecznem usiłowaniu pogodzenia się obu komisji na odbytej w Bernie wspólnej konferencji, zwołano na dni 8—10 grudnia nadzwyczajny kongres zawodowy do Wiednia, który obradował w Domu robotniczym, a który program czesko-słowiańskiej Komisji zawodowej (domagający się uznania autonomii Komisji zawodowej na gruncie narodowym, i tem samem też organizacyi narodowych Stowarzyszeń zawodowych i t. d.) odrzucił znaczną większością głosów (197.202 głosami przeciw 2364 głosom, przy

30.686 wstrzymań się od głosowania), a w dalszej uchwale przedsięwzięto zmianę statutu organizacyjnego austriackiej Komisji zawodowej w tym kierunku, że przyznano istniejącym komisjom krajowym Czech, Moraw, Galicyi i Pobrzeża bezpośrednią reprezentację w państwowej Komisji zawodowej, w którym to celu Komisję tę o 4 członków wzmocniono, a równocześnie orzeczono, że państwowa Komisja organizacyj austriackich jest ogólną reprezentacją zawodowo zorganizowanych robotników w Austrii. Wreszcie uchwalił kongres, że organizacje, których liczba członków wynosi poniżej 500, mają w przyszłości prawo wysłać jednego delegata, liczące mniej niż 1000 członków dwóch delegatów, zaś te, których liczba członków przenosi 1000, mogą na każdy dalszy 1000 wysłać jednego delegata więcej.

Zamknięta 10 października z powodu ruchu cennikowego w Sarajewie granica Bośni, została wedle zawiadomienia Międzynarodowego sekretaryatu w dniu 24 listopada na nowo otwartą, a odnośne ogłoszenie zamieszczono w organach związkowych.

Z powodu groźby strejku wszystkich personalów w Trydencie, skutkiem wzbraniania się tamtejszych pryncypałów uznania nowego cennika normalnego, wysłano tamże 12 grudnia kolegę Dwofáčka Józefa dla zażegnania strejku; wszelkie usiłowania były jednak bezskuteczne, i strejk wybuchł.

Zarządzone dnia 10 października zamknięcie Budapesztu zostało wedle komunikatu Międzynarodowego sekretaryatu z dniem 17 grudnia zniesione, o czym członków w organach związkowych zawiadomiono.

Na tem kończymy przegląd najważniejszych wydarzeń, uchwał i zarządzeń Przewodnictwa Związku w roku 1905; wspomnieć jeszcze należy, że obfitego materiału do obrad na posiedzeniach Przewodnictwa dostarczyły sprawy, dotyczące wewnętrznego ruchu w całej organizacji, oraz utrzymanie stosunków cennikowych w obrębie Związku; obrobienie tego materiału wystawiało niejednokrotnie cierpliwość i wytrwałość wszystkich członków Przewodnictwa na ciężkie próby.

Zamieszczając poniżej zamknięcie rachunkowe Kasy związkowej za rok 1905, zauważyć musimy, że Kasa związkowa zamyka rachunki ze znacznie mniejszym stanem majątku, niż w roku zeszłym. Jakkolwiek na początku roku 1905 wpłynęła uchwalona przez Zjazd związkowy w Insbruku podwyższona wkładka do Związku, to nie należy jednak zapominać o tem, że obecnie Stowarzyszenia związkowe uiszczają tę wkładkę do Związku tylko na podstawie faktycznie pobranych od członków wkładek, podczas gdy przedtem wkładki związkowe wpływały w stosunku do ogólnej liczby członków. Skutkiem tego podwyższona o 1 hal. wkładka do Związku nie powiększyła w istocie dochodów Kasy związkowej, przyczem zauważyć jeszcze należy, że Przewodnictwo Związku przez uiszczanie wkładek do austriackiej Komisji zawodowej przyjęto na siebie zwiększone ciężary. Przyczyną umniejszenia się w roku ubiegłym dochodu z wkładek związkowych była okoliczność, że wkładki te płaci się obecnie z dołu, wskutek czego w roku zeszłym Stowarzyszenia związkowe odesłały do Kasy związkowej wkładki tylko za trzy kwartały. Gdy się jeszcze zważy, że praca organizacyjna i agitacyjna, spowodowana rewizją cennika, była przyczyną znaczniejszych wydatków niż dawniej, wówczas zmniejszenie się stanu majątkowego stanie się zrozumiałem.

W rozdziale II. „Statystyka“ znajdują czytelnicy przedstawienie obrębu i składu naszego Związku, daty co do ruchu członków i działalności naszych Stowarzyszeń związkowych w dziedzinie kształcenia, stręczenia pracy i udzielania zapomóg w roku ubiegłym; dalej zawiera ten rozdział sprawozdanie z działalności organizacyjnej i agitacyjnej, wiadomości o drukarniach przestrzegających cennika, o będących w użyciu w obrębie Związku maszynach do składania, wreszcie przejrzysty przegląd strejków i innych konfliktów; rozdział III. zawiera pogląd na ogólny obrót funduszy Stowarzyszeń związkowych od czasu ich założenia; rozdział IV. zawiera wykaz Związków zagranicznych, pozostających z naszym Związkiem w stosunku wzajemności. W ten sposób nie tylko członkowie, ale także i ci wszyscy, którzy chcą poinformować się o godnych uwagi szczegółach naszej organizacji, będą i w tym roku mieli nie mało sposobności ku temu.

3. Zamknięcie rachunkowe Kasy związkowej za rok 1905.

<i>Wkładka związkowa Stowarzyszeń:</i>	K	h	K	h
Czechy	5965	62		
Bukowina	270	54		
Dalmacya	95	16		
Galicja	1846	74		
Karintya	283	14		
Kraina	308	04		
Pobrzeże	779	70		
Morawa	1818	42		
Austria niższa	10226	16		
Austria wyższa	793	68		
Solnogród	255	72		
Śląsk	536	64		
Styrya	1088	70		
Tyrol-Vorarlberg	616	80		
Trentino	164	52	25049	58
<i>Odsetki od majątku:</i>				
Procent poczt. Kasy oszczędności za r. 1904			443	99
<i>Różne:</i>				
Ze sprzedaży cennika normalnego	13	55		
Nadwyżka z organu zawodowego "Vorwärts"	2000	—		
" " " " "Veleslavin"	500	—		
Inne przychody	20	—	2533	55
Razem przychody			28027	12
Stan majątku z dniem 31 grudnia 1904			22921	01
			50948	13

<i>Koszta administracji:</i>	K	h	K	h
Czynsz najmu biura	540	—		
Potrzeby kancelaryjne	137	50		
Opak, światło, czyszczenie biura	571	92		
Inwentarz biurowy i utrzymanie go	570	—		
Druki	7621	22		
Oprawy	135	20		
Płace i dodatki na mieszkanie	5724	—		
Honorarya za tłumaczenia	408	—		
Podatek osobisto-dochodowy za rok 1905	68	—		
Rewizye kasy związkowej	407	85		
Telefon	293	—		
Porta, telegramy, koszta posyłek	750	79		
<i>Różne</i>	190	76		
			17418	24
<i>Koszta organizacji i agitacji:</i>				
Koszta delegacji i zwroty za stratę czasu	4038	62		
Konferencye cennik. i posiedz. urzędu cennik.	5663	39		
Austryacka Komisya zawodowa	2922	45		
Koszta utrzymania międzyznar. sekr. drukarsk.	827	50		
			13451	96
<i>Wydatki na prasę zawodową:</i>				
Subwencye: "Ognisko", Lwów	2958	04		
"Il Risveglio", Tryest	1694	60		
Prenumerata czasopism zawodowych	124	31		
			4776	95
<i>Koszta ochrony prawnej</i>				
			783	81
Razem rozchody			36430	96
Stan majątku z dniem 31 grudnia 1905			14517	17
			50948	13

4. Wykaz majątku.

AKTYWA		PASYWA	
4. Wykaz majątku.			
	K	h	
Wkładka pocztowej Kasy oszczędności	14000	—	
Gotówka w kasie	517	17	
	14517	17	
			Stan majątku wedle ksiąg z 31 grudnia 1905
			K
			14517
			14517
			17

Prócz tego posiada Związek inwentarz w przybliżonej wartości K 2065 — i archiwum w przybliżonej wartości K 800 —.

Rewidowano i znaleziono w porządku:

Karol Seidl (Wiedeń)

Jerzy Zug (Wiedeń)

Rudolf Freyler (Wiedén)

Gustaw Titz (Kraków)

Józef Dworáček
kasyer Związku.

5. Sprawozdanie Komisji kontrolującej.

Komisyja kontrolująca, złożona z wiedeńskich kolegów: Freylera Rudolfa, Seidla Karola i Zuga Jerzego, jakoteż z kolegów: Titza Gustawa (Kraków) i Bollanda Fryderyka (Celowiec), przeprowadziła w ubiegłym roku sprawozdawczym, oprócz miesięcznych rewizyj ksiąg, cztery kontrole kwartalne i dwa niespodziewane szkona kasowe.

Rewizye ksiąg i niespodziewane szkona kasowe przeprowadzali zamieszkali w Wiedniu koledzy, podczas gdy przy kontrolach kwartalnych byli obecni na przemian koledzy Titz i Bolland.

Ponieważ przy wszystkich rewizyach znaleziono księgi, dowody kasowe i gotówkę we wzorowym porządku, przeto Komisya kontrolująca poczuwa się do obowiązku, obu urzędnikom Związku, Dwořáčkowi Józefowi i Schieglowi Wilhelmmowi, za ich skrupulatne i sumienne spełnianie czynności administracyjnych wyrazić szczególne podziękowanie.

Za Komisję kontrolującą:

Jerzy Zug, sekretarz.

Karol Seidl, przewodniczący.

II. Statystyka.

1. Obręb Związku.

Do „Związku austriackich Stowarzyszeń drukarzy i odlewaczy czcionek oraz pokrewnych zawodów” z siedzibą w Wiedniu pod przewodnictwem kol. *Franciszka Reifmüllera*, należały w roku 1905 następujące Stowarzyszenia:

1. „*Centralne Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w Czechach, Typografická Beseda*” z siedzibą w Pradze. — Stowarzyszenie to miało 34 filij, a mianowicie: w Aussig, Bischofteinitz, Czeskiej Lipie, Brüx, Budziejowicach, Chrudim, Dux, Chebie, Friedlandzie, Gablonz n. N., Graslitz, Hohenelbe, Jiczynie, Młodym Bolesławiu, Karlsbadzie, Kładnie, Kolinie, Komotowie, Königgrätz, Kutnejhorze, Laun, Litomierzycach, Marienbadzie, Pardubicach, Pilźnie, Raudnitz, Libercu, Rumburgu, Zatecu, Cieplicach, Tetschen, Trutnowie, Warnsdorf i Winterbergu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 41 miejscowościach: Adlerkosteletz, Asch, Auscha, Beneszowie, Bilinie, Błatna, Czeskim Brodzie, Brandeis n. E., Chlumecu n. C., Chocieborzu, Eisenbrod, Hohenmauth, Horzicach, Horzowicach, Humpolectu, Jaromierzu, Kaaden, Königinhof, Kralowicach, Kralup, Lobositz, Melniku, Nachodzie, Neubidschow, Neuhaus, Neupaka, Nimburgu, Nixdorf, Opocznie, Pilgramie, Pisek, Podiebradzie, Prachaticach, Przybramie, Rakonicach, Reichenau, Schönau, Semilu, Steinschönau, Tabor i Wildenschwert. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* istniało 9: w Budziejowicach, Chebie, Pardubicach, Pilgramie, Pilźnie, Pradze, Libercu, Cieplicach, Tetschen-Bodenbach. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Karol Krunert*.

2. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Bukowinie w Czerniowcach*” z siedzibą w Czerniowcach. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 5 miejscowościach: w Gurahumorze, Kimpolung, Sadagórze, Suczawie i Wyźnicy. *Stacyę płatniczą dla podróźnych* miało 1: w Czerniowcach. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Adolf Fuchs*.

3. „*Società dei Tipografi Dalmati*” z siedzibą w Zarze. — Stowarzyszenie miało 2 filie: w Raguzie i Spalato. — *Stacyę płatniczą* miało 1: w Zarze. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Giovanni Mazzanti*, a po jego śmierci kol. *Luigi Ghirin*.

4. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek oraz pokrewnych zawodów dla Galicyi, Wielkiego Księstwa Krakowskiego i Bukowiny „Ognisko” we Lwowie*” z siedzibą we Lwowie. — Stowarzyszenie miało 2 filie: w Krakowie i Przemyśle. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 28 miejscowościach: w Bochni, Brodach, Brzeżanach, Chrzanowie, Drohobyczu, Gródku, Jarosławiu, Jasle, Kołomyi, Krośnie, Monasterzyskach, Nowym Targu, Nowym Sączu, Rawie Ruskiej, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sniatynie, Stanisławowie, Stryju, Tarnobrzegu, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach, Zborowie, Złoczowie, Żółkwi i Żywcu. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* istniało 7, a to: w Kołomyi, Krakowie, Lwowie, Przemyśle, Rzeszowie, Stanisławowie i Tarnowie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Józef Hudec*.

5. „*Stowarzyszenie drukarzy w Karyntyi*” z siedzibą w Celowcu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 3 miejscowościach: w Villach, Spittal nad Drawą i w St. Veit nad Glan. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* było 2: w Celowcu i Villach. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Fryderyk Bolland*.

6. „*Stowarzyszenie drukarzy w Krainie*” z siedzibą w Lublanie. — Stowarzyszenie to miało nadto członków w następujących 5 miejscowościach: Adelsberg, Gottschee, Krainburgu, Rudolfswert i Stein. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* było 2: w Lublanie i Rudolfswert. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Leopold Werzak*.

7. „*Società dei Tipografi del Litorale*” z siedzibą w Tryeście. — Stowarzyszenie miało 8 filij: w Abbazyi, Capodistria, Gorycyi, Gradysce, Parenzo, Poli, Rovigno i Veglia. — *Stacyj płatniczych dla podróźnych* było 3: w Gorycyi, Poli i Tryeście. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Ernesto De Rosa*.

8. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Morawie*“ z siedzibą w Bernie. — Stowarzyszenie miało 5 filij: w Kromieryżu, Olomuńcu, Morawskiej Ostrawie, Prossnicach i w Znojmie. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 31 miejscowościach: w Boskowitz, Datschitz, Eibenschitz, Gaya, Göding, Wielkim Meseritschu, Hohenstadt, Holleschau, Hombok, Igławie, Königsfeld, Litawie, Mor. Budwicach, Mor. Neustadt, Mor. Schönberg, Mor. Trübau, Mistku, Neustadt, Nowym Jiczynie, Nikolsburgu, Przerowie, Przywozie, Römerstadt, Sternberg, Trebitsch, Węg. Hradcu, Woł. Meseritschu, Białokościolach, Wiszowie, Witkowicach i Zwittau. — *Stacyj płatniczych dla podróżnych* istniało 5: w Bernie, Gaya, Nikolsburgu, Olomuńcu i Znojmie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Karol Klima*.

9. „*Niższoaustriackie Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek*“ z siedzibą w Wiedniu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 31 miejscowościach: Amstetten, Baden, Floridsdorf, Gänserndorf, Gloggnitz, Gmünd, Hirschwang, Horn, Korneuburgu, Krems, Langenlois, Liesing, Lilienfeld, Mistelbach, Mödling, Dziewięciokościolach, Oberhollabrunn, Payerbach, Perchtoldsdorf, Purkersdorf, Scheibbs, Schwechat, Stockerau, St. Pölten, Tuln, Vöslau, Waidhofen nad Thaya, Waidhofen n. Ybbs, Wiener-Neustadt, Ybbs i Zwettl. — *Stacyj płatniczych dla podróżnych* istniało 4: w Krems, St. Pölten, Wiedniu i Wiener-Neustadt. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Leopold Pochop*.

10. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w Austrii Wyższej*“ z siedzibą w Lincu. — Stowarzyszenie miało 4 filie: w Gmunden, Ried, Steyr i Wels. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 10 miejscowościach: w Braunau, Enns, Freistadt, Grein, Ischl, Kirchdorf, Rohrbach, Schärding, Urfahr i Vöcklabruck. — *Stacyj płatniczych dla podróżnych* istniało 4: w Lincu, Ried, Schärding i Steyr. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Józef Kirchberger*.

11. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w kraju koronnym Solnogród*“ z siedzibą w Solnogradzie. — Stowarzyszenie miało prócz tego członków w następujących 3 miejscowościach: w Hallein, St. Johann i P. i Zell am See. — *Stacya płatnicza dla podróżnych* istniała 1: w Solnogradzie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Wilhelm Wanser*.

12. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek na Śląsku austriackim*“ z siedzibą w Opawie. — Stowarzyszenie miało 1 filię: w Cieszynie. — Nadto miało Stowarzyszenie członków w następujących 8 miejscowościach: Bielsku, Freiwaldau, Freudenthal, Frydku, Jägerndorfie, Boguminie, Weidenau i Zukmantel. — *Stacyj płatniczych dla podróżnych* istniało 3: w Freiwaldau, Cieszynie i Opawie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Rudolf Markytan*.

13. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek w Styryi*“ z siedzibą w Gracu. Stowarzyszenie miało 4 filie: w Bruck n. M., Cylei, Leoben i Marburgu. — Prócz tego miało Stowarzyszenie członków w następujących 12 miejscowościach: w Aussee, Niem. Landsberg, Feldbach, Hartberg, Judenburg, Knittelfeld, Leibnitz, Mürzzuschlag, Pettau, Pöls, Radkersburg i Weiz. — *Stacyj płatniczych dla podróżnych* było 4: w Bruck, Cylei, Gracu i Marburgu. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kolega *Reinhard Machold*.

14. „*Stowarzyszenie drukarzy i odlewaczy czcionek dla Tyrolu i Vorarlbergu*“ z siedzibą w Innsbruku. — Stowarzyszenie miało 4 filie: w Bozen, Dornbirn (Vorarlberg), Brixen i Meranie. — Nadto miało Stowarzyszenie członków w następujących 9 miejscowościach: Bludeniz, Bregencyi, Bruneck, Feldkirch, Imst, Kitzbühel, Kufstein, Reutte i Schwaz. — *Stacyj płatniczych dla podróżnych* istniało 5: w Bludeniz, Bregencyi, Brixen, Innsbruku i Meranie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kolega *Jan Schneider*.

15. „*Società dei Tipografi del Trentino*“ z siedzibą w Trydencie. — Nadto Stowarzyszenie to miało członków w następujących 6 miejscowościach: w Borgo, Cavalese, Cles, Mezzolombardo, Riva i Roveredo. — *Stacya płatnicza dla podróżnych* istniała 1: w Trydencie. — *Przewodniczącym* Stowarzyszenia był kol. *Guglielmo Bertoldi*.

Związek składał się przeto z 15 Stowarzyszeń, posiadających prócz Zarządów centralnych w siedzibie każdego Stowarzyszenia, jeszcze w 64 miejscowościach filie i w 52 miejscowościach *stacye płatnicze dla podróżnych*.

Członkowie wszystkich Stowarzyszeń związkowych rozpadają się na 271 miejscowości, posiadających drukarnie.

2. Ruch członków w roku 1905.

a) Wykaz sumaryczny.

O ruchu członków informują nas sumarycznie następujące cyfry: Z początkiem roku 1905 liczyły Stowarzyszenia związkowe 11.570 członków czynnych i 197 inwalidów, a z końcem roku 11.976 czynnych członków i 222 inwalidów, liczba członków czynnych wzrosła tedy o 406 = 3.05%, liczba inwalidów o 25 = 12.69% — Przeciętna liczba członków wynosiła 11.696.

Wedle rodzaju zatrudnienia było członków czynnych: z początkiem roku 9101 = 78.66% zecerów, 1962 = 16.96% drukarzy, 363 = 3.14% odlewaczy czcionek i 144 = 1.24% z innych zawodów; z końcem roku 9438 = 78.81% zecerów, 2057 = 17.17% drukarzy, 376 = 3.14% odlewaczy czcionek i 105 = 0.88% z innych zawodów.

Następujące zestawienie umożliwia porównanie przyrostu i ubytku członków czynnych i spowodowane tym ruchem ostateczne rezultaty w poszczególnych Stowarzyszeniach:

Stowarzyszenie	przyrost członków		ubytek		pomnożenie faktyczne		umniejszenie	
	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.
Czechy	625	23.35	418	15.62	207	7.73	.	.
Bukowina	37	28.24	30	22.90	7	5.34	.	.
Dalmacja	35	77.78	19	42.22	16	35.56	.	.
Galicja	180	21.87	145	17.62	35	4.25	.	.
Karyntya	58	44.96	53	41.09	5	3.87	.	.
Kraina	58	41.73	49	35.26	9	6.47	.	.
Pobrzeże	85	21.41	114	28.72	.	.	29	7.31
Morawa	199	23.61	160	18.98	39	4.63	.	.
Austria niższa	728	15.08	611	12.66	117	2.42	.	.
Austria wyższa	84	22.82	112	30.43	.	.	28	7.61
Solnogród	67	59.82	60	53.57	7	6.25	.	.
Śląsk	124	54.39	108	47.37	16	7.02	.	.
Styrya	141	27.65	139	27.26	2	0.39	.	.
Tyrol-Vorarlberg	118	43.38	118	43.38	.	.	.	.
Trentino	27	39.13	24	34.78	3	4.35	.	.
Razem	2566	22.17	2160	18.67	406	3.50	.	.

Co do rodzaju przyrostu i ubytku członków czynnych w roku 1905, skonstatować można w porównaniu z ostatnimi dwoma latami co następuje:

Przyrost:	w roku 1905:		w roku 1904:		w roku 1903:	
	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.
Przystąpiło:						
po wypisie	680	5.88	683	6.21	543	5.22
później	486	4.20	522	4.75	462	5.39
Z podróży	1250	10.80	1317	11.98	1287	12.36
Z wojska	150	1.29	167	1.51	123	1.18
Razem	2566	22.17	2689	24.45	2515	24.15
Ubytek:						
W podróż	1439	12.44	1416	12.87	1310	12.58
Wystąpiło	85	0.74	51	0.46	38	0.36
Wykreślono	309	2.67	275	2.50	278	2.67
Na inwalidów	51	0.44	44	0.40	30	0.29
Zmarło	127	1.10	149	1.35	139	1.33
Do wojska	148	1.28	181	1.66	135	1.30
Razem	2160	18.67	2116	19.24	1930	18.53
Przyrost członków	406	3.50	573	5.21	585	5.62

Stosunek należących do Związku czynnych towarzyszy zawodowych do niezwiązanych ukształtował się jak następuje: Wykazano:

	z końcem r. 1905:		z końcem r. 1904:		z końcem r. 1903:	
	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.	bezwzgl. liczba	w proc.
Członków Związku	11976	93.18	11570	92.66	10997	91.92
Niezwiązanych	877	6.82	916	7.34	966	8.08
Ogółem towarzyszy zawodow.	12893	100	12486	100	11963	100

b) Wyszczególnienie.

Oznaczenie przyrostu i ubytku członków	Zawód	W o k r ę g u S t o w a r z y s z e n i a														We wszystkich Stowarzyszeniach razem		
		Czechy	Bukowina	Dalmacya	Galicya	Karyntya	Kraina	Pobrzeże	Morawa	Austria niższa	Austria wyższa	Solnograd	Śląsk	Styrya	Tyrol-Vorarlberg	Trentino	członków	o/0
Stan czynny członków z początkiem roku	zecerów	2129	118	36	724	108	119	284	687	3603	310	90	171	448	215	59	9101	7866
	drukarzy	452	13	9	92	19	18	66	134	928	52	17	47	56	49	10	1962	1696
Stan inwalidów z początkiem roku	odlewaczy	40	.	.	2	2	1	6	4	293	6	3	4	6	4	.	363	314
	inne zawody.....	55	.	.	5	2	1	41	18	4	2	2	6	.	4	.	144	124
	Razem ..	2676	131	45	823	129	139	397	843	4828	368	112	228	510	272	69	11570	100
	Razem ..	49	1	.	16	1	1	8	8	77	5	6	6	14	4	1	197	.
Nowo przystępujący	zecerów	164	10	2	65	2	6	8	44	176	16	6	9	18	10	3	539	.
	drukarzy	47	.	1	7	1	.	2	15	43	2	2	5	1	4	.	130	.
	odlewaczy	1	.	.	.	.	.	.	1	9	.	.	.	.	.	.	11	.
Z podróży	zecerów	99	5	10	45	2	1	15	33	91	5	.	10	9	7	22	354	.
	drukarzy	41	.	3	12	1	1	3	3	43	2	.	1	1	4	2	117	.
	odlewaczy	2	.	.	.	.	.	1	.	11	.	1	.	.	.	.	14	.
Z wojska	zecerów	171	18	15	31	36	36	41	64	215	47	47	71	87	69	.	951	.
	drukarzy	59	.	3	7	11	10	6	25	80	5	9	18	21	18	.	272	.
	odlewaczy	3	.	.	1	.	1	.	2	9	.	1	2	.	.	.	16	.
W ogólności	zecerów	18	4	1	9	3	3	6	11	38	7	.	7	4	5	.	116	.
	drukarzy	11	.	.	.	2	.	3	1	9	.	1	1	1	1	.	29	.
	odlewaczy	1	.	.	.	.	.	.	.	4	.	.	.	.	.	.	5	.
	inne zawody.....	8	.	.	.	.	1	.	2	.	.	.	.	.	.	.	11	.
	inne zawody.....	18	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	11	.
	inne zawody.....	11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	16	.
	inne zawody.....	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	11	.
	inne zawody.....	452	37	28	153	43	46	70	152	520	75	53	97	118	91	25	1960	.
	inne zawody.....	158	.	7	26	15	11	14	44	175	9	12	25	23	27	2	548	.
	inne zawody.....	7	.	1	.	.	1	1	1	33	.	1	2	.	.	.	46	.
	inne zawody.....	8	.	.	.	.	1	.	2	.	.	1	.	.	.	.	12	.

udali się w podróż	zecerów	203	18	9	37	34	31	32	87	282	77	38	65	99	73	10	1095	.
	drukarzy	78	.	3	10	12	11	7	29	86	13	9	22	18	24	.	322	.
	odlewaczy	2	.	.	.	.	.	.	.	15	.	2	2	.	.	.	21	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	1	.
wystąpili	zecerów	4	.	.	13	1	.	1	1	3	5	3	2	.	1	3	37	.
	drukarzy	.	.	.	1	.	.	.	.	.	1	.	.	1	2	.	5	.
	odlewaczy	.	.	.	.	.	.	40	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	1	.	43	.
wykreśleni	zecerów	49	6	4	56	.	.	13	13	69	2	2	5	5	2	9	235	.
	drukarzy	21	.	.	8	.	.	2	3	27	.	1	2	.	1	1	66	.
	odlewaczy	.	.	.	1	.	.	.	.	3	.	.	.	.	.	.	4	.
	inne zawody	5	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	.
przeszli w stan inwalidowy	zecerów	10	.	.	3	.	2	.	2	13	6	.	.	2	.	.	38	.
	drukarzy	2	.	.	1	.	.	1	2	5	.	1	.	.	.	.	11	.
	odlewaczy	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	.	.	.	2	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
zmarli	zecerów	18	2	1	8	1	3	5	6	46	4	1	.	3	3	.	101	.
	drukarzy	.	.	.	.	1	1	.	2	15	.	1	.	.	.	.	20	.
	odlewaczy	1	.	.	.	.	.	1	.	3	.	.	.	.	.	.	4	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.
do wojska	zecerów	22	4	2	4	1	1	8	14	30	4	2	4	10	10	1	117	.
	drukarzy	3	.	.	2	3	.	4	1	11	.	.	3	1	1	.	29	.
	odlewaczy	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	2	.
	inne zawody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
w ogólności	zecerów	306	30	16	121	37	37	59	123	443	98	46	76	119	89	23	1623	.
	drukarzy	104	.	3	22	16	12	14	37	144	14	11	27	20	28	1	453	.
	odlewaczy	3	.	.	1	.	.	.	.	24	.	3	2	.	.	.	33	.
	inne zawody	5	.	.	1	.	.	41	.	.	.	.	3	.	1	.	51	.
Stan czynny członków z końcem roku	zecerów	2275	125	48	756	114	128	295	716	3680	287	97	192	447	217	61	9438	7881
	drukarzy	506	13	13	96	18	17	66	141	959	47	18	45	59	48	11	2057	1717
	odlewaczy	44	.	2	2	1	1	7	5	302	.	1	4	6	4	.	376	314
	inne zawody	58	.	.	4	2	2	.	20	4	6	3	3	.	3	.	105	088
Przebieg stanu członków czynnych.	Razem ..	2883	138	61	858	134	148	368	882	4945	340	119	244	512	272	72	11976	100
		2763	133	53	836	131	145	361	862	4846	356	117	238	503	274	78	11696	.
		55	1	.	15	1	2	9	12	88	10	4	6	15	3	1	222	.
		64	15	6	62	6	1	15	45	600	15	10	.	6	17	15	877	.
Liczba nie należących z końcem roku																		

3. Organizacya i agitacya.

Na czynność organizacyjną i agitacyjną drukarzy w roku zeszłym daje pogląd następujący wykaz:

W roku 1905 odbyło się:	Zgromadzeń stowarzyszeń	Zgromadzeń filij	Posiedzeń wydziałów głównych	Posiedzeń wydziałów filij	Innych zgromadzeń	Zjazdów koleżeńskich	Ogólna liczba zgromadzeń
Przewodnictwo Związku (w Wiedniu) . .	.	.	22	.	9	.	31
w Czechach	2	163	26	103	43	8	345
„ Bukowinie	1	.	18	.	14	.	33
„ Dalmacyi	11	14	50	2	.	.	77
„ Galicyi	3	14	17	25	97	1	157
„ Karynty	2	6	18	.	25	1	52
„ Krainie	7	.	24	.	9	.	40
„ Pobrzeżu	1	2	55	24	10	.	92
„ Morawach	1	51	20	63	82	.	217
„ Austrii niższej	4	58	28	61	37	.	188
„ Austrii wyższej	1	23	13	6	25	1	69
„ Solnogradzie	5	.	13	.	16	.	34
„ Śląsku	1	52	17	27	10	.	107
„ Styryi	1	48	11	.	43	.	103
„ Tyrolu-Vorarlbergu	8	56	29	49	33	1	176
„ Trentino	25	.	33	.	1	.	59
Razem . .	73	487	394	360	454	12	1780

Ze strony *Przewodnictwa Związku* wysłano celem osobistego porozumienia się i pośredniczenia w *sporach cennikowych* i *sprawach organizacyjnych* w 37 wypadkach delegatów do następujących 27 miejscowości: Aussig, Bielska, Czeskiej Lipy (dwa razy), Böhm.-Trübau, Brixen, Berna (trzy razy), Czerniowiec, Insbruku (dwa razy), Celowca (dwa razy), Kolina, Krakowa (dwa razy), Lublany (dwa razy), Litomierzyc, Lwowa, Lincu (dwa razy), Pilzna, Pragi, Przemyśla, Liberca, Solnogradu (dwa razy), Tetschen n. E., Trydentu (dwa razy), Tryestu, Opawy, Villach, Wels i Zary. — Oprócz tego wysłano jednego delegata za granicę celem studyowania maszyny Monotype; dalej uczestniczyli delegaci Przewodnictwa Związku: w konferencji maszynistów austriackich w Wiedniu, w międzynarodowej konferencji maszynistów w Monachium, w międzynarodowej konferencji organizacji drukarskich, znajdujących się w obwodzie Jeziora Bodzkiego, w konferencji wiedeńskiej w sprawach ubezpieczeń od wypadków, w Zjeździe związkowym introligatorów w Wiedniu, w państwowej konferencji cennikowej drukarzy litograficznych w Wiedniu, w konstytuującym Zjeździe związkowym stowarzyszeń „Sene-feldervereine“ w Pradze, w konferencji tychże stowarzyszeń w Wiedniu, w walnem zgromadzeniu Związku drukarzy niemieckich w Dreźnie, wreszcie w nadzwyczajnym kongresie zawodowym w Wiedniu.

Ze strony najbardziej w danej sprawie interesowanych Zarządów Stowarzyszeń i kół koleżeńskich (oprócz niezliczonych interwencji w miejscu) wysłano wprost — w porozumieniu z Przewodnictwem Związku i kosztem oddanego temuż do dyspozycji funduszu, w części celem załatwienia wynikłych różnic cennikowych, w części zaś w celach organizacyjnych — w 56 wypadkach delegatów do następujących 45 miejscowości: Adelsberg, Adlerkosteletz, Aussig (trzy razy), Bielska (dwa razy), Czeskiej Lipy, Bozen, Bregencyi, Brixen (dwa razy), Freiwaldau, Freudenthal, Gmunden (dwa razy), Gurahumory, Ischl, Jägerndorf, Kimpolung, Kolina, Krakowa, Litomierzyc, Litomyśla, Meranu, Neubidschow, Nimbarga, Pardubic, Pilzna, Przemyśla (dwa razy), Radowiec, Ried (dwa razy), Rohrbach (dwa razy), Rumburga, Schlan, Seretu, Spalato, Spittal n. D., Stanisławowa, Steyr (dwa razy), Storożyńca, Suczawy, Tetschen, Opawy, Veglia, Villach, Vöcklabruck, Wels (trzy razy), Wyznicy i Zell am See.

4. Kształcenie.

O środkach kształcenia, jakie w roku 1905 były do dyspozycji członków Stowarzyszeń związkowych, daje obraz następujące zestawienie:

Stan biblioteki					Przy Stowarzy- szeniu w	Ruch w bibliotekach					
Literatura			różnej treści	Razem		Pożyczało osób	Literatura			różnej treści	Razem
powie- ściowa	nauko- wa	fachowa					powie- ściowa	nauko- wa	fachowa		
t o m ó w					t o m ó w						
3480	1566	1011	543	6600	Czechach	596	4852	439	398	231	5920
868	190	51	40	1149	Bukowinie	95	862	82	42	47	1033
					Dalmacyi						
2866	1061	380	172	4479	Galicji	267	3005	515	217	59	3796
981	289	124	76	1470	Karynty	89	1849	47	12		1908
496	190	218	230	1134	Krainie	149	465	250	196	154	1065
300	91	32	213	636	Pobrzeżu	63	525	118	95	473	1211
2924	810	751	1694	6179	Morawach	410	2600	745	490	810	4645
6184	2234	893	795	10106	Austrii Niższej	2144	8830	1068	278	369	10545
2003	790	520	153	3466	Austrii Wyższej	245	3124	382	140	30	3676
540	82	85	43	750	Solnogradzie	72	762	185	69	25	1041
980	328	178	143	1629	Śląsku	112	503	63	49	30	645
1346	361	47		1784	Styryi	370	3123	157	93		3373
905	246	224	200	1575	Tyrolu-Vorarl.b.	176	744	116	78	42	980
100	25	5	145	275	Trentino	41	100	50	10	140	300
23973	8263	4549	4447	41232	 Razem	4829	31344	4217	2167	2410	40138

Gdy ogólną sumę wypożyczonych 40138 tomów rozdzielimy na 4829 osób, korzystających z bibliotek, wypadnie na osobę przeszło 8 tomów.

Z funduszy Stowarzyszenia prenumeruje się dla każdego członka jeden z organów Związku, wychodzących, z powodu różnic językowych, w języku niemieckim, czeskim, polskim i włoskim; tym sposobem członkowie informowani są dokładnie o wszystkich zdarzeniach w łonie Stowarzyszeń, jakoteż w życiu zawodowym kraju i zagranicą. Organami Związku są:

1. Wychodzący w *Wiedniu w języku niemieckim* „Vorwärts!“, nakład . 9950 egz.
2. Wychodzący w *Pradze w języku czeskim* „Veleslavín“, nakład . . . 2650 egz.
3. Wychodzące we *Lwowie w języku polskim* „Ognisko“, nakład . . . 1100 egz.
4. Wychodzący w *Tryeście w języku włoskim* „Il Risveglio“, nakład . . 630 egz.

Ogólny nakład wynosi 14330 egz.

Prócz tego mieli członkowie Stowarzyszeń do dyspozycji następujące *środki kształcenia*:

W *Czechach*: W Pradze czytelnię w lokalu Stowarzyszenia, zaopatrzoną w czasopisma zawodowe i różnej treści; kursa naukowe i językowe Akademii robotniczej, popularne wykłady uniwersyteckie i graficzny kurs naukowy. W *Aussig* dwa wykłady o miedziorytach i stalorytach, następnie kurs cięcia płyt; frekwencja wszędzie dobra.

W *Karynty* i na *Morawie*: Czytelnie zaopatrzone w pisma krajowe i zagraniczne, tak zawodowe jakoteż innej treści; frekwencja dobra.

W *Galicji* wolny wstęp na wykłady Uniwersytetu ludowego; nauka śpiewu we Lwowie; frekwencja dobra; następnie czytelnie, zaopatrzone w pisma zawodowe i innej treści, we Lwowie, w Krakowie i Przemyśle.

W *Austrii niższej*: Kursa buchalterji, języka angielskiego, francuskiego, włoskiego, stenografii, gimnastyki, kursa muzealne i uniwersyteckie; udział w tych kursach był początkowo liczny, przy końcu jednak bardzo słaby. — Czytelnia zaopatrzoną była w znaczny wybór pism codziennych i zawodowych krajowych i zagranicznych.

W *Austrii wyższej*: Poszczególne wykłady i kursa naukowe, urządzone staraniem miejscowego Stowarzyszenia „Typografia“ i wyższo-austriackiego krajowego Związku zawodowego; frekwencja dobra.

W *Styryi*: Wykłady naukowe i różne kursa naukowe w krajowym Związku Stowarzyszeń robotniczych; czytelnia z pismami różnej treści; frekwencja słaba.

W *Tyrolu-Vorarlbergu*: Kurs cięcia płyt w Innsbruku; frekwencja dobra.

5. Biuro stręczenia pracy.

Wynik czynności biura stręczenia pracy w r. 1905, zestawiony szczegółowo wedle *miesiący*, przedstawia się w całym obrębie Związku następująco:

Zgłoszonych było w roku 1905												Wskazano kondycję stałych				Bez wskazania kondycji wykreślono z ewidencji				Z końcem miesiąca pozostali w ewidencji				
w miesiącu	z ubiegłego miesiąca zostało				nowo zgłoszeni				razem															
	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.				
Styczn. . .	378	116	7	501	221	76	8	305	599	192	15	806	210	63	4	277	49	19	.	68	340	110	11	461
Lutym. . . .	340	110	11	461	220	92	5	317	560	202	16	778	274	61	4	339	69	12	.	81	217	129	12	358
Marcu	217	129	12	358	228	91	3	322	445	220	15	680	176	61	5	242	48	22	.	70	221	137	10	368
Kwietniu . .	221	137	10	368	325	93	9	427	546	230	19	795	277	81	11	369	59	20	2	81	210	129	6	345
Maju	210	129	6	345	264	59	11	334	474	188	17	679	179	78	3	260	54	23	1	78	241	87	13	341
Czerwc. . . .	241	87	13	341	253	75	6	334	494	162	19	675	179	44	3	226	53	20	2	75	262	98	14	374
Lipcu	262	98	14	374	321	94	11	426	583	192	25	800	244	68	9	321	60	15	.	75	279	109	16	404
Sierpniu . . .	279	109	16	404	309	78	10	397	588	187	26	801	130	54	5	189	59	26	1	86	399	107	20	526
Wrześniu . . .	399	107	20	526	397	124	11	532	796	231	31	1058	225	79	9	313	54	21	.	75	517	131	22	670
Październ. . .	517	131	22	670	297	108	4	409	814	239	26	1070	277	67	10	354	64	30	1	95	473	142	15	630
Listopad. . .	473	142	15	630	279	72	8	359	752	214	23	989	288	60	7	355	80	21	3	104	384	133	13	530
Grudniu . . .	384	133	13	530	307	74	4	385	691	207	17	915	299	62	6	367	63	26	.	89	329	119	11	459
Suma roczna	378	116	7	501	3421	1036	90	4547	3799	1152	97	5048	2758	778	76	3612	712	255	10	977	329	119	11	459
W r. 1904.	267	101	5	373	3330	889	75	4294	3597	990	80	4667	2569	613	67	3249	650	261	6	917	378	116	7	501
„ „ 1903.	286	77	7	370	3189	815	52	4056	3475	892	59	4426	2546	618	44	3208	662	173	10	845	267	101	5	373

Przedstawiona *sumarycznie* i według *Stowarzyszeń* działalność biur stręczenia pracy daje następujący rezultat:

Biuro stręczenia pracy Stowarzy- szenia	Zgłoszonych było w roku 1905												Wskazano kondycyj stałych				Bez wskazania kondycyi wykreślono z ewidencji				Z końcem roku pozostali w ewidencji			
	z zeszłego roku pozostało				nowo zgłoszeni				razem															
	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.	Z.	D.	O.	Raz.
Czechy ..	106	42	.	148	808	206	4	1018	914	248	4	1166	741	145	3	889	91	46	.	137	82	57	1	140
Bukowina	3	1	.	4	35	3	.	38	38	4	.	42	35	4	.	39	1	.	.	1	2	.	.	2
Dalmacya	.	.	.	.	11	5	.	16	11	5	.	16	8	4	.	12	3	1	.	4	.	.	.	.
Galicja ..	19	3	1	23	97	1	.	98	116	4	1	121	59	1	1	61	13	.	.	13	44	3	.	47
Karyntya.	1	.	.	1	26	4	.	30	27	4	.	31	23	4	.	27	4	.	.	4	.	.	.	.
Kraina ...	.	.	.	.	4	2	.	6	4	2	.	6	4	1	.	5	.	1	.	1	.	.	.	.
Pobrzeże.	5	1	1	7	109	15	3	127	114	16	4	134	102	13	3	118	8	2	.	10	4	1	1	6
Morawa ..	9	2	.	11	205	70	.	275	214	72	.	286	169	52	.	221	28	14	.	42	17	6	.	23
Austria n.	199	57	5	261	1823	679	78	2580	2022	736	83	2841	1424	532	67	2023	452	156	9	617	146	48	7	201
Austria w.	10	2	.	12	74	12	.	86	84	14	.	98	49	5	.	54	26	7	.	33	9	2	.	11
Solnogród	2	1	.	3	34	7	3	44	36	8	3	47	29	1	2	32	6	7	.	13	1	.	1	2
Śląsk	1	2	.	3	38	10	1	49	39	12	1	52	8	2	.	10	26	10	1	37	5	.	.	5
Styrya ...	16	1	.	17	94	15	1	110	110	16	1	127	61	7	.	68	36	8	.	44	13	1	1	15
Tyrol	4	4	.	8	43	7	.	50	47	11	.	58	33	7	.	40	11	3	.	14	3	1	.	4
Trentino .	3	.	.	3	20	.	.	20	23	.	.	23	13	.	.	13	7	.	.	7	3	.	.	3
Razem.	378	116	7	501	3421	1036	90	4547	3799	1152	97	5048	2758	778	76	3612	712	255	10	977	329	119	11	459

Z wykreślonych bez wskazania kondycji 977 towarzyszy udało się 267 w podróż, 29 odeszło do wojska, 108 zachorowało, 2 przeszło w stan inwalidowy, a 571 znalazło zapewne pracę na własną rękę.

Zauważyć należy, że liczba wskazanych kondycji odpowiadała liczbie zgłoszeń pryncypałów.

Oprócz uwidoczniionych w powyższych tabelach wskazań kondycyji stałych, na-
stęczono jeszcze kondycyji krótkotrwałych pomocniczych (trwających 1—3 dni):

Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem	Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem	Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem	Miesiąc	zecerzy	drukarze	odlewacze	razem
Styczeń	11	1	.	12	Kwiecień	76	1	.	582	Lipiec ..	18	.	.	220	Paździer.	106	.	.	106
Luty ...	92	2	.	94	Maj.....	53	.	.	53	Sierpień	13	1	1	15	Listopad	75	.	.	75
Marzec .	50	.	.	50	Czerwiec	42	.	.	42	Wrzesień	88	.	.	88	Grudzień	142	2	.	144
W roku 1905 razem																766	7	8	781
„ „ 1904 „																801	23	2	826
„ „ 1903 „																1645	9	1	1655

Z tych krótkotrwałych kondycyji przypada na Bukowinę 5 (4 zecerów, 1 drukarz),
Dalmacyę 1 (drukarz), Karyntyę 1 (drukarz), Pobrzeże 10 (9 zecerów, 1 odlewacz),
Austrię niższą 763 (752 zecerów, 4 drukarzy, 7 odlewaczy), Solnogród 1 (zecer).

*Czas najniższego i najwyższego stanu poszukujących pracy, jakoteż dane, wska-
zujące, ilu poszukujących pracy było przeciętnie w miesiącu zaciągniętych, okazuje na-
stępujące zestawienie:*

Biuro strę- czenia pracy Stowarzy- szenia	Najniższy		Najwyższy		Przeciętny	Nie było żadnego zgło- szonego
	stan zgłoszonych poszukujących pracy w roku 1905					
	kiedy	wie- lu	kiedy	wie- lu	miesię- cznie	
Czechy	wmiesiącu maju . .	146	wmiesiącu paźdz. .	300	216	.
Bukowina . . .	„ „ listop. .	1	„ „ lipcu . .	9	6	.
Dalmacya. . .	„ „ styczn..	1	„ „ paźdz. .	4	2	1 miesiąc
Galicja. . . .	„ „ lipcu . .	16	„ „ grudniu	52	32	.
Karyntya . . .	„ „ czerwc.	1	„ „ lutym .	8	4	.
Kraina	„ „ paźdz. .	1	„ „ marcu .	2	1	6 miesięcy
Pobrzeże . . .	„ „ marcu .	9	„ „ paźdz..	35	17	.
Morawa	„ „ styczn..	21	„ „ paźdz. .	65	47	.
Austria niższa	„ „ maju . .	373	„ „ paźdz..	552	453	.
Austria wyższa	„ „ paźdz..	6	„ „ czerwc.	26	14	.
Solnogród . .	„ „ sierpn..	2	„ „ listop. .	9	6	.
Śląsk.	„ „ styczn..	3	„ „ wrześn.	16	9	1 miesiąc
Styrya	„ „ czerwc.	14	„ „ marcu .	25	20	.
Tyrol-Vorarl.	„ „ czerwc.	5	„ „ kwietn.	15	10	.
Trentino . . .	„ „ lutym .	3	„ „ paźdz..	10	5	.
W całym obrębie Związku:						
w roku 1905	w miesiącu czerwc.	675	w miesiącu paźdz..	1079	838	.
„ „ 1904	„ „ marcu .	634	„ „ paźdz..	1124	792	.
„ „ 1903	„ „ czerwc.	567	„ „ paźdz..	987	716	.

Stosunek stałych zgłoszeń pryncypałów do poszukujących pracy i odwrotnie (dla porównania dodano cyfry z dwu lat poprzednich) był następujący:

	Na jedno zgłoszenie przypadło poszukujących pracy			Na jednego poszukującego pracy przypadło zgłoszeń		
	w roku 1905	w roku 1904	w roku 1903	w roku 1905	w roku 1904	w roku 1903
zecerów	1·38	1·4	1·36	0·73	0·71	0·73
drukarzy	1·48	1·62	1·44	0·68	0·62	0·69
odlewaczy	1·28	1·19	1·34	0·78	0·84	0·75
Przeciętnie	1·4	1·44	1·38	0·72	0·69	0·72

Liczba poszukujących pracy i zgłoszeń pryncypałów według zawodów przedstawia się w procentach następująco: Było

	poszukujących pracy			zgłoszonych miejsc		
	w roku 1905	w roku 1904	w roku 1903	w roku 1905	w roku 1904	w roku 1903
zecerów	75·26%	77·07%	78·51%	76·36%	79·07%	79·36%
drukarzy	22·82%	21·21%	20·15%	21·54%	18·87%	19·26%
odlewaczy	1·92%	1·72%	1·34%	2·1%	2·06%	1·38%
Razem . 100	%	100	%	100	%	100

Interwencji sekretariatu Związku jako centralnego biura stręczenia pracy wzywano tylko w 21 wypadkach, gdyż w dotyczących miejscowościach nie było poszukiwanych sił roboczych. Wezwania takie nadesłało sześć razy z Czech, raz z Dalmacyi, raz z Galicyi, dwa razy z Pobrzeża, raz z Morawy, dwa razy z Krainy, siedm razy ze Śląska i raz z Belgradu. Żądano 8 zecerów ręcznych, 5 zecerów do maszyny Linotype, 5 maszynistów, 2 drukarzy, 3 odlewaczy, 1 stereotypera i 2 zecerów-drukarzy (Schweizerdegen). W 18 wypadkach zarządzone, by z najbliższej położonych biur stręczenia pracy dostarczono odpowiednich sił roboczych na wakujące miejsca; w 3 wypadkach z powodu braku odpowiednich sił żądaniom zadość uczynić nie było można.

6. Oficyny przestrzegające cennika.

Prowadzona ewidencja spisu przestrzegających cennika oficyn wykazuje w roku 1905 następujące zmiany:

Z roku zeszłego pozostało	928	przestrz.	cennika i 139	nieprzestrz.	cennika firm
do końca roku 1905 przybyło	37	"	"	i 15	"
razem było zatem	965	przestrz.	cennika i 154	nieprzestrz.	cennika firm
skreślono	11	"	"	i 14	"
pozostało przeto z końcem roku	954	przestrz.	cennika i 140	nieprzestrz.	cennika firm

Oficyny, *przestrzegające cennika*, względnie *nieprzestrzegające cennika*, rozdzielają się z końcem roku 1905 co do obrębu poszczególnych Stowarzyszeń związkowych następująco:

K r a j	Oficyny przestrzega- jące cennika	Oficyny nieprzestrze- gające cennika i takie, które nie zatrudniają towarzyszy	Ogólna suma oficyn	Było więc	
				przestrzegają- cych cennika procent wszystkich oficyn	nieprzestrzega- jących cennika
Czechy	247	54	301	82·06	17·94
Bukowina	19	3	22	86·36	13·64
Dalmacja	11	2	13	84·61	15·39
Galicya	60	27	87	68·97	31·03
Karyntya	11	1	12	91·67	8·33
Kraina	15	.	15	100·0	.
Pobrzeże	31	2	33	93·94	6·06
Morawa	79	10	89	88·76	11·24
Austria niższa	318	20	338	94·08	5·92
Austria wyższa	34	2	36	94·45	5·55
Solnogród	16	.	16	100·0	.
Śląsk	30	6	36	83·34	16·66
Styrya	36	1	37	97·29	2·71
Tyrol-Vorarlberg	33	4	37	89·19	10·81
Trentino	14	8	22	63·64	36·36
Razem	954	140	1094	87·2	12·8
W roku 1904 było	928	139	1067	86·97	13·03
Zatem w tym roku	+ 26	+ 1	+ 27	+ 0·23	— 0·23

7. Maszyny do składania.

Umieszczone poniżej zestawienie wskazuje, że *maszyna do składania* w drukarniach austriackich coraz więcej bywa wprowadzaną, czyniąc tem samem pracę ręczną coraz bardziej zbędną.

Powiększanie się liczby maszyn, szczególnie w ostatnich latach, jest znaczne, o czem z pomocą poniżej umieszczonego przeglądu łatwo przekonać się można. Było w ruchu maszyn:

Z końcem roku	1905 w 37 miastach	Linotype	Typograph	Monoline	Razem
" " " 1904 " 35	" 35	127	99	56	282
" " " 1903 " 26	" 26	115	83	50	248
" " " 1902 " 25	" 25	105	69	31	205
" " " 1901 " 20	" 20	81	53	34	168
" " " 1900 " 13	" 13	42	46	35	123
" " " 1899 " 8	" 8	30	28	32	90
" " " 1898 " 3	" 3	18	21	19	58
" " " 1897 " 3	" 3	2	4	.	6

Jak w latach ubiegłych, tak i w roku 1905 podjęto badania, dotyczące ruchu maszyn do składania, tak, że oprócz *ilości maszyn* osiągnięto też *liczbę zajętych przy nich zecerów*, co daje lepszy *poгляд na wyparcie pracy ręcznej, spowodowane wprowadzeniem maszyn*.

Maszyny do składania były w ruchu z końcem roku 1905:

W kraju i miejscowości:	Linotype		Typogr.		Monoline		Razem	
	maszyn	zecerów	maszyn	zecerów	maszyn	zecerów	maszyn	zecerów
Czechy: Praga.....	24	36	11	14	.	.	35	50
Aussig.....	2	4	2	4	.	.	4	8
Brüx.....	1	2	1	2	.	.	2	4
Gablonz.....	.	.	1	1	1	2	2	3
Karlsbad.....	1	1	.	.	.	.	1	1
Kolin.....	1	1	.	.	.	.	1	1
Komotów.....	.	.	.	.	1	2	1	2
Könniggrätz.....	1	3	.	.	.	.	1	3
Kutnáhora.....	.	.	1	1	.	.	1	1
Moldautein.....	1	1	.	.	.	.	1	1
Pilzno.....	4	7	.	.	.	.	4	7
Liberzec.....	7	14	2	4	.	.	9	18
Rokyčan.....	1	3	.	.	.	.	1	3
Tabor.....	2	4	.	.	.	.	2	4
Cieplice.....	5	7	.	.	.	.	5	7
Wernsdorf.....	2	3	.	.	.	.	2	3
Wittingau.....	1	2	.	.	.	.	1	2
Galicja: Kraków.....	2	2	.	.	.	.	2	2
Karyntya: Celowiec.....	5	4	1	1	.	.	6	5
Kraina: Lublana.....	2	3	.	.	.	.	2	3
Pobrzeże: Tryest.....	5	8	.	.	.	.	5	8
Pola.....	.	.	1	1	.	.	1	1
Morawa: Berne.....	6	14	2	4	.	.	8	18
Ołomuniec.....	.	.	.	.	3	3	3	3
Mor.-Ostrawa.....	.	.	2	2	.	.	2	2
Austria niższa: Wiedeń.....	38	74	27	27	51	74	116	175
Austria wyższa: Linc.....	5	9	3	3	.	.	8	12
Wels.....	.	.	2	2	.	.	2	2
Solnogród: Miasto Solnogród.....	.	.	2	2	.	.	2	2
Śląsk: Cieszyn.....	.	.	8	8	.	.	8	8
Opawa.....	.	.	4	4	.	.	4	4
Styrya: Grac.....	4	9	18	24	.	.	22	33
Tyrol-Vorarlberg: Insbruk.....	.	.	8	8	.	.	8	8
Bozen.....	2	4	.	.	.	.	2	4
Bregencya.....	.	.	2	3	.	.	2	3
Meran.....	.	.	1	1	.	.	1	1
Trentino: Trydent.....	5	11	.	.	.	.	5	11
Razem w 37 miastach.....	127	226	99	116	56	81	282	423
W roku 1904 w 35 miastach.....	115	208	83	93	50	73	248	374
W porównaniu z rokiem zeszłym.....	+12	+18	+16	+23	+6	+8	+34	+49

8. Zastanowienia pracy i inne nieporozumienia.

O wynikłych w roku 1905 w obrębie Związku zastanowieniach pracy i nieporozumieniach oficynowych, jakoteż o ich przyczynach i sposobie załatwienia na podstawie otrzymanych w tej mierze informacyj, daje następujące zestawienie szczegółowe wyjaśnienia:

Nr.	Kraj, oficyna i miejscowość	Rozpoczęcie i rodzaj nieporozumienia. Liczba biorących udział	Powód	Żądanie	Załatwienie	Czas trwania
1	<i>Czechy:</i> Drukarnia w Pradze	11. marca: Bierny opór; cały personal; liczba nieznana	Wypowiedzenie pewnemu zecerowi, który wzbrał się objąć robotę, płatną niżej, niż była dawniej obliczona, a którą mu dyrektor w szorstki sposób do wykonania przekazał	Cofnięcie wypowiedzenia	Dyrektor cofnął temuż zecerowi wypowiedzenie, a personal podjął robotę na nowo. Nieporozumienie to doprowadziło jednak do różnic w łonie członków sądu cennikowego, towarzyszy i pryncypałów, któremu dyrektor sprawę powyszą do rozstrzygnięcia przedłożył. Skutkiem tych różnic pryncypały członkowie sądu odmówili wykonania swej funkcji, przeciw czemu towarzysze na zgromadzeniu zażalowali i uchwalili zwrócić się w tej sprawie do Urzędu cennikowego w Wiedniu	1 godzina
2	Trzy drukarnie w Neubidschow	5. września: Zastanowienie pracy; 7 towarzyszy	Przyjęcie nadliczbowych uczniów	Przestrzeżenie postanowień cennika	Pełne uznanie cennika	1 dzień
3	Drukarnia w Litomyślu	6. września: Zastanowienie pracy; 4 towarzyszy	Naruszenie cennika	Przestrzeżenie przepisów cennika	Ponieważ do zgody nie przyszło, a nadto jeden ze strajkujących wstąpił tamże napowrót do pracy, uznano tę drukarnię za niecennikową	?
4	<i>Dalmacja</i> Drukarnia w Spalato	21. stycznia: Zastanowienie pracy; 3 zecerów	Zamierzone obniżenie płacy minimalnej	Przestrzeżenie przepisów cennika	Żądaniu uczyniono zadość	1 godzina
5	<i>Galicja:</i> Drukarnia w Tarnowie	17. czerwca: Zastanowienie pracy; 3 towarzyszy, 6 uczniów	Niecennikowe stosunki odnośnie do płacy, skali uczniów i czasu pracy	Zniesienie stosunków niecennikowych	Na interwencję przewodniczącego Stow. towarzyszy i przewodn. Stow. pryncypałów (Kraków) zgodzono się na przestrzeżenie cennika; dalej usunięto 3 uczniów, a pryncypał zobowiązał się tak długo nie przyjmować nowych uczniów, dopóki odpowiadający § 9 cennika norm. stosunek osiągniętym nie zostanie	2 1/2 dnia

6	Drukarnia w Krakowie	28. sierpnia: Zastanowienie pracy; cały personal; liczba nieznana	Denuncjatorskie postępowanie pewnego towarzysza; prowokacyjne zachowanie się nowo przyjętego, nieorganizowanego zecera maszynowego; brutalne obchodzenie się zarządcy z personelem	Natychmiastowe wydalenie denuncjanta; natychmiastowe wydalenie zecera maszynowego; zaprowadzenie stosunków cennikowych w całej pełni i przyzwolite traktowanie personalu	Denuncjantowi wypowiedziano kondycję; zecer maszynowy usprawiedliwił się wobec personalu; w końcu zapewniono personalowi przestrzeżenie cennika oraz przyzwolite traktowanie	5 godzin
7	<i>Pobrzeże:</i> Drukarnia w Gorycy	21. lipca: Zastanowienie pracy; 1 zecer, 1 drukarz, 1 uczeń	Przyjęcie nadliczbowego ucznia	Przestrzeżenie skali uczniów	Nadliczbowy uczeń został usunięty	13 dni
8	<i>Morawa:</i> Drukarnia w Iglawie	16. maja: Zastanowienie pracy; 5 zecerów, 1 drukarz	Pryncypał wzbrał się odwołać notatkę dziennikarską, w której dopuścił się obrazy i obwinień personalu	Patrz: Powód	Personal, który za groźbę strajku oskarżyła prokuratora igławskiego o wymuszenie, a nadto o złośliwe uszkodzenie cudzej własności, został po przeprowadzonej rozprawie uwolniony; wniesiona następnie przeciw pryncypałowi skarga o zwrot utraty zarobku została uwzględniona, a pryncypał wyrokiem sądu skazany został na zwrot zarobku za trzy tygodnie wszyskim towarzyszom, biorącym udział w strajku	?
9	<i>Austria niższa:</i> Drukarnia w Wiedniu	23. kwietnia: Zastanowienie pracy; cały personal (20 towarzyszy, 10 pomocników)	Ordynarne obchodzenie się starszego maszynisty z personelem maszynowym	Wydalenie starszego maszynisty	Wspomnianego maszynistę pryncypał upomniął i usunął go z zajmowanego dotąd stanowiska starszego maszynisty	1 dzień
10	Drukarnia w Wiedniu	2. sierpnia: Zastanowienie pracy; około 30 osób (w tem 2 introligatorów i 1 pomocnik)	Denuncjowanie personalu	Wydalenie denuncjantek	Bez skutku	8 dni
11	Drukarnia w Wiedniu	20. września: Bierny opór; cały personal (około 20 osób)	Niewłaściwe obchodzenie się zarządcy	Wydalenie zarządcy	Zarządcy odebrano prawo rozporządzania w sprawach dotyczących personalu	1/2 dnia
12	Drukarnia w Wiedniu	23. grudnia: Bierny opór; następnie całkowite zastanowienie pracy; cały personal (10 towarzyszy, 9 pomocników)	Odmówienie wprowadzenia 14-dniowego terminu wypowiedzenia	Zaprowadzenie 14-dniowego terminu wypowiedzenia	Żądaniu uczyniono zadość	8 dni

Nr.	Kraj, oficyna i miejscowość	Rozpoczęcie i rodzaj nieporozumienia. Liczba biorących udział	Powód	Żądanie	Załatwienie	Czas trwania
13	<i>Austria wyższa:</i> Drukarnia w Gmunden	4. grudnia: Zastanowienie pracy; 11 towarzyszy	Wydalenie pewnego towarzysza za udział w ogólnym oporze biernym	Przyjęcie wydalonego	Żądaniu uczyniono zadość	4 dni
14	<i>Śląsk:</i> Drukarnia w Jägerndorf	28. marca: Bierny opór; cały personal (3 zecerów, 2 drukarzy, 2 uczniów, 1 pomocnik)	Denuncyatorskie zachowanie się buchaltera	Natychmiastowe wydalenie buchaltera	Pryncypał zobowiązał się wypłacić buchalterowi na sześć tygodni	9 godzin
15	Ta sama drukarnia	30. marca: Powtórne zastanowienie pracy wymienionego wyżej personalu	Wydalenie najstarszego ucznia, który miał pozostawać w nauce jeszcze tylko trzy miesiące; uczeń ten miał rzekomo donieść personalowi o denuncyatorskim zachowaniu się buchaltera	Przyjęcie napowrót ucznia i zapłata za czas, przez który personal zastanowił pracę	Żądaniu uczyniono zadość	?
16	<i>Syryja:</i> Drukarnia w Aussee	11. sierpnia: Zastanowienie pracy; 5 towarzyszy	Praca w niedzielę; zatargi z niezwiązkowcem	Przeszereganie spoczynku niedzielnego; wydalenie niezorganizowanego do filii	Pryncypał przyrzekł przestrzegać spoczynek niedzielny i przenieść niezorganizowanego do filii	1 1/2 dnia
17	<i>Tyrol- Vorarlberg:</i> Drukarnia w Dornbirn	3. kwietnia: Bierny opór; 6 zecerów, 1 drukarz	Niekoleżeńskie traktowanie personalu przez zarządcę i wystąpienie tegoż ze Stowarzyszenia	Wydalenie zarządcy	Żądaniu uczyniono zadość jeszcze tego samego dnia, w 4 dni później jednak przyjęło napowrót zarządcę, który przyrzekł przywrócić jednakże personal przyzwolcie i pozostać nadal członkiem Stowarzyszenia	1 dzień
18	Drukarnia w Insbruku	3. maja: Bierny opór; cały personal (16 zecerów, 3 drukarzy)	Wypowiedzenie zecerowi maszynowemu, co personal uważał za nowom, przesładowanie	Cofnięcie wypowiedzenia	Ponieważ okazało się, że w danym wypadku przesładowania nie było, personal od żądania swego odstąpił; pryncypał przyrzekł jednak, iż nikogo z personalu w ciągu 6 miesięcy nie wywali, z wyjątkiem wypadków braku pracy lub zaniedbania obowiązków	?

19	Drukarnia w Bozen	31. lipca: Bierny opór; cały personal	Zaprowadzenie regulaminu robotniczego, nie odpowiadającego postanowieniom cennikowym	Cofnięcie wypowiedzenia tym osobom, które z powodu nieuznania wspomnianego regulaminu robotniczego miały zostać wydalone; w ciągu pół roku nie wolno nikomu z biorących udział w oporze biernym wypowiedzieć; regulamin robotniczy ma być cofnięty aż do rozstrzygnięcia sprawy przez polubowny sąd cennikowy; czasu straconego skutkiem oporu biernego nie można potrącać z płacy; przyjętego chwilo wo towarzysza, którego z powodu nieuznania regulaminu robotniczego natychmiast usunięto, należy zatrudniać w pracy jeszcze przez dni 14	Z wyjątkiem punktu, odnoszącego się do potrąceń z płacy, wszystkim innym żądaniom uczyniono zadość	1/2 dnia
20	Drukarnia w Insbruku	27. listopada: Bierny opór; cały personal (4 towarzyszy, 2 uczniów)	Wydalenie pewnego żonatego towarzysza, a przyjęcie na jego miejsce innego, który z powodu denuncjacji musiał opuścić kondukt w jednej z drukarni w Insbruku	Przyjęcie napowrót wydalonego towarzysza, a usunięcie nowego przyjętego	Żądaniu uczyniono zadość	1/2 godziny
21	<i>Trentino:</i> Wszystkie ośm drukarni w Trydenście	14. grudnia: Zastanowienie pracy; 64 towarzyszy i 8 uczniów	Wobec reprezentantów towarzyszy złożyli pryncypałowie oświadczenie, że od 1. stycznia 1906 r. nie będą się już wiązać żadną umową cennikową	Zupełne uznanie nowego cennika normalnego, wraz z przyjętą już na wielkiej konferencji cennikowej II. klasą płacy	Do końca roku ruch cennikowy nie był jeszcze zakończony; strejk trwał do 15. stycznia 1906 r., w którym to dniu pryncypałowie uznali nowy cennik, przyznając jednak tylko I. klasę płacy. Po ukończeniu strejku więcej niż połowa strejkujących nie znalazła już umieszczenia w drukarniach, gdyż miejsc ich zajęli byli łamacze strejku	33 dni

Jak z powyższych tabel wynika, było wśród przytoczonych 21 konfliktów: 13 wypadków zastanowienia pracy, 7 wypadków biernego oporu i 1 wypadek biernego oporu z następującym po nim zastanowieniem pracy. Przyczyną konfliktów było: w 5 wypadkach naruszenie cennika, w 1 wypadku nieuznanie nowego cennika normalnego i odrzucenie dalszego udziału we współpracy cennikowej, w 3 wypadkach niegodne obchodzenie się z personaliem, w 4 wypadkach nieuzasadnione wydalenie towarzyszy, w 1 wypadku nieuzasadnione wydalenie ucznia niedługo przed wypisem, w 1 wypadku obraza personalu przez pryncypał, w 1 wypadku sprzeciwiająca się ustawie praca niedzielną, w 1 wypadku zaprowadzenie regulaminu robotniczego, sprzeciwiającego się cennikowi, w 3 wypadkach denuncyatorskie zachowanie się współpracujących, w 1 wypadku opór pryncypała przy zaprowadzeniu 14-dniowego terminu wypowiedzenia. W 5 wypadkach kilka z przytoczonych powodów podano jako przyczynę wybuchu konfliktów. W 10 wypadkach cały personal brał udział w ruchu, w 11 wypadkach znaczna większość personalu. W 1 wypadku przyłączyli się osoby z pokrewnych zawodów, w 5 wypadkach brali też udział pomocnicy, a w 6 wypadkach także uczniowie. Najmniejszy strejk obejmował 3 osoby, największy 64 osoby. — Najkrótszy czas trwania konfliktu wynosił pół godziny, najdłuższy 33 dni, w 4 wypadkach nie zawiadomiono o czasie trwania nieporozumienia. — Z wymienionych konfliktów wypadło 15 na korzyść robotników, 4 tylko z częściową korzyścią, 2 zaś na niekorzyść robotników.

9. Ogólny obrót kasowy Stowarzyszeń związkowych w roku 1905.

Ogólny obrót kasowy 15 Stowarzyszeń związkowych, jak się to okazuje z nadesłanych sprawozdań tych Stowarzyszeń, przedstawiał się w roku 1905 następująco:

Przeciętny stan członków czynnych	Stowarzyszenie	Ilość zainkasowanych wkładek członków					Wynika stąd płaćca- cych
		I.	II.	III.	IV.	razem	
		k w a r t a ł					
2763	Czechy	30421	33227	35779	42008	141435	2720
133	Bukowina	1366	1508	1635	1650	6159	119
53	Dalmacya	482	544	560	698	2284	44
836	Galicja	9691	10448	10640	10309	41088	790
131	Karyntya	1463	1458	1798	1697	6416	124
145	Kraina	1422	1716	1996	1984	7118	137
361	Pobrzeże	4355	4219	4421	4474	17469	336
862	Morawa	10072	9880	10355	10662	40969	788
4846	Austria niższa	57596	55809	57031	55742	226178	4350
356	Austria wyższa	4186	4421	4621	4271	17499	337
117	Solnogród	1166	1401	1695	1556	5818	112
238	Śląsk	2834	2940	3170	3049	11993	231
503	Styrya	5599	5961	6585	6371	24516	471
274	Tyrol-Vorarlberg	3082	3447	3751	3457	13737	262
78	Trentino	831	931	980	805	3547	68
11696	Razem	134566	137910	145017	148733	566226	10889

Przychody ogólne:

w procentach
wszystkich
przychodów

wkładki członków	K 896845·56	=	87·61
wpisowe	2209·20	=	0·22
odsetki	55295·73	=	5·40
inne wpływy	69357·94	=	6·77

Razem . . . K 1023708·43 = 100

Wydatki ogólne:

w procentach
wszystkich
wydatków

w procentach
wszystkich
przychodów

zapomogi	K 739838·14	=	75·37	72·27
kształcenie	56021·11	=	5·71	5·47
administracja	73870·51	=	7·52	7·22
organizacja	49361·19	=	5·03	4·82
inne wydatki	62567·91	=	6·37	6·11

Razem . K 981658·86 = 100

95·89

Porównawszy ogół wydatków z ogółem przychodów, okazuje się nadwyżka w kwocie K 42.049·57 = 4·11% przychodów.

Wyszczególnienie obrotu kasowego:

a) P r z y c h o d y.

Stowarzyszenie	Wkładka tygo- dniowa	Wkładki członków		Wpisowe		Odsetki		Inne wpły- wy (wraz z sumą wy- równania)		S u m a	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	1 70	240439	50	699	—	4535	80	5366	72	251041	02
Bukowina	1 60	9854	40	22	—	693	59	1679	66	12249	65
Dalmacya	1 40	3248	—	27	80	10	—	1061	44	4347	24
Galicja	1 50	61023	90	199	80	1286	40	1990	75	64500	85
Karyntya	1 50	9603	80	18	—	998	89	1676	44	12297	13
Kraina	1 40	9830	—	18	—	1366	41	1697	31	12911	72
Pobrzeże	1 40	24456	60	118	50	788	66	1426	03	26789	79
Morawa	1 60	65400	60	172	50	3877	50	2884	16	72334	76
Austria niższa ..	1 60	361883	66	719	60	31035	02	30038	61	423676	89
Austria wyższa ..	1 44	25198	50	36	—	2281	10	2334	73	29850	33
Solnogród	1 40	8145	20	12	—	1043	95	6515	18	15716	33
Śląsk	1 40	16789	80	52	—	3288	94	1480	69	21611	43
Styrya	1 50	36774	—	42	—	2614	09	6456	28	45886	37
Tyrol - Vorarib. .	1 40	19231	80	48	—	1400	77	2498	41	23178	98
Trentino	1 40	4965	80	24	—	74	61	2251	53	7315	94
W 15 Stowarz. ...		896845	56	2209	20	55295	73	69357	94	1023708	43

b) W y d a t k i.

Stowarzyszenie	Na zapomogi		Na kształce- nie		Na admini- strację		Na organi- zację		Inne wy- datki (wraz z su- mą wyró- wnania)		S u m a	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	179801	59	12936	50	18402	19	11859	15	20714	95	243714	38
Bukowina	6876	40	758	22	1135	69	1337	91	1181	02	11289	24
Dalmacya	2747	—	110	24	631	12	837	20	580	17	4905	73
Galicja	46691	40	3286	17	6590	54	5666	81	5055	49	67290	41
Karyntya	7535	60	833	14	735	93	872	40	1949	10	11926	17
Kraina	8224	64	892	66	1061	84	979	44	603	24	11761	82
Pobrzeże	19767	55	765	—	1619	48	928	70	3671	92	26752	65
Morawa	53664	10	4303	77	5549	23	3337	90	8476	27	75331	27
Austria niższa .	308420	80	24210	17	27065	21	14619	—	7238	40	381553	58
Austria wyższ.	23430	—	2051	62	2237	84	1648	58	2269	24	31637	28
Solnogród	13265	60	807	66	813	55	752	92	597	48	16237	21
Śląsk	10879	20	1480	94	1617	51	1563	17	4491	05	20031	87
Styrya	36386	80	2288	86	4191	94	1966	09	3577	37	48411	06
Tyrol-Vorarib.	16841	86	1182	40	1715	44	2132	40	1921	85	23793	95
Trentino	5305	60	113	76	503	—	859	52	240	36	7022	24
W 15 Stowarz.	739838	14	56021	11	73870	51	49361	19	62567	91	981658	86

e) Stan majątku

(z wyłączeniem wartości bibliotek i inwentarza)

Stowarzyszenie	Z końcem roku 1905		Z końcem roku 1904		W z r o s t			U b y t e k		
					w porównaniu z rokiem poprzednim					
	K	h	K	h	K	h	proc.	K	h	proc.
Czechy	249299	71	241973	07	7326	64	3·03	.	.	.
Bukowina	20053	47	19093	06	960	41	5·03	.	.	.
Dalmacya	997	51	1556	—	.	.	.	558	49	35·89
Galicja	34219	56	37009	12	.	.	.	2789	56	7·54
Karyntya	29730	26	29359	30	370	96	1·26	.	.	.
Kraina	35446	85	34296	95	1149	90	3·35	.	.	.
Pobrzeże	37824	69	37787	55	37	14	0·1	.	.	.
Morawa	110237	81	113234	32	.	.	.	2996	51	2·65
Austria niższa	845937	93	803814	62	42123	31	5·24	.	.	.
Austria wyższa	59904	10	61691	05	.	.	.	1786	95	2·9
Solnogród	28724	30	29245	18	.	.	.	520	88	1·78
Śląsk	39121	30	37541	74	1579	56	4·21	.	.	.
Styrya	83714	11	86238	80	.	.	.	2524	69	2·93
Tyrol-Vorarlberg ...	40168	34	40783	31	.	.	.	614	97	1·51
Trentino	2423	57	2129	87	293	70	13·78	.	.	.
W 15 Stowarz...	1617803	51	1575753	94	53841	62	3·42	11792	05	0·75
			od tego suma obok		11792	05	0·75			
			przeło faktycznie		42049	57	2·67			

d) Ulokowanie majątku.

Stowarzyszenie	W y k a z a n o								Przypuszczalna wartość prócz obok wykazanego majątku			
	w realnościach		W papierach wartościowych i różnych walorach		w kasach oszczędności		w gotówce		bibliotek		inwentarza	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	1)194603	09	21400	—	18047	27	15249	35	4000	—	7372	76
Bukowina	.	.	.	.	19147	18	906	29	578	97	459	57
Dalmacya	.	.	330	78	177	19	489	54	.	.	200	—
Galicja	.	.	27142	50	2538	56	4538	50	2080	62	901	18
Karyntya	.	.	.	.	27396	94	2333	32	1350	68	439	71
Kraina	.	.	12132	04	20712	81	2602	—	1878	—	300	—
Pobrzeże	2) 26000	—	399	—	8459	97	2965	72	.	.	.	.
Morawa	3) 91000	—	4484	—	9974	43	4779	38	4500	—	1400	—
Austria niższa	4)677502	65	136458	03	27795	27	4181	98	6701	43	8784	14
Austria wyższa	.	.	39864	—	17921	72	2118	38	3350	58	763	57
Solnogród	.	.	11117	80	16965	62	640	88	600	—	.	.
Śląsk	5) 4249	55	30374	41	1313	53	3183	81	796	66	175	32
Styrya	6) 61961	93	1290	—	17278	17	3184	01	3507	93	457	46
Tyrol-Vorarlberg	.	.	1986	20	37473	08	709	06	.	.	200	—
Trentino	.	.	.	.	2000	.	423	57	140	—	860	—
Razem	1055317	22	286978	76	227201	74	48305	79	29484	87	22313	71
	K 1617803·51								K 51798·58			

1) Dom i grunt po odpisaniu ciężącego na nich długu hipotecznego w kwocie K 145.153·02. —
2) Drukarnia Związkowa. — 3) Dom. — 4) Dom po odpisaniu ciężącego na nim długu hipotecznego w kwocie K 232.559·86. — 5) Dom po odpisaniu ciężącego na nim długu hipotecznego w kwocie K 46.760·35.
6) Dom.

e) Porównanie stanu majątku do liczby członków.

Stowarzyszenie	Z końcem r. 1905			Z końcem r. 1904			Z końcem r. 1903		
	Członków	Majątku		Członków	Majątku		Członków	Majątku	
		K	Udział na członka		K	Udział na członka		K	Udział na członka
Czechy	2883	249299·71	86·47	2676	241973·07	90·42	2503	230917·90	92·26
Bukowina	183	20053·47	145·32	131	19093·06	145·75	110	18714·82	170·13
Dalmacya	61	997·51	16·35	45	1556 —	34·58	42	315 —	7·50
Galicja	858	34219·56	39·88	823	37009·12	44·97	756	37435·66	49·52
Karantya	134	29730·26	221·87	129	29359·30	227·59	124	27681·30	223·22
Kraina	148	35446·85	239·51	139	34296·95	246·74	143	35110·87	245·53
Pobrzeże	368	37824·69	102·78	397	37787·55	95·18	358	32272·94	90·15
Morawa	882	110237·81	124·99	843	113234·32	134·32	812	112074·82	138·02
Austria niższa	4945	845937·93	171·07	4828	803814·62	166·49	4643	786758·03	169·45
Austria wyższa	340	59904·10	176·19	368	61691·05	167·64	348	62568·29	179·79
Solnogród	119	28724·30	241·38	112	29245·18	261·12	100	29284·90	292·85
Śląsk	224	39121·30	174·65	228	37541·74	164·66	216	36864·39	170·67
Styria	512	83714·11	163·51	510	86238·80	169·10	494	90193·83	182·58
Tyrol-Vorarlberg	272	40168·34	147·68	272	40783·31	149·94	277	39325·39	141·93
Trentino	72	2423·57	33·66	69	2129·87	30·86	71	2183 —	30·75
Razem . . .	11976	1617803·51	135·09	11570	1575753·94	136·19	10997	1541701·14	140·19

10. Dział zapomogowy Stowarzyszeń związkowych.

Zawarte w poprzedzającym zestawieniu ogólnego obrotu kasowego Stowarzyszeń związkowych sumaryczne cyfry wypłaconych zapomóg (scentralizowanych i dodatków miejscowych) przytaczamy poniżej szczegółowo, a celem porównania z wynikami dwóch lat poprzednich podajemy ówczesne dane.

W rozmaitych gałęziach zapomóg wynik był następujący:

Jako **czasowo niezdolni do pracy (chorzy)** otrzymali w roku 1905 zapomogę: 3496 zecerów, 644 drukarzy, 139 odlewaczy czcionek, 18 z innych zawodów, razem 4297 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	chorzy	w procentach na przeciętną liczbę członków	w wypadkach choroby	Czas trwania choroby			Wypłacona zapomoga		
				razem dni	na 1 wypadek choroby dni	podzielone na przeciętną liczbę członków dni	razem	na 1 wypadek choroby	
Czechy	868	31·42	1146	29739	25·95	10·76	K 55609·09	K 48·53	
Bukowina	65	48·87	93	2553	27·45	19·2	„ 4498·80	„ 48·73	
Dalmacya	28	52·83	45	989	21·98	18·66	„ 1755·—	„ 35·—	
Galicja	328	39·23	497	11328	22·79	13·55	„ 20258·—	„ 40·76	
Karyntya	51	38·93	72	1522	21·21	11·66	„ 2733·—	„ 37·96	
Kraina	69	47·59	93	2190	23·55	15·1	„ 3844·80	„ 41·34	
Pobrzeże	131	36·29	166	5158	31·07	14·29	„ 8334·60	„ 50·21	
Morawa	349	40·49	469	11853	25·27	13·75	„ 26960·50	„ 57·49	
Austria niższa....	1720	35·49	2458	66032	26·86	13·63	„ 116111·40	„ 47·24	
Austria wyższa...	141	39·61	179	3260	18·21	9·16	„ 5570·40	„ 31·12	
Solnogród	59	50·43	75	1713	22·84	14·64	„ 3006·60	„ 40·09	
Śląsk	92	38·66	111	1675	15·01	7·04	„ 2968·20	„ 26·74	
Styrya	221	43·94	297	6392	21·52	12·71	„ 11077·20	„ 37·30	
Tyrol-Vorarlberg..	134	48·91	175	3043	17·39	11·11	„ 5331·60	„ 30·47	
Trentino	41	52·56	57	1061	18·61	13·6	„ 1909·80	„ 33·51	
Razem ..	4297	36·74	5933	148513	25·03	12·7	K 269969·59	K 45·50	
w roku 1904	4265	37·91	5943	152157	25·6	13·53	„ 307247·—	„ 51·7	
„ „ 1903	4039	37·97	5564	141619	25·46	13·32	„ 285756·99	„ 51·36	

Gdy **liczbę wypłaconych dni choroby** zamienimy na lata (à 365 dni), otrzymamy następujące cyfry:

	dni choroby	lata lub całorocznie wspierani chorzy	w procentach na przeciętną liczbę członków
w roku 1905	148513	= 407	3·48
„ „ 1904	152157	= 417	3·71
„ „ 1903	141619	= 388	3·65

Jako **nie mający zajęcia w miejscu** pobierali w roku 1905 zapomogę: 1492 zecerów, 369 drukarzy, 41 odlewaczy czcionek, 2 z innych zawodów, razem 1904 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	bezkondycyjni w miejscu	w procentach na przeciętną liczbę członków	w wypadkach bezrobocia	Czas trwania bezrobocia			Wypłacona zapomoga		
				razem dni	na 1 wypadek bezkon. dni	podzielone na przeciętną liczbę członk. dni	razem	na 1 wypadek bezrobocia	
Czechy	403	14·59	631	19192	30·42	6·95	K 48120·—	K 76·26	
Bukowina	14	10·53	30	618	20·6	4·65	„ 1236·—	„ 41·20	
Dalmacya	8	15·09	17	246	14·47	4·64	„ 492·—	„ 28·94	
Galicja	147	17·58	245	6385	26·06	7·64	„ 12770·—	„ 52·12	
Karyntya	23	17·56	35	483	13·89	3·69	„ 966·—	„ 27·60	
Kraina	8	5·52	8	81	10·13	0·56	„ 162·—	„ 20·25	
Pobrzeże	48	13·3	80	1393	17·41	3·86	„ 2786·—	„ 34·83	
Morawa	129	14·97	207	5523	26·68	6·41	„ 11046·—	„ 53·36	
Austria niższa....	890	18·37	2177	47418	21·78	9·78	„ 94878·—	„ 43·58	
Austria wyższa...	47	13·2	65	1569	24·14	4·41	„ 3184·—	„ 48·98	
Solnogród	25	21·37	44	636	14·45	5·44	„ 1272·—	„ 28·91	
Śląsk	28	11·76	37	962	26·00	4·04	„ 1924·—	„ 52·—	
Styrya	75	14·91	122	3069	25·16	6·1	„ 6138·—	„ 50·31	
Tyrol-Vorarlberg..	40	14·6	53	908	17·13	3·31	„ 1816·—	„ 34·26	
Trentino	19	24·36	30	1333	44·43	17·09	„ 2666·—	„ 88·86	
Razem ..	1904	16·28	3781	89816	23·75	7·68	K 189456·—	K 50·11	
w roku 1904	1908	16·96	3859	91357	23·67	8·12	„ 191366·30	„ 49·59	
„ „ 1903	1703	16·01	3859	78998	20·47	7·43	„ 160800·—	„ 41·67	

Gdy *liczbę wypłaconych dni bezrobocia* zamienimy na lata (licząc rok roboczy po 300 dni), dojdziemy do następującego rezultatu:

	dni bezrobocia	lata lub całorocznie wspie- rani bezkondyjni w miejscu	w procentach na przecię- tną liczbę członków
w roku 1905.....	89816	= 299	2·56
" " 1904.....	91357	= 304	2·7
" " 1903....	78998	= 263	2·47

Koszta przesiedlenia otrzymali w roku 1905: 53 zecerów, 20 drukarzy, razem 73 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	przesiedla- jący się	Wyplacona zapomoga razem	na 1 wypadek przesiedlenia
Czechy.....	27	K 1514·—	K 56·07
Bukowina.....	2	" 98·—	" 49·—
Dalmacya.....	2	" 100·—	" 50·—
Galicja.....	6	" 224·—	" 37·33
Karyntya.....	1	" 50·—	" 50·—
Kraina.....	.	" .	" .
Pobrzeże.....	1	" 20·—	" 20·—
Morawa.....	12	" 476·—	" 39·67
Austria niższa.....	11	" 588·—	" 53·45
Austria wyższa.....	3	" 140·—	" 46·66
Solnogród.....	1	" 28·—	" 28·—
Śląsk.....	2	" 60·—	" 30·—
Styrya.....	5	" 220·—	" 44·—
Tyrol-Vorarlberg.....	.	" .	" .
Trentino.....	.	" .	" .
Razem.....	73	K 3518·—	K 48·19
w roku 1904.....	75	" 3461·—	" 46·15
" " 1903.....	68	" 3468·—	" 51·—

Jako **nie mający zajęcia w podróży** pobrali w r. 1905 zapomogę: 1086 zecerów, 299 drukarzy, 23 odlewaczy czcionek, razem 1408 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	podróźni	w procentach na przeciętną liczbę członk.	frekwencya w stacyach płatniczych	Czas trwania podróży przeciętnie razem dni	Wyplacona zapomoga przeciętnie na podróźnego dni	przeciętnie razem na podróź- nego
Czechy.....	1408	12·04	1296	4990	3·85 K	6097·20 K 4·70
Bukowina.....			14	113	8·07	" 135·60 " 9·69
Dalmacya.....			16	60	3·75	" 72·— " 4·50
Galicja.....			225	872	3·88	" 1046·40 " 4·65
Karyntya.....			490	2190	4·47	" 2628·— " 5·36
Kraina.....			207	1073	5·18	" 1287·60 " 6·22
Pobrzeże.....			297	985	3·32	" 1182·— " 3·98
Morawa.....			572	2361	4·13	" 2833·20 " 4·95
Austria niższa..			1838	6592	3·59	" 7910·40 " 4·30
Austria wyższa..			1135	4038	3·56	" 4853·60 " 4·28
Solnogród.....			588	3005	5·11	" 3606·— " 6·13
Śląsk.....			242	872	3·6	" 1151·— " 4·76
Styrya.....			997	3883	3·89	" 4659·60 " 4·67
Tyrol-Vorarlb..			1192	5076	4·26	" 6091·20 " 5·11
Trentino.....			43	219	5·09	" 262·80 " 6·11
Razem.....	1408	12·04	9152	36329	25·80 K	43816·60 K 31·12
w roku 1904...	1506	13·39	9225	35870	23·82	" 43969·44 " 29·20
" " 1903....	1620	15·23	11082	43248	26·7	" 52604·84 " 32·48

Gdy *liczbę wypłaconych dni podróży* zamienimy na lata (licząc na rok 300 dni roboczych), wykaże się następujący stosunek:

	dni podróży	lata lub całorocznie wspierani bezkond. w podróży	w procentach na przeciętną liczbę członków
w roku 1905.....	36329	= 121	1·04
" " 1904.....	35870	= 120	1·07
" " 1903.....	43248	= 144	1·35

Jako stałe niezdolni do pracy (inwalidzi) otrzymali w roku 1905 zapomogę: 175 zecerów, 56 drukarzy, 11 odlewaczy czcionek, 4 z innych zawodów, razem 246 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	inwalidzi	w procentach na przeciętną liczbę członk.	Czas trwania zapomogi		Wyplacona zapomoga	przeciętnie na inwalidę
			razem tygodni	przeciętnie na inwalidę tygodni	razem	
Czechy	62	2·24	2832	45·68	K 33291·—	K 536·95
Bukowina	1	0·75	52	52·00	„ 416·—	„ 416·—
Dalmacya	.	.	.	.	.	.
Galicja	18	2·15	744	41·33	„ 7889·—	„ 438·28
Karyntya	1	0·76	52	52·00	„ 676·—	„ 676·—
Kraina	3	2·07	75	25·00	„ 853·—	„ 284·33
Pobrzeże	9	2·49	417	46·33	„ 4068·—	„ 452·—
Morawa	12	1·39	513	42·75	„ 6343·—	„ 528·58
Austria niższa....	96	1·98	4289	44·68	„ 50351·—	„ 524·49
Austria wyższa...	10	2·81	434	43·4	„ 7918·—	„ 791·80
Solnogród	7	5·98	250	35·71	„ 3629·—	„ 518·43
Śląsk	6	2·52	312	52·00	„ 3952·—	„ 658·67
Styrya	16	3·18	814	50·88	„ 11139·—	„ 696·19
Tyrol-Vorarlberg..	4	1·46	160	40·00	„ 1760·—	„ 440·—
Trentino	1	1·28	52	52·00	„ 416·—	„ 416·—
Razem	246	2·1	10996	44·70	K 132701·—	K 539·44
w roku 1904	222	1·97	10252	46·18	„ 116471·—	„ 524·64
„ „ 1903	201	1·89	8994	44·75	„ 101648·—	„ 505·71

Gdy liczbę wypłaconych tygodni zapomóg inwalidom zamienimy na lata, otrzymamy następujące cyfry:

	tygodnie wypłacone	lata lub całorocznie wspierani inwalidzi	w procentach na przeciętną liczbę członków
w roku 1905	10996	= 212	1·81
„ „ 1904	10252	= 194	1·73
„ „ 1903	8994	= 173	1·63

Koszta pogrzebowe (także odprawy wdowie) wypłacono w roku 1905: za 110 zecerów, 25 drukarzy, 6 odlewaczy czcionek, 1 z innych zawodów, razem za 142 członków, a mianowicie:

Ze Stowarzyszenia	za członków	w procentach na przeciętną liczbę członków	w ogólnej kwocie	przeciętnie na 1 wypadek
Czechy	24	0·87	K 5200·—	K 216·67
Bukowina	2	1·5	„ 300·—	„ 150·—
Dalmacya	1	1·89	„ 200·—	„ 200·—
Galicja	10	1·2	„ 2340·—	„ 234·—
Karyntya	1	0·76	„ 216·—	„ 216·—
Kraina	5	3·45	„ 1101·24	„ 220·25
Pobrzeże	6	1·66	„ 1300·—	„ 216·67
Morawa	8	0·93	„ 3260·—	„ 407·50
Austria niższa....	71	1·47	„ 22000·—	„ 309·86
Austria wyższa....	4	1·12	„ 880·—	„ 220·—
Solnogród	3	2·56	„ 1200·—	„ 400·—
Śląsk	.	.	.	.
Styrya	4	0·8	„ 909·60	„ 227·40
Tyrol-Vorarlberg..	3	2·92	„ 1100·—	„ 366·66
Trentino	.	.	.	.
Razem	142	1·21	K 40006·84	K 281·74
w roku 1904	174	1·55	„ 44652·48	„ 256·22
„ „ 1903	158	1·49	„ 38823·39	„ 245·72

Zapomogę dla sierot w roku 1905 wypłacono 499 dzieciom, a mianowicie:

<i>Ze Stowarzyszenia</i>	<i>dzieciom</i>	<i>za miesiąc</i>	<i>w kwocie</i>	<i>przeciętnie na dziecko</i>
Czechy	130	1426	K 14464·50	K 111·27
Bukowina	2	24	„ 192·—	„ 96·—
Dalmacya	4	27	„ 128·—	„ 32·—
Galicja	37	395	„ 2164·—	„ 58·49
Karyntya	3	36	„ 240·—	„ 80·—
Kraina	8	86	„ 640·—	„ 80·—
Pobrzeże	16	190	„ 1048·—	„ 65·50
Morawa	35	362	„ 2628·—	„ 75·01
Austria niższa	204	2088	„ 14660·—	„ 71·86
Austria wyższa	10	118	„ 788·—	„ 78·80
Solnogród	6	67	„ 440·—	„ 73·33
Śląsk	10	110	„ 824·—	„ 82·40
Styrya	24	274	„ 1888·—	„ 78·67
Tyrol-Vorarlberg	9	86	„ 677·33	„ 75·26
Trentino	1	12	„ 48·—	„ 48·—
Razem	499	5301	K 40829·83	K 81·82
w roku 1904	467	4885	„ 32628·—	„ 69·86
„ „ 1903	424	4379	„ 28275·—	„ 66·69

Inne zapomogi wypłacone zostały w roku 1905: 373 osobom, a mianowicie:

<i>Ze Stowarzyszenia</i>	<i>osobom</i>	<i>w kwocie</i>	<i>przeciętnie na osobę</i>
Czechy	84	K 15505·20	K 184·59
Bukowina	.	.	.
Dalmacya	.	.	.
Galicja	.	.	.
Karyntya	12	„ 26·60	„ 2·22
Kraina	3	„ 336·—	„ 112·—
Pobrzeże	28	„ 1028·95	„ 36·75
Morawa	56	„ 117·40	„ 2·10
Austria niższa	83	„ 1922·—	„ 23·16
Austria wyższa	1	„ 96·—	„ 96·—
Solnogród	15	„ 84·—	„ 5·60
Śląsk	.	.	.
Styrya	64	„ 355·40	„ 5·55
Tyrol-Vorarlberg	22	„ 65·73	„ 2·99
Trentino	5	„ 3·—	„ —·60
Razem	373	K 19540·28	K 52·39
w roku 1904	533	„ 19245·18	„ 36·11
„ „ 1903	785	„ 16480·60	„ 21·—

Gdy główne cyfry wszystkich gałęzi zapomóg zliczymy razem, to wykaże się, że w roku 1905 wypłacono zapomóg:

<i>Ze Stowarzyszenia</i>	<i>Zapomogi osób</i>	<i>otrzymało w kwocie</i>	<i>przeciętnie na wspieranego przypadku</i>	<i>na każdego członka (płacącego) wypadało całorocznie</i>	<i>tygodniowo</i>
Czechy	2894	K 179801·59	K 62·12	K 66·11	K 1·27
Bukowina	100	„ 6876·40	„ 68·76	„ 57·78	„ 1·11
Dalmacya	59	„ 2747·—	„ 46·56	„ 62·43	„ 1·20
Galicja	771	„ 46691·40	„ 60·56	„ 59·11	„ 1·14
Karyntya	582	„ 7535·60	„ 12·95	„ 60·77	„ 1·17
Kraina	303	„ 8224·64	„ 27·14	„ 60·03	„ 1·15
Pobrzeże	536	„ 19767·55	„ 36·88	„ 58·83	„ 1·13
Morawa	1173	„ 53664·10	„ 45·76	„ 68·10	„ 1·31
Austria niższa	4913	„ 308420·80	„ 62·78	„ 70·90	„ 1·36
Austria wyższa	1351	„ 23430·—	„ 17·34	„ 69·53	„ 1·34
Solnogród	704	„ 13265·60	„ 18·83	„ 118·44	„ 2·28
Śląsk	380	„ 10879·20	„ 28·63	„ 47·10	„ 0·91
Styrya	1406	„ 36386·80	„ 25·88	„ 77·25	„ 1·49
Tyrol-Vorarlberg	1404	„ 16841·86	„ 12·—	„ 64·28	„ 1·24
Trentino	110	„ 5305·60	„ 48·23	„ 78·02	„ 1·50
Razem	16686	K 739838·14	K 44·34	K 67·94	K 1·31
w roku 1904	16969	„ 759040·40	„ 44·73	„ 67·47	„ 1·27
„ „ 1903	18460	„ 687856·82	„ 37·26	„ 64·67	„ 1·24

11. Scentralizowane zapomogi Związku.

Z zawartych w rozdziale 10 kwot działu zapomogowego zaliczono Związkowi tylko te kwoty, które zostały w myśl uchwał Zjazdów związkowych wypłacone i które 15 Stowarzyszeń związkowych w stosunku do liczby swoich członków wspólnie pokryło. Na podstawie miesięcznych i kwartalnych zamknięć rachunkowych osiągnięto następujący rezultat:

Tytułem scentralizowanych zapomóg wydano w roku 1905:

dla czasowo niezdolnych do pracy (chorych)	K 260739·20
„ nie mających pracy w miejscu i przesiedlonych	„ 183080·—
„ „ „ w podróży	„ 43594·80
„ stale niezdolnych do pracy (inwalidów)	„ 125101·—
na koszt pogrzebowe (także odprawy wdowie)	„ 35889·60
dla sierot	„ 35752·—
Razem	K 684156·60
w roku 1904	„ 699328·68
„ „ 1903	„ 640596·59

W porównaniu z wynikami dwu lat poprzednich okazuje się *zapotrzebowanie w pojedynczych działach scentralizowanych zapomóg* następująco:

1. Zapomoga dla czasowo niezdolnych do pracy (chorych) w miejscu i podróży:

	Z a p o m o g i						kwota
	chorzy wypadki	dni à K 2·—	dni à K 1·80	dni à K 1·20	razem dni		
w roku 1905	4297 5933	256	137198	11059	148513	K	260739·20
„ „ 1904	4265 5943	144269	—	7888	152157	„	298003·60
„ „ 1903	4039 5564	135152	—	6468	141620	„	278065·60

2. Zapomoga dla bezkondycyjnych w miejscu i koszta przesiedlenia:

	bezkondycyjni w miejscu	wypadki	Z a p o m o g i		przesiedleni	pobrane zapomogi
			dni	kwota		
w roku 1905	1904	3781	89816	K 179632·—	73	K 3448·—
„ „ 1904	1908	3859	91357	„ 182714·—	76	„ 3503·—
„ „ 1903	1703	3859	78978	„ 157956·—	67	„ 3426·—

3. Zapomoga dla bezkondycyjnych w podróży:

	podróżni	Z a p o m o g i		kwota
		frekwencya na stacyach płatniczych	dni	
w roku 1905	1408	9152	36329	K 43594·80
„ „ 1904	1506	9225	35870	„ 43044·—
„ „ 1903	1620	11009	42944	„ 51532·80

4. Zapomoga dla stale niezdolnych do pracy (inwalidów):

	inwalidów przez	tygodni	Z a p o m o g i		kwota
			pobrało	łączną kwotę	
w roku 1905	25 inwalidów przez	1161	tygodni po K 8·—	razem K	9288·—
	27 „ „	1211	„ „ „ 9·—	„ „	10899·—
	25 „ „	1085	„ „ „ 10·—	„ „	10850·—
	29 „ „	1215	„ „ „ 11·—	„ „	13365·—
	33 „ „	1513	„ „ „ 12·—	„ „	18156·—
	107 „ „	4811	„ „ „ 13·—	„ „	62543·—
Razem 246 inwalidów przez	10996	tygodni	pobrało łączną kwotę K	125101·—	
w roku 1904	222 „ „	10252	„ „ „ „	„ „	106199·—
„ „ 1903	201 „ „	8994	„ „ „ „	„ „	92764·—

5. Koszta pogrzebowe (także odprawa wdowia):

w roku 1905 w	3 wypadkach w rozmaitej wysokości	razem K	89·60
	33 wypadk. à K 100	„ „	3300·—
	38 „ „ à „ 200	„ „	7600·—
	23 „ „ à „ 300	„ „	6900·—
	45 „ „ à „ 400	„ „	18000·—
Razem	142 wypadków z ogólną sumą	K	35889·60
w roku 1904	174 „ „	„ „	41090·08
„ „ 1903	158 „ „	„ „	35023·19

6. Zapomoga dla sierot:

w roku 1905	158	dzieciom	za 1689	miesięcy	po K 4—	w kwocie K	6756—
	341	"	"	3612	"	" 8—	" 28896—
		1	dziecku	tytułem	odprawy	"	" 100—
Razem	500	dzieciom	za 5301	miesięcy	w ogólnej	sumie	K 35752—
w roku 1904	467	"	"	4885	"	"	" 24775—
" " 1903	421	"	"	4264	"	"	" 21829—

Dla większej przejrzystości podajemy poniżej *statystyczne daty* z roku 1905, odnoszące się do scentralizowanych zapomóg:

Do liczby 1: **Ruch w dziale chorych:** Zapomogę otrzymało 3496 zecerów, 644 drukarzy, 139 odlewaczy czcionek, 18 z innych zawodów, zatem razem 4297 członków. Z tych 332 pozostało na funduszu chorych z poprzedniego roku, 3965 świeżo, a 1636 powtórnie zachorowało, co czyni razem 5933 wypadków choroby. — Z funduszu chorych ubyło 603 skutkiem polepszenia się, 4930 wyzdrowiało, 39 przeniesiono w stan inwalidowy, 108 zmarło, 18 chorym wstrzymano zapomogę, a 235 pozostało z końcem roku na funduszu chorych.

Według miesięcy przedstawia frekwencya następujący rezultat:

	Chorych wypadków		dni
Styczeń	988	1017	12975
Luty	875	897	12249
Marzec	789	803	11974
Kwiecień	815	833	13925
Maj	671	685	10627
Czerwiec	668	678	11115
Lipiec	848	866	16023
Sierpień	896	918	14331
Wrzesień	898	921	15296
Październik	671	688	9977
Listopad	618	631	8986
Grudzień	659	675	11035
Przeciętnie w roku 1905 na miesiąc .	783	801	12376
" " 1904 "	789	808	12679
" " 1903 "	742	760	11802

Najwyższa liczba chorych była w roku 1905 w styczniu, *najniższa* w listopadzie.

* *

Do liczby 2: **Ruch w dziale nie mających zajęcia w miejscu:** Zapomogę otrzymało 1492 zecerów, 369 drukarzy, 41 odlewaczy czcionek, 2 z innych zawodów, zatem razem 1904 członków. Z tych pozostało na funduszu z poprzedniego roku 224, nowych przybyło 1680, powtórnie bez zajęcia było 1877, razem więc było 3781 wypadków bezkondycjonowania. — Ubyło: do kondycyi wstąpiło 2808, udało się w podróż 267, na fundusz chorych przeszło 108, na fundusz inwalidowy przeszło 2, wypłacono 362, do wojska odeszło 29, zapomogę wstrzymano 14 członkom, a z końcem roku pozostało na funduszu 191.

Koszta przesiedlenia otrzymało 53 zecerów, 20 drukarzy, — odlewaczy czcionek, razem 73 członków.

Według miesięcy przedstawia frekwencya następujący rezultat:

	Nie mających zajęcia	wypadków	dni	Przesiedlo- nych
Styczeń.	419	471	6992	5
Luty	364	419	5809	9
Marzec	313	374	4908	4
Kwiecień	357	447	6668	5
Maj	363	424	5484	10
Czerwiec	371	416	5845	5
Lipiec	402	462	6874	8
Sierpień	446	485	7976	8
Wrzesień	636	692	13110	5
Październik	612	673	10514	3
Listopad	466	523	8201	3
Grudzień	460	579	7435	8
Przeciętnie w roku 1905 na miesiąc .	434	497	7485	6
" " 1904 "	428	499	7613	6
" " 1903 "	389	471	6582	6

Najwyższa liczba nie mających zajęcia w miejscu była w roku 1905 we wrześniu, *najniższa* w marcu.

Oprócz pobierających zapomogę z funduszu dla nie mających zajęcia w miejscu była w roku 1905 we wszystkich okręgach Stowarzyszeń, z wyjątkiem Krainy i Solnogradu, wielka liczba *wypłaconych i nieuprawnionych do pobierania zapomogi członków bez pracy*, których wykazanie ze względu na rzeczywisty stan bezrobocia i dokładność jest na tem miejscu potrzebne:

Nie pobierających zapomogi było w miejscu					Czas trwania bezrobocia	
w okręgu Stowarzyszenia	wypła- conych	nie mają- cych jeszcze prawa	razem	Procent przeciętnej liczby członków	razem	na będącego bez zajęcia przeciętnie
					członków bez zajęcia	
Czechy	92	218	310	11·22	15065	48·6
Bukowina	3	6	9	6·77	269	29·89
Dalmacja	1	.	1	1·89	46	46·00
Galicja	20	27	47	5·62	1594	33·91
Karyntya	1	.	1	0·76	195	195·00
Kraina	.	.	.	.	.	.
Pobrzeże	2	30	32	8·86	1112	34·75
Morawa	19	50	69	8·00	4032	58·43
Austria niższa	333	287	620	12·79	37892	61·12
Austria wyższa	5	10	15	4·21	770	51·33
Solnogród	.	.	.	.	.	.
Śląsk	1	5	6	2·52	511	85·17
Styrya	7	3	10	1·99	307	30·7
Tyrol-Vorarlberg	4	.	4	1·46	459	114·75
Trentino	.	2	2	2·56	100	50·00
Razem	488	638	1126	9·63	62352	55·37

Jeżeli cyfry powyższej tabeli dodamy do tych, które odnoszą się do stanu pobierających wsparcie, wtedy otrzymamy rzeczywistą liczbę będących bez zajęcia w miejscu. *Suma* ta przedstawia się następująco:

	nie mających zajęcia w miejscu	w procentach na przeciętną liczbę członków	razem dni	Czas trwania bezrobocia podzielony na liczbę nie ma- jących zajęcia przypadło dni	
				liczbę zajęcia	przeciętną liczbę członków
w roku 1905	3030	25·91	152168	50·22	13·01
" " 1904	2788	24·78	149950	53·79	13·33
" " 1903	2514	23·64	124641	49·57	11·72

Jeżeli *ogólną sumę dni bezrobocia* zamienimy na lata (licząc 300 dni roboczych na rok), otrzymamy rzeczywisty *procent bezrobocia* jak następuje:

	dni bezrobocia	lata lub całorocznie bezkond. w miejscu	w procentach na prze- ciętną liczbę członków
w roku 1905	152168	= 507	4·34
" " 1904	149950	= 500	4·44
" " 1903	124641	= 415	3·9

* * *

Do liczby 3: *Ruch w dziale nie mających zajęcia w podróży*: Otrzymało zapomogę w roku 1905: 1086 zecerów, 299 drukarzy, 23 odlewaczy czcionek, razem zatem 1408 członków. Odbyli oni ogółem 2743 tur podróży, z czego 15 tur rozpoczęto w poprzednim roku, dalej przedsięwzięto tur 533 z austriackich miejsc pracy, 205 przez pozostających bez zajęcia w miejscu i 176 przez takich, którzy zachorowali podczas podróży, wyzdrowieli, 2 po powrocie z wojska, następnie od granic z Węgier 478, z Kroatyi 43, z Niemiec 1169, z Włoch 50, ze Szwajcaryi 69 i z Bośni 3.

Kondycję otrzymali podróżni w 312 wypadkach; poza granice podróży udali się: do Węgier 453 razy, do Kroatyi 18, do Niemiec 1266, do Włoch 77, do Szwajcaryi 127 razy, do Bośni 4 razy, do Rumunii 1 raz, do Rosyi 1 raz, zatrzymywało się bez kondycyi na miejscu 212, zachorowało 102, do wojska odszedł 1, zapomogę wstrzymano 1, wypłacony został 1, podczas gdy z końcem roku 8 pozostawało w podróży, a 159 ukończyło podróż bez zawiadomienia. (Z tych ostatnich większość zapewne wstąpiła do kondycyi).

Co do przynależności do Związku dzielą się wspierani podróżni, czas trwania ich podróży w Austrii oraz wypłacona im zapomoga podróżna, jak następuje:

Członkowie	Z w i ą z k u	Dni podróży	Kwota zapomóg	
			K	h
31	Niemiecka Szwajcarya	733	879	60
1	Francuska Szwajcarya	53	63	60
1	Włoska Szwajcarya	19	22	80
496	Niemcy	9935	11922	—
5	Alzacya-Lotaryngia	142	170	40
511	Austria	14003	16803	60
252	Węgry	8033	9639	60
34	Preszburg	851	1021	20
23	Kroacya	652	782	40
1	Fiume (Rjeka)	21	25	20
14	Serbia	721	865	20
.	Bułgaria	.	.	.
1	Rumunia	48	57	60
3	Bośnia	42	50	40
1	Włochy	37	44	40
1	Francya	43	51	60
1	Luksemburg	13	15	60
.	Belgia	.	.	.
23	Dania	607	728	40
2	Norwegia	81	97	20
4	Szwecya	227	272	40
.	Finlandya	.	.	.
3	Ryga	68	81	60
1408	Razem	36329	43594	80

Z 511 członków Związku austriackiego było 110 ze Stowarzyszenia w Czechach, 4 z Bukowiny, 3 z Dalmacyi, 46 z Galicyi, 5 z Karyntyi, 3 z Krainy, 8 z Pobrzeża, 45 z Morawy, 178 z Austrii niższej, 30 z Austrii wyższej, 7 z Solnogradu, 18 ze Śląska, 34 ze Styrii, 18 z Tyrolu-Vorarlbergu i 2 z Trentino.

Frekwencya we wszystkich 52 stacyach płatniczych przedstawia się według miesięcy następująco :

	Podróżnych	frekwencya na stacyach płatn.	dni podróży
Styczeń	100	204	787
Luty	89	220	814
Marzec	143	356	1295
Kwiecień	197	612	2320
Maj	351	961	3693
Czerwiec	395	1147	4782
Lipiec	497	1495	6097
Sierpień	524	1600	6366
Wrzesień	457	1380	5515
Październik	263	716	2796
Listopad	131	322	1266
Grudzień	56	139	598
Przeciętnie w r. 1905 na miesiąc	267	763	3027
„ „ „ 1904 „ „	273	769	2989
„ „ „ 1903 „ „	310	918	3579

Najslabszym miesiącem odnośnie do frekwencji podróżnych i czasu trwania podróży był w roku 1905 miesiąc grudzień, najruchliwszym miesiąc sierpień.

Powracając do wyników z roku 1905, otrzymamy *ogólny obraz rozmiarów bezrobocia* u drukarzy austriackich w tym roku, zestawivszy daty statystyczne cyfr 1—3 w sposób następujący:

W roku 1905 było bez zajęcia	członków	w procentach na przeciętną liczbę członków	Czas trwania bezrobocia		w procentach na przeciętną liczbę członków
			dni	przemienione na lata = całorocznie bez zajęcia	
z powodu słabości	4297	36·74	148513	407	3·48
w miejscu (wspieranych)	1904	16·28	89816	299	2·56
„ (nie wspieranych)	1126	9·63	62352	208	1·78
w podróży (wspieranych)	1408	12·04	36329	121	1·03
Razem	8735	74·69	337080	1035	8·85
w roku 1904	8559	76·08	337977	1037	9·22
„ 1903	8173	76·85	309205	946	8·89

* * *

Do cyfry 4: *Ruch w dziale stałe niezdolnych do pracy (inwalidów)*: Na początku roku 1905 było 197 (141 zecerów, 43 drukarzy, 9 odlewaczy czcionek, 4 z innych zawodów) pobierających zapomogę; świeżo przybyło 49 (34 zecerów, 13 drukarzy, 2 odlewaczy czcionek), razem było zatem 246 (175 zecerów, 56 drukarzy, 11 odlewaczy czcionek, 4 z innych zawodów). — Ubyło 24 inwalidów, a to 3 skutkiem odzyskania zdolności do pracy i 21 wskutek śmierci (17 zecerów, 5 drukarzy, 2 odlewaczy czcionek). — Na funduszu pozostało 222 (158 zecerów, 51 drukarzy, 9 odlewaczy czcionek, 4 z innych zawodów).

Co do wieku przyjętych w roku 1905 na fundusz inwalidowy 49 członków, skonstatowano, że:

1 członek	miał	32 lat	1 członek	miał	56 lat
1 „	„	33 „	1 „	„	57 „
1 „	„	34 „	1 „	„	58 „
1 „	„	35 „	2 członków	miał po	59 „
1 „	„	38 „	2 „	„	60 „
1 „	„	42 „	2 „	„	61 „
2 członków	miał po	43 „	1 członek	miał	63 „
1 członek	miał	45 „	3 członków	miał po	64 „
2 członków	miał po	46 „	2 „	„	65 „
1 członek	miał	48 „	5 „	„	66 „
2 członków	miał po	49 „	2 „	„	68 „
3 „	„	50 „	2 „	„	70 „
2 „	„	51 „	1 członek	miał	71 „
2 „	„	53 „	1 „	„	73 „
1 członek	miał	54 „	1 „	„	76 „

Przeciętny wiek tych członków przy przejściu w stan inwalidowy był zatem 55·9 lat (w roku 1904: 54·4 lat, w roku 1903: 52·3 lat).

Jako przyczynę przejścia w stan inwalidowy stwierdzono:

Uwład starczy	9 wypadk.	Żylaki	w 1 wypadk.
Cierpienia oczu	7 „	Paraliż po atakach apoplektycznych	2 „
Zatrucie ołowiem, chroniczne . . .	3 „	Rozstrzeń oskrzeli	1 „
Bronchitis, chroniczne	1 „	Rozedma płuc	3 „
Epilepsya	1 „	Gruźlica płuc	5 „
Choroby umysłowe	3 „	Choroby mleczajacierzow	3 „
Zapalenie stawów	3 „	Obrzmienie podudzia	1 „
Podagra, chroniczna	1 „	Cukrzyca	1 „
Choroby sercowe	4 „		

U 23 inwalidów były oprócz wymienionych tu chorób jeszcze inne cierpienia przyczyną przejścia w stan inwalidowy.

24 inwalidów, którzy ubyli w roku 1905, *pobrało zapomogę* razem przez 4895 tygodni, a mianowicie po jednym z nich przez 4, 10, 12, dwóch przez 19, po jednym przez 20, 37, 78, 98, 99, 105, 107, 135, 157, 163, 191, 205, 215, 237, 280, 317, 641, 677 i 1069 tygodni, *przeciętnie* zatem przez 204 tygodnie = 3·92 lat. — (Inwalidzi, którzy w r. 1904 ubyli, pobierali zapomogę przeciętnie przez 5·03 lat; ci zaś, którzy ubyli w r. 1903, pobierali zapomogę przez 5·03 lat).

Ze zmarłych w roku sprawozdawczym 21 inwalidów osiągnęło wiek: po jednym z nich 27, 37, 44, 46, 49, 50, 54 i 57 lat, dwóch po 59 lat, jeden 66 lat, dwóch po 67 lat, po jednym 68, 69 i 71 lat, dwóch po 73 lat, po jednym 76, 83 i 90 lat, wszyscy razem osiągnęli zatem *wiek przeciętny 61·2 lat* (w r. 1904: 66·8 lat, w r. 1903: 63·7 lat).

* * *

Do cyfry 5: *Koszta pogrzebowe* w roku 1905 wypłacono za 110 zecerów, 25 drukarzy, 6 odlewaczy czcionek, 1 z innego zawodu, razem zatem za 142 członków.

Zapomogę tę wypłacono, w myśl uchwał Zjazdów, w 78 wypadkach ślubnej żonie zmarłego, w 6 wypadkach nieslubnej, w 7 wypadkach dzieciom, w 34 wypadkach rodzicom, w 4 wypadkach rodzeństwu, w 2 wypadkach innym pozostałym, a w 11 wypadkach Zarządy Stowarzyszeń same zajęły się pogrzebaniem zmarłych członków.

Z pośród 142 zmarłych znajdowało się *bezpośrednio przed śmiercią* 108 na funduszu chorych, 21 na funduszu inwalidów, a 13 zmarło nagle.

Jako *przyczynę śmierci* stwierdzono:

Uwiad starczy	w 9 wypadk. = 6·33%	wszystkich wypadk. śmierci
Choroby pęcherza	3 " = 2·1 %	" " "
" kiszek i żołądka	5 " = 3·52%	" " "
Atak epileptyczny	1 " = 0·71%	" " "
Choroby mózgu i mlecza pacierz.	10 " = 7·04%	" " "
Gruźlica kolana	1 " = 0·71%	" " "
Choroby serca	8 " = 5·63%	" " "
Rak (języka, żołądka, kiszek).	4 " = 2·81%	" " "
Rozedma płuc	2 " = 1·41%	" " "
Zapalenie płuc	8 " = 5·63%	" " "
Zgorzel śledziony	1 " = 0·71%	" " "
Nowotwór	1 " = 0·71%	" " "
Zapalenie opłucnej	1 " = 0·71%	" " "
Atak apoplektyczny	1 " = 0·71%	" " "
Samobójstwa	5 " = 3·52%	" " "
Śmierć skutkiem utonięcia	1 " = 0·71%	" " "
Gruźlica	80 " = 56·33%	" " "
Okaleczenie	1 " = 0·71%	" " "

Odnośnie do *wieku zmarłych* stwierdzono następujące daty:

u 1 członk. 19 lat	u 7 członk. 37 lat	u 3 członk. 57 lat
" 1 " 20 "	" 1 " 38 "	" 1 " 58 "
" 2 " 21 "	" 2 " 39 "	" 2 " 59 "
" 4 " 22 "	" 1 " 40 "	" 1 " 60 "
" 4 " 23 "	" 3 " 41 "	" 3 " 61 "
" 4 " 24 "	" 3 " 42 "	" 1 " 65 "
" 6 " 25 "	" 2 " 43 "	" 1 " 66 "
" 9 " 26 "	" 5 " 44 "	" 3 " 67 "
" 5 " 27 "	" 3 " 45 "	" 1 " 68 "
" 3 " 28 "	" 2 " 46 "	" 1 " 69 "
" 3 " 29 "	" 5 " 49 "	" 1 " 70 "
" 8 " 30 "	" 2 " 50 "	" 1 " 71 "
" 5 " 31 "	" 1 " 52 "	" 2 " 73 "
" 3 " 32 "	" 1 " 53 "	" 1 " 76 "
" 4 " 33 "	" 2 " 54 "	" 1 " 83 "
" 4 " 34 "	" 1 " 55 "	" 1 " 84 "
" 6 " 35 "	" 1 " 56 "	" 1 " 90 "
" 3 " 36 "		

Przeciętny wiek zmarłych w roku 1905 wynosił 39·92 lat (zmarłych w roku 1904: 41·59 lat, a w roku 1903: 38·22 lat).

Nie biorąc w rachubę 21 inwalidów, znajdujących się wśród 142 zmarłych, okazało się u 121 zmarłych *czynnych członków* *przeciętny wiek 36·23 lat* (w r. 1904: 37·32 lat, w roku 1903: 33·88 lat).

* * *

Do cyfry 6: *Ruch w dziale sierot*: Z poprzedniego roku pozostało 411 sierot (133 z zapomogą w kwocie 4 K miesięcznie, 278 z zapomogą 8 K miesięcznie); nowych przybyło 89 (25 po 4 K miesięcznie, 63 po 8 K miesięcznie, 1 odprawa 100 K); razem zatem było 500 sierot (158 po 4 K, 341 po 8 K i 1 odprawa 100 K). Ubyło 63 sierot (15 po 4 K miesięcznie, 47 po 8 K miesięcznie i 1 odprawa 100 K); z tych do publicznego zakładu wychowawczego wstąpiło 4, zmarło 10, wypłaconych zostało 48, odprawę otrzymała 1. — *Na funduszu dla sierot pozostało z końcem roku 437 sierot* (143 z zapomogą po 4 K miesięcznie, 294 z zapomogą po 8 K miesięcznie).

12. Wyrnik rozliczeń

scentralizowanych zapomóg w roku 1905.

Stowarzyszenie	Kwartał	Wydatki na rachunek centralizacji	Po rozliczeniu wypadło na Stowarzyszenie		R ó ż n i c a		Porównawszy wszystkie cztery kwartały, miało Stowarzyszenie	
			K	K	ze Stowarzyszenia do kasy Związku	do zapłacenja	nadpłacić	oierzymać zwrotu
Czechy	I.	29904·20	34492·15	4587·95	4587·95	229·39	24616·52	
	II.	32352·60	39694·01	7341·41	7341·41	209·29		
	III.	45299·40	51474·03	6174·63	6174·63			
	IV.	38128·20	44640·73	6512·53	6512·53			
Bukowina	I.	1778·20	1548·81	825·62	825·62		438·68	
	II.	2010·80	1801·51	292·61	292·61			
	III.	1526·60	2352·22	45·71	45·71			
	IV.	1460·80	1753·41	155·48	155·48			
Dalmacya	I.	500·80	545·51	61·75	61·75	246·15	16·79	
	II.	494·40	649·88	879·12	879·12			
	III.	1051·80	805·65	1387·71	1387·71			
	IV.	680·—	741·75	851·20	851·20			
Galicja	I.	10108·80	10987·92	82·49	82·49			
	II.	11093·84	12481·51	157·19	157·19			
	III.	14456·20	15307·40	549·15	549·15	408·71	297·63	
	IV.	10872·60	10955·09	7790·63	7790·63			
Karyntya	I.	1501·60	1658·79	1612·30	1612·30			
	II.	2129·40	1741·77	44·79	44·79			
	III.	2607·80	2586·72	502·78	502·78			
	IV.	1254·20	1803·35	796·94	796·94	577·70	766·81	
Kraina	I.	2190·—	2049·99	654·82	654·82			
	II.	2005·20	2871·58	636·95	636·95			
	III.	2368·80	2108·34	8642·21	8642·21			
	IV.	1311·40	4937·82	1083·39	1083·39			
Pobrzeże	I.	4283·—	5040·15	21092·70	21092·70	21·06	2354·10	
	II.	4403·20	6360·34					
	III.	6381·40	4754·39					
	IV.	3671·—	18738·60					

Morawa	I.	9193·60	11419·91	2226·31	2226·31	301·59	4249·87	
	II.	11495·80	11802·96	307·16	307·16			
	III.	12879·39	14897·39	2017·99	2017·99			
	IV.	11631·80	11330·21					
Austria niższa	I.	7074·—	65303·90	4551·46	4551·46	30429·72	30429·72	
	II.	71780·80	66671·16					
	III.	91132·80	82048·56					
	IV.	70031·20	59235·46					
Austria wyższa	I.	4116·80	4746·20	629·40	629·40	1181·13	858·41	
	II.	6462·60	5281·47	770·67	770·67			
	III.	5877·40	6648·07	639·47	639·47			
	IV.	3899·20	4538·67					
Solnogród	I.	2683·40	1322·05					
	II.	3898·60	1673·68					
	III.	3658·80	2438·54					
	IV.	2133·80	1653·52					
Śląsk	I.	1765·20	3213·27	1448·07	1448·07			
	II.	2585·20	3512·22	927·02	927·02			
	III.	3703·20	4560·57	857·37	857·37			
	IV.	2461·—	3240·09	779·09	779·09			
Słotyra	I.	9199·20	6348·30	4011·55	4011·55	4409·01	4409·01	
	II.	8257·80	7121·20					
	III.	9685·40	9473·61					
	IV.	6980·—	6770·28					
Tyrol-Vorarlberg	I.	3375·60	3494·46	118·86	118·86			
	II.	4742·20	4117·89					
	III.	6283·20	5396·43					
	IV.	2369·80	3673·66					
Trentino	I.	1255·—	942·21	1422·72	1422·72	1511·08	88·36	
	II.	1117·60	1112·20					
	III.	1725·60	1409·89					
	IV.	1204·40	855·45					
Razem	I.	152599·40	152574·60	1047·43	1047·43	982·85	982·85	
	II.	164830·—	164751·60	10800·52	10800·52			
	III.	208037·80	208631·—	12000·26	12000·26			
	IV.	158089·40	158054·40	12101·28	12101·28	45794·49	41196·75	
Pokryto przez zwroty udzielonych zapomóg	I.	24·80		24·80	24·80			
	II.	78·40		78·40	78·40			
	III.	6·80		6·80	6·80			
	IV.	35·—		35·—	35·—			
Rozdzielono więc				+ 145·—	+ 145·—			
				45794·49	45794·49			

Odnośnie do zamieszczonej powyżej tabeli, dotyczącej wyniku rozliczeń, zauważyć należy, że stosownie do uchwalonego przez ostatni Zjazd związkowy zwolnienia wszystkich niepracujących członków od płacenia wkładek, został dotychczasowy sposób rozliczania (obliczenie kwoty na pokrycie scentralizowanych zapomóg wedle ogólnej liczby członków Stowarzyszeń związkowych) zaniechany.

Od I. kwartału roku 1905 począwszy, rozdzielono ogólną sumę wszystkich scentralizowanych zapomóg tylko na członków płacących wkładki, względnie na liczbę zapłaconych przez nich wkładek tygodniowych, a obliczenie to osiągnięto z pomocą podawanych z końcem każdego kwartału przez Stowarzyszenia związkowe kwot przychodu z wkładek członków. (Patrz str. 42).

Stowarzyszenia związkowe miały zatem w roku 1905 na pokrycie scentralizowanych zapomóg uiścić za każdego płacącego członka i za każdy tydzień następującą kwotę:

w I. kwartale	113·3827	halerzy
„ II. „	119·4631	„
„ III. „	143·8666	„
„ IV. „	106·2672	„
przeciętnie	120·7449	halerzy
w roku 1904	118·011	„
„ „ 1903	116·64	„

13. Stan miesięczny scentralizowanych zapomóg w ostatnich trzech latach.

Rodzaj wsparcia	W roku			W roku		
	1905	1904	1903	1905	1904	1903
	Styczeń			Lipiec		
	K	K	K	K	K	K
Bezkondycyjni w podróży	944·40	1231·20	2170·80	7316·40	6560·40	6321·60
Bezkondycyjni w miejscu	13984·—	12000·—	12936·—	13748·—	15020·—	11028·—
Przesiedleni	250·—	196·—	126·—	366·—	252·—	336·—
Chorzy	22953·60	24112·40	22704·—	28226·20	36396·—	24953·20
Inwalidzi	9139·—	9318·—	8880·—	11974·—	10161·—	7196·—
Koszta pogrzebowe . . .	3540·—	3953·06	2440·—	1200·—	2645·40	2411·34
Sieroty	2872·—	2046·—	1809·—	2948·—	2275·—	1983·—
Suma miesięczna.	53683·—	52856·66	51065·80	65780·60	73309·80	54229·14
	Luty			Sierpień		
Bezkondycyjni w podróży	976·80	1106·40	2148·—	7639·20	7376·40	7809·60
Bezkondycyjni w miejscu	11618·—	9242·—	10024·—	15952·—	15412·—	20266·—
Przesiedleni	336·—	252·—	168·—	456·—	413·—	280·—
Chorzy	21576·80	20805·60	21502·80	25293·—	28743·60	33049·20
Inwalidzi	9364·—	7860·—	7067·—	9704·—	8136·—	8960·—
Koszta pogrzebowe . . .	3400·—	3799·10	3844·60	2700·—	2614·04	4300·—
Sieroty	2896·—	1890·—	1563·—	3000·—	1983·—	1719·—
Suma miesięczna.	50168·60	44955·10	46317·40	64744·20	64678·04	76383·80
	Marzec			Wrzesień		
Bezkondycyjni w podróży	1554·—	1543·20	2532·—	6618·—	5970·—	7029·60
Bezkondycyjni w miejscu	9816·—	9722·—	9290·—	26220·—	21684·—	16810·—
Przesiedleni	238·—	98·—	300·—	208·—	474·—	614·—
Chorzy	21021·80	22983·60	21540·40	26784·—	22924·40	23509·20
Inwalidzi	9318·—	7815·—	6937·—	12071·—	8086·—	7196·—
Koszta pogrzebowe . . .	3700·—	3820·—	3836·96	3200·—	2734·—	879·—
Sieroty	3100·—	1935·—	1653·—	3012·—	2046·—	1782·—
Suma miesięczna.	48747·80	47916·80	46089·36	78113·—	63918·40	57819·80
	Kwiecień			Październik		
Bezkondycyjni w podróży	2784·—	2064·—	3302·40	3355·20	3889·20	4984·80
Bezkondycyjni w miejscu	13336·—	11338·—	9428·—	21028·—	27698·—	21186·—
Przesiedleni	166·—	308·—	196·—	142·—	350·—	252·—
Chorzy	24448·20	26523·60	20423·20	17433·60	23777·20	24252·80
Inwalidzi	11849·—	9931·—	6924·—	10019·—	10252·—	9075·—
Koszta pogrzebowe . . .	4949·60	6350·18	2807·77	1300·—	3650·50	2400·—
Sieroty	3044·—	2088·—	1968·—	2908·—	2148·—	2052·—
Suma miesięczna.	60576·80	58602·78	45049·37	56185·80	71764·90	64202·60
	Maj			Listopad		
Bezkondycyjni w podróży	4431·60	4186·80	4939·20	1519·20	2648·40	3021·60
Bezkondycyjni w miejscu	10968·—	11392·—	12786·—	16402·—	18738·—	13546·—
Przesiedleni	494·—	210·—	238·—	168·—	406·—	300·—
Chorzy	18664·20	22976·—	25978·80	15671·40	18089·60	19116·80
Inwalidzi	9499·—	8008·—	8796·—	10063·—	8283·—	7327·—
Koszta pogrzebowe . . .	3500·—	3340·—	3500·—	1400·—	3200·—	3600·—
Sieroty	3048·—	2064·—	1870·—	3016·—	2091·—	1809·—
Suma miesięczna.	50604·80	52176·80	58108·—	48239·60	53456·—	48720·40
	Czerwiec			Grudzień		
Bezkondycyjni w podróży	5738·40	4680·—	5458·80	717·60	1788·—	1814·40
Bezkondycyjni w miejscu	11690·—	11626·—	9380·—	14870·—	18842·—	11276·—
Przesiedleni	222·—	252·—	420·—	402·—	292·—	196·—
Chorzy	19503·—	25827·20	23084·40	19160·40	24844·40	17950·80
Inwalidzi	9499·—	8140·—	7078·—	12602·—	10209·—	7328·—
Koszta pogrzebowe . . .	4000·—	2200·—	2570·—	3000·—	2783·80	2433·52
Sieroty	2996·—	1980·—	1674·—	2912·—	2229·—	1947·—
Suma miesięczna.	53648·40	54705·—	49665·20	53664·—	60988·20	42945·72

14. Zestawienie porównawcze

kwot zapomogowych scentralizowanych z wypłaconemi faktycznie przez Stowarzyszenia związkowe w roku 1905.

Zapomogę scentralizowaną wypłacono	S t o w a r z y s z e n i e z w i ą z k o w e															Wszystkie Stowarzy-szenia razem
	K o r o n a															
	Czechy	Bukowina	Dalmacya	Galicya	Karyntya	Kraina	Pobrzeże	Morawa	Austria niższa	Austria wyższa	Solnogród	Śląsk	Styrya	Tyrol-Vorarlberg	Trentino	
Bezkonđ. w podróży	5988.—	135.60	72.—	1046.40	2628.—	1287.60	1182.—	2833.20	7910.40	4845.60	3606.—	1046.40	4659.60	6091.20	262.80	43594.60
Bezkonđ. w miejscu	38384.—	1236.—	492.—	12770.—	966.—	162.—	2786.—	11046.—	94836.—	3138.—	1272.—	1924.—	6138.—	1816.—	2666.—	179632.—
Przesiedlo-nym,.....	1444.—	98.—	100.—	224.—	50.—	.	20.—	476.—	588.—	140.—	28.—	60.—	220.—	.	.	3448.—
Chorym. .	52751.40	4498.80	1755.—	20258.—	2733.—	3844.80	8334.60	20588.40	116111.40	5570.40	3006.60	2968.20	11077.20	5331.60	1909.80	260739.20
Inwalidom	32405.—	416.—	.	7889.—	676.—	841.—	4068.—	5629.—	49883.—	5174.—	3022.—	3692.—	9230.—	1760.—	416.—	125101.—
Koszta po-grzebowe .	5200.—	200.—	200.—	2180.—	200.—	1100.—	1300.—	2000.—	19700.—	800.—	1000.—	.	909.60	1100.—	.	35889.60
Sierotom .	9512.—	192.—	108.—	2164.—	240.—	640.—	1048.—	2628.—	14660.—	688.—	440.—	824.—	1888.—	672.—	48.—	35752.—
Razem . .	145684.40	6776.40	2727.—	46531.40	7493.—	7875.40	18738.60	45200.60	303688.80	20356.—	12374.60	10514.60	34122.40	16770.80	5302.60	684156.60
Faktycznie wypłacono (zob. str. 49)	179801.59	6876.40	2747.—	46691.40	7535.60	8224.64	19767.55	53664.10	308420.80	22430.—	13265.60	10879.20	36386.80	16841.86	5305.60	739838.14
Zatem Stow. wypłaciły na własny rachun-dek więcej	34117.19	100.—	20.—	160.—	42.60	349.24	1028.95	8463.50	4732.—	3074.—	891.—	364.60	2264.40	71.06	3.—	55681.54
w r. 1905.	35898.88	.	65.—	400.—	53.40	763.12	1036.40	7998.80	6287.—	1839.—	1362.34	952.50	2951.—	103.08	1.20	59711.72
w r. 1903.	25621.42	.	50.04	400.—	53.40	801.37	559.60	7559.—	5793.40	1602.—	1038.20	625.40	3080.—	85.20	1.20	47260.23

III. Pogląd

na ogólny obrót funduszków Stowarzyszeń związkowych
od czasu ich założenia.

Poniżej zamieszczamy krótki przegląd świadczeń naszej organizacji od czasu założenia poszczególnych Stowarzyszeń związkowych aż do chwili obecnej. Szeregi cyfr świadczą o niezwykle pożytecznej działalności zorganizowanych drukarzy, którzy każdego czasu ponosili *ogromne ofiary*, aby zabezpieczyć wszystkim towarzyszom zawodowym *uregulowane warunki pracy*, aby *ofiarom kapitalistycznego sposobu produkcji*, t. j. nie mającym pracy, chorym i inwalidom, *pospieszyć z wydatną pomocą*, jakoteż *pozostałym po zmarłych członkach osobom* udzielić dostatecznego wsparcia, dalej, aby zaspokoić *potrzebę kształcenia się członków organizacji przez zakładanie bibliotek, utrzymywanie pism zawodowych, urządzanie kursów naukowych i t. p.*

15 Stowarzyszeń związkowych, z których po jednym istnieje lat 63, 57, 56, 49, 43, 42, 41 i 40, cztery po lat 37 każde, dalej po jednym lat 33, 31 i 8 — miało w tym czasie ogólnego obrotu K 29 543 354 01, to jest:

dwadzieścia dziewięć milionów pięćset czterdzieści trzy tysiące trzysta pięćdziesiąt cztery koron
1 halers.

Co do *natury* jakoteż *stosunku procentowego* *zwyyczajnych przychodów i wydatków* wszystkich Stowarzyszeń od czasu ich założenia, dają wyjaśnienie następujące cyfry:

Było *przychodów*:

					w procentach wszystkich przychodów
wkładki członków	K	12783632	88	=	82.05
wpisowe	"	203098	33	=	1.3
odsetki	"	1309078	67	=	8.4
inne wpływy	"	1284768	88	=	8.25
Razem ...	K	15580578	76	=	100

Było *wydatków*:

					w procentach wszystk. wydatków lub wszystk. przychodów
na zapomogi	K	10272886	92	=	73.57
„ kształcenie	"	848146	91	=	6.07
„ administrację	"	1102789	65	=	7.9
„ organizację	"	381657	55	=	2.73
inne wydatki	"	1358294	22	=	9.73
Razem	K	13962775	25	=	100

Z końcem roku 1905 majątek Stowarzyszeń, wynoszący K 1,617.803.51, stanowi przeto 10.38% wszystkich przychodów. (Szczegółowy wykaz majątku patrz str. 44).

Wyszczególnienie obrotu kasowego.

a) P r z y c h o d y.

Stowarzyszenie	Rok założenia	wkładki członków		wpisowe		odsetki od kapitału		różne (wraz z kwotami wyrówna- nia)		Razem	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	1862	2913341	07	44850	64	167426	81	133145	85	3258764	37
Bukowina	1865	80423	06	2464	92	14745	14	15723	94	113357	06
Dalmacja	1874	37360	70	562	—	1607	99	11066	56	50597	25
Galicja 1875, wzgl.	1857	686648	76	19926	—	63549	88	119031	08	889155	72
Karyntya	1868	119888	53	2974	30	22635	86	39523	57	185022	26
Kraina	1868	136643	90	7507	94	27819	69	30900	27	202871	80
Pobrzeże	1868	264517	35	2287	10	21456	92	66295	05	354556	42
Morawa	1863	834747	53	26039	80	119313	63	101007	16	1081108	12
Austria niższa	1842	6142501	58	76208	59	610291	86	454131	29	7283133	32
Austria wyższa	1868	368864	62	3456	16	41029	89	60512	60	473863	27
Solnogród	1849	120398	12	1765	08	37031	57	69830	69	229025	46
Śląsk	1864	232362	96	5469	80	43606	77	25328	53	306768	06
Styrya	1848	561307	08	6678	—	114050	71	85269	07	767304	86
Tyrol - Vorarlberg	1872	249171	62	2740	—	23673	86	67443	24	343028	72
Trentino	1898	35456	—	168	—	838	09	5559	98	42022	07
Razem .		12783632	88	203098	33	1309078	67	1284768	88	15580578	76

b) W y d a t k i.

Stowarzy- szenie	na zapomogi		na kształ- cenie (biblioteka, wykłady, organ Stow- warz. itd.)		na admini- strację (pensye, re- muneracye, hon. dialek. druki itd.)		na organi- zacyę (koszta de- legacyj, kong., wkład. związk. itd.)		inne wydatki (wraz z kwotami wyrówna- nia)		Razem	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy . .	2044734	77	161675	65	268267	48	96452	41	438334	35	3009464	66
Bukowina .	51952	98	5630	81	14956	99	4945	70	15817	11	93303	59
Dalmacya .	28310	58	3413	20	4030	84	2667	94	11177	18	49599	74
Galicja . .	612655	54	27133	94	73176	13	25383	89	116586	66	854936	16
Karyntya .	98139	40	11759	16	14970	22	5515	87	24907	35	155292	—
Kraina . .	106563	97	22639	53	12298	21	5364	99	20558	25	167424	95
Pobrzeże .	220735	31	11686	30	21981	39	10126	02	52202	71	316731	73
Morawa . .	689353	04	79376	75	79353	74	27659	77	95127	01	970870	31
Austr. niż.	5047997	67	404549	76	471846	11	140626	48	373175	37	6437195	39
Austr. wyż.	290708	24	41589	28	27796	79	14435	42	39429	44	413959	17
Solnogród .	160922	96	10116	81	7472	01	4407	24	17382	14	200301	16
Śląsk . . .	177226	86	24246	98	23413	57	12660	66	30098	69	267646	76
Styrya . . .	493541	68	28617	14	64117	98	16364	72	80949	23	683590	75
Tyrol-Vor.	226845	08	14740	24	15842	46	12558	50	32874	10	302860	38
Trentino .	23198	84	971	36	3265	73	2487	94	9674	63	39598	50
Razem . .	10272886	92	848146	91	1102789	65	381657	55	1358294	22	13962775	25

c) Wyszczególnienie zapomóg.

Stowarzyszenie	1. Chorym		2. Nie mającym zajęcia				3. inwalidom	
			w miejscu wraz z koszt. przes.		w podróży			
	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	815596	91	492225	90	105247	76	320006	—
Bukowina	30572	32	9144	40	1465	76	4748	70
Dalmacya	16805	80	7580	—	787	24	672	—
Galicja	264482	18	88611	26	10820	10	108310	—
Karyntya	42322	28	13587	40	28767	20	4258	—
Kraina	53447	51	7396	90	14967	56	15130	—
Pobrzeże	110405	84	44295	92	13076	82	24455	—
Morawa	354879	70	135631	86	49492	94	66482	50
Austria niższa	2389939	06	1060054	46	162179	84	834069	90
Austria wyższa	114693	14	40071	70	68270	12	37028	—
Solnogród	47885	62	13592	80	44478	86	28151	34
Śląsk	79264	30	31246	94	14949	38	28799	—
Styrya	246124	24	43285	62	64472	20	88101	64
Tyrol - Vorarlberg	89218	22	30266	82	73622	64	19727	—
Trentino	12368	60	7826	—	1919	64	472	—
Razem	4667905	72	2024817	98	654518	06	1580411	08

Stowarzyszenie	4. Koszta pogrzebowe		5. Sierotom		6. Inne zapomogi		Razem (o 1 i do 6)	
	K	h	K	h	K	h	K	h
Czechy	104152	—	96747	50	110758	70	2044734	77
Bukowina	2530	—	1725	—	1766	80	51952	98
Dalmacya	1952	30	284	—	229	24	28310	58
Galicja	56636	—	5641	—	78155	—	612655	54
Karyntya	3891	02	3924	—	1389	50	98139	40
Kraina	7486	40	5210	—	2925	60	106563	97
Pobrzeże	11794	—	6676	—	10031	73	220735	31
Morawa	44017	78	26205	—	12643	26	689353	04
Austria niższa	246057	29	197764	—	157933	12	5047997	67
Austria wyższa	15463	28	7006	—	8176	—	290708	24
Solnogród	5640	34	1444	—	19730	—	160922	96
Śląsk	10433	96	8879	50	3653	78	177226	86
Styrya	22329	04	10236	—	19092	94	493541	68
Tyrol - Vorarlberg	7732	38	3943	33	2334	69	226845	08
Trentino	500	—	81	—	31	60	23198	84
Razem	540615	79	375766	33	428851	96	10272886	92

IV. Wykaz

Związków zagranicznych, pozostających z naszym Związkiem w stosunku wzajemności.

1. Belgia: „*Fédération typographique Belge*“ w Brukseli. Umowa istnieje od 1. stycznia 1904 i obejmuje tylko: Zapomogę podrózną.

2. Bułgaria: „*Blgarsko typografsko družestvo*“ w Zofii. Umowa istnieje od 23. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, wreszcie kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

3. Dania: „*Dansk Typografforbund*“ w Kopenhadze. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

4. Niemcy: „*Verband der deutschen Buchdrucker*“ w Berlinie. Umowa istnieje od 1. listopada 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

5. Alzacya - Lotaryngia: „*Verband der Elsass-Lothringischen Buchdrucker*“ w Strassburgu. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

6. Finlandya: „*Finska Typografförbundet*“ w Helsingforsie. Umowa istnieje od 25. września 1903 i obejmuje: Zapomogę w podróży, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

7. Francya: „*Fédération française des Travailleurs du livre*“ w Paryżu. Umowa istnieje od 1. stycznia 1904 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w podróży.

8. Włochy: „*Federazione Italiana fra i lavoratori del libro*“ w Mailandzie. Umowa istnieje od 1. lipca 1905 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych.

9. Kroatya: „*Hrvatsko tipografsko društvo za Hrvatsku i Slavoniju*“ w Zagrzebiu. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.

10. Luksemburg: „*Luxemburger Buchdruckerverein*“ w Luksemburgu. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

11. Norwegia: „*Norsk Centralforening for Bogtrykkere*“ w Chrystyanii. Umowa istnieje od 25. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

12. Rumunia: „*Societate generala de ajutor reciproc a lucratorilor tipografi din România*“ w Bukareszcie. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.

13. Sarajewo: „*Buchdrucker-Kranken- und -Unterstützungsverein*“ w Sarajewie. Umowa istnieje od 1. grudnia 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

14. Szwecya: „*Svenska Typografförbundet*“ w Sztokholmie. Umowa istnieje od 22. października 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu.

15. Szwajcarya (niemiecka): „*Schweizerischer Typographenbund*“ w Bernie. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot.

16. Szwajcarya (włoska): „*Federazione Ticinese fra i lavoratori del libro*“ w Lugano. Umowa istnieje od 1. stycznia 1904 i obejmuje: Zapomogę podrózną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w podróży.

17. Szwajcarya (romańska): „*Fédération des Typographes de la Suisse romande*“ w Genewie. Umowa istnieje od 11. września 1905 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów i kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

18. Serbia: „*Družina tipografskih radnika u Srbiji*“ w Belgradzie. Umowa istnieje od 1. września 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, kosztą przesiedlenia, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży.

19. Węgry: „*Unterstützungsverein der Buchdrucker und Schriftgiesser Ungarns*“ w Budapeszcie. Umowa istnieje od 1. października 1903 i obejmuje: Zapomogę podróżną, zapomogę dla bezkondycyjnych w miejscu, zapomogę dla chorych w miejscu i w podróży, zapomogę dla inwalidów, kosztą pogrzebowe dla zmarłych w miejscu i w podróży, zapomogę dla sierot. — Z tem Stowarzyszeniem zawarto jeszcze następujący specjalny układ: „Przybywający z Węgier członkowie muszą nadto wykazać się, że należeli również do Stowarzyszenia zawodowego drukarzy i odlewaczy czcionek na Węgrzech i obowiązkom swoim względem tegoż aż do dnia wyjazdu uczynili zadość“. — Kto legitymacji takiej nie posiada, ten nie ma prawa do jakiegokolwiek zapomogi, ani też członkostwo jego uznanem nie zostanie, na co koledzy funkcyonaryusze Stowarzyszeń zwracać zechcą szczególną uwagę. — Z powodu zlania się Stowarzyszeń *Fiumańskiego* i *Preszburskiego* ze Stowarzyszeniem „*Unterstützungsverein der Buchdrucker und Schriftgiesser Ungarns*“, zawarte z obu wymienionemi Stowarzyszeniami umowy wzajemności wygasły, wskutek czego do członków, legitymujących się jeszcze jako członkowie Stowarzyszenia Fiumańskiego lub Preszburskiego, mają odąd zastosowanie wymienione pod Nr. 19 karencyje.

Czasy należenia (Karenczen)

do liczby	dla wkraczających w obręb Związku austriackiego członków należących do Związku w	przy korzystaniu z zapomogi dla						
		bezkondyc.		chorych		inwalidów ³	kosztów po- grzebowych ³	sierot ²
		w podróży	w miejscu i kosztą prze- siedlenia ¹	w miejscu	w podróży			
płacenie wkładek w kondycji najmniej przez tygodni								
1	Belgii	26	.	.	.	.	.	.
2	Bułgaryi	52	52	{ 52 ⁴ 26 ⁵ }	{ 52 ⁴ 26 ⁵ }	.	52	.
3	Danii	{ 6 ⁸ 26 ⁹ }	52	13	13	.	52	.
4	Niemczech	{ 6 ⁴ 13 ⁵ }	75	13	13	260	13	.
5	Alzacyi-Łotaryngii	6	75	13	13	260	13	.
6	Finlandyi	26	52	13	13	.	26	.
7	Francyi	26	52	52	52	.	.	.
8	Włoszech	52	52	.	.	.	.	.
9	Kroacyi	6	.	13	13	520	13	520
10	Łuksemburgu	13	.	13	13	520	13	.
11	Norwegii	26	52	13	13	260	13	.
12	Rumunii	6	104	104	104	520	52	520
13	Sarajewie	20	.	20	20	.	20	.
14	Szwecyi	26	52	.	.	.	.	.
15	Szwajcaryi (niem.)	6	75	13	13	260	13	260
16	Szwajcaryi (włoskiej)	13	75	52	.	.	.	.
17	Szwajcaryi (romańskiej)	6	52	13	13	260	13	.
18	Serbii	6	52	26	26	.	26	.
19	Węgrzech (Budapeszt)	{ 1 ⁶ 13 ⁷ }	{ 52 ⁶ 104 ⁷ }	{ 26 ⁶ 52 ⁷ }	{ 26 ⁶ 52 ⁷ }	{ 520 ⁶ 780 ⁷ }	26	520

¹ Z tych musi być najmniej 26 tygodni zapłaconych w Austrii. — ² Z tych musi być najmniej 52 tygodnie bezpośrednio przedtem zapłaconych w Austrii. — ³ Te okresy należenia odnoszą się tylko do najniższego wymiaru wsparcia. Dla uzyskania prawa do wyższego wymiaru wsparcia musi być bezpośrednio przedtem najmniej 52 wkładek tygodniowych w kondycji zapłaconych w Austrii. — ⁴ Czas należenia dla nowoprzystępujących. — ⁵ Czas należenia dla powtórnie przystępujących. — ⁶ Czas należenia dla przystępujących w ciągu 4 tygodni. — ⁷ Czas należenia dla przystępujących później. — ⁸ Czas należenia dla przystępujących natychmiast po wypisie. — ⁹ Czas należenia dla wszystkich później przystępujących.

Uwagi ogólne do powyższej tabeli.

Członkowie, którzy zachorują w podróży a należą do tych wzajemnych Związków, z którymi w tym względzie wzajemność zawartą została, otrzymają zapomogę w chorobie tylko przez przeciąg jednego roku. — Członkowie Związku francuskiego otrzymają tę zapomogę na podstawie specjalnego postanowienia umowy tylko przez przeciąg sześciu tygodni.

Prawo do zapomogi dla chorych w miejscu uzyskują członkowie dopiero z chwilą objęcia kondycji.

Za zmarłych w podróży członków wzajemnych Związków opłaca się tylko koszta skromnego pogrzebu.

Członkowie wzajemnych Związków, którzy z powodu nieistnienia poszczególnych gałęzi zapomóg w ich Stowarzyszeniu macierzystem, dopiero w obrębie innego Związku do pewnych działów zapomogowych płacić poczynają, uzyskują prawo do tych zapomóg dopiero po osiągnięciu czasu należenia, ułożonego z tym Związkiem, do którego pierwszą wpłatę do odnośnej gałęzi zapomóg uskuteczni.

Z Rygi i z Warszawy przybywający koledzy, posiadający poświadczenie, stwierdzające, że aż do swego wyjazdu płacili regularnie wkładki na wsparcie przejezdnych, otrzymają na pierwszej stacyi płatniczej, przez którą w Austrii przechodzą, legitymację podróżną, na podstawie której ma im być wypłacone wsparcie podróżne.

Ze wszystkimi innymi, nie wymienionymi tu Związkami zagranicznymi, stosunek wzajemności nie istnieje.

T R E Ś Ć

	Str.
Wstęp	3
Sprawozdanie z czynności Związku za rok 1905:	
I. Działalność urzędowa:	
1. Ogólne spostrzeżenia	5
2. Z Przewodnictwa Związku	6
Rewizye cennika	8
Inne sprawy	18
3. Zamknięcie rachunkowe Kasy związkowej za rok 1905	25
4. Wykaz majątku	25
5. Sprawozdanie Komisji kontrolującej	26
II. Statystyka:	
1. Obręb Związku	27
2. Ruch członków w r. 1905	29
3. Organizacya i agitacya	32
4. Kształcenie	33
5. Biuro stręczenia pracy	34
6. Oficyny przestrzegające cennika	36
7. Maszyny do składania	37
8. Zastanowienia pracy i inne nieporozumienia	38
9. Ogólny obrót kasowy Stowarzyszeń związkowych w r. 1905	42
10. Dział zapomogowy Stowarzyszeń związkowych	46
11. Scentralizowane zapomogi Związku	50
12. Wynik rozliczeń	56
13. Stan miesięczny scentralizowanych zapomóg w ostatnich trzech latach	59
14. Zestawienie porównawcze kwot zapomogowych <i>scentralizowanych</i> z wypłaconemi <i>faktycznie</i>	60
III. Pogląd na ogólny obrót fundusów Stowarzyszeń związkowych od czasu ich założenia	61
IV. Wykaz Związków zagranicznych, pozostających w stosunku wzajemności	63

Vorwärts!

Zeitschrift für Buchdrucker und verwandte Interessen

Organ sämtlicher Buchdruckergehilfen-Vereine Oesterreichs

Herausgeber und verantwortlicher Redakteur: **Franz Hofer**

Erscheint jeden Donnerstag abends mit

dem Datum des nächstfolgenden Tages

Für Wien vierteljährlich mit freier Postversendung K 2-20

„ Oesterreich-Ungarn vierteljährlich mit freier Postversendung „ 2-30

„ Deutschland vierteljährlich mit freier Postversendung . . . „ 2-60

„ die übrigen Länder vierteljährlich mit freier Postversendung „ 3-—

Einzelne Nummern 20 Heller.

Fachinserate finden, da das Blatt in einer Auflage von 9950 Exemplaren über ganz Oesterreich-Ungarn, Rumänien, Bulgarien und Serbien verbreitet ist, die weiteste Publizität und werden von der Administration nur gegen vorherige Bezahlung angenommen und per dreispaltige Petitzeile zu 20 Heller berechnet. — Von Mitgliedern der gegenseitigen Vereine werden Inserate bis zu acht Zeilen zum fixen Preise von 1 Krone aufgenommen.

Redaktion und Administration:

Wien, VII/1 Seidengasse 17.

Veleslavín.

Časopis věnovaný zájmům pomocnictva knihtiskařského

Orgán všech knihtiskařských spolků

pomocnických v Rakousku

Vydavatel a zodpovědný redaktor: **Jan Jelínek.**

Vychází každého týdne v pátek v poledne.

Pro Prahu čtvrtletně s volnou poštovní dopravou K 2-20

„ Rakousko-Uhersko čtvrtletně s volnou poštovní dopravou . . „ 2-30

„ Německo čtvrtletně s volnou poštovní dopravou „ 2-60

„ ostatní země čtvrtletně s volnou poštovní dopravou „ 3-—

Jednotlivá čísla 20 h.

Inseráty za petitový řádek 20 h, pro členy vzájemných spolků až do 8 řádek za určitou cenu 1 K.

REDAKCE:

Praha, Na Slupi 1547—II.

ADMINISTRACE: (Josef Drobnik)

Praha II., Smečky 27, dům „Typografické Besedy“.

Ognisko.

Czasopismo dla spraw drukarskich i pokrewnych zawodów.

Organ Związku austriackich Stowarzyszeń drukarskich.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Józef Mudec.**

Wychodzi 5., 15. i 25. każdego miesiąca.

Prenumerata całoroczna z przesyłką pocztową . . . K 4.80

„ półroczna „ „ „ . . . „ 2.40

„ kwartalna „ „ „ . . . „ 1.20

Numer pojedynczy 20 h.

Inseraty fachowe za poprzedniem opłaceniem po 20 h. za jeden wiersz petitowy. — Dla członków Stowarzyszeń związkowych inseraty do 8 wierszy po 1 kor.

Redakcyja i administracyja:

Lwów, ul. Łyczakowska 14, I. p.

Il Risveglio.

Giornale per gl'interessi degli operai tipografi ed arti affini.

Organo delle Società tipografiche dell' Austria.

Editore e redattore responsabile: **Edoardo Clemencik.**

Si pubblica ai 10 e 25 d'ogni mese.

Abbonamento annuo (comprese le spese postali) . . Cor. 2.—

Per l'Estero più le spese postali.

Singoli numeri cent. 20.

Inserzioni cent. 20 per linea di testino.

Redazione ed Amministrazione:

Via del Toro N. 5, IV. p.

